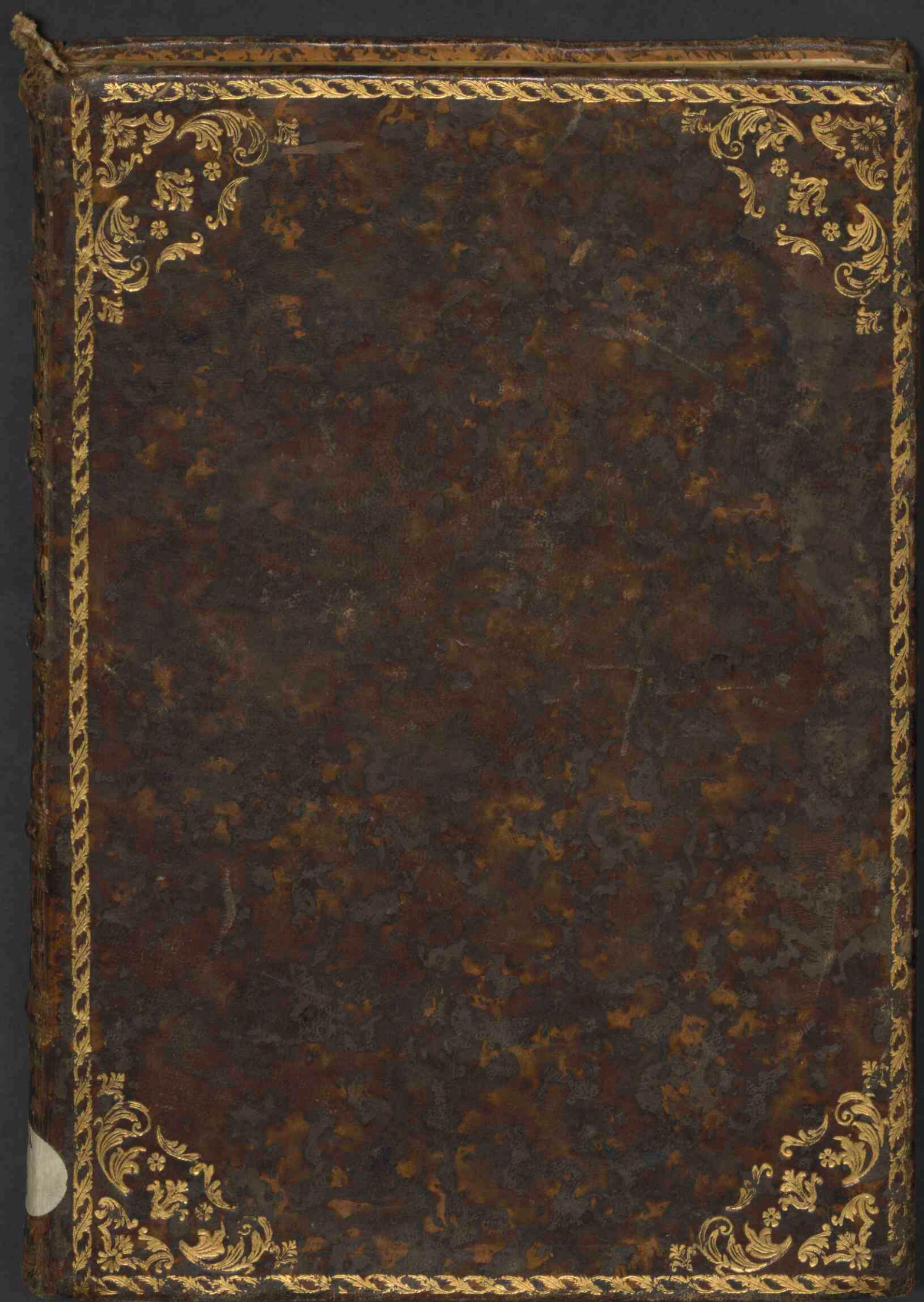

Iulii Solini De situ orbis et memorabilibus quae mundi ambitu continentur.

<https://hdl.handle.net/1874/461591>

Cm

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
<https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/>

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
 - de rug van het boek
 - de kopsnede
 - de frontsnode
 - de staartsnode
 - het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
<https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/>

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
 - the spine
 - the head edge
 - the fore edge
 - the bottom edge
 - the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

eliquescit. Optimus in illo tenor: si nec deſiore ſucco ſit obtuſior: nec propenſa pſpicuitate deiection: ſed ex utroq; temperamento lucis & purpuræ fucatū ſuauiter fluorem trahat. Hic ē qui ſentit auras: & cum cælo facit: nec æq̃litter rutilat: cum aut nubilofus ē: aut ſerenus dies. Præterea in os miſſus magis friget: ſculpturis certe minime accommodatus: ut qui attritum reſpuat. Nec tamen penitus inuiſtus. Nā adamante ſcribit & notat. Vbi hiacynthus ibi chriſotapſis apparet. quem lapidem lux cælat: producit tenebræ. Hac enim ē in illo diuerſitas: ut nocte igneus ſit: die pallidus. Ex ipſo ſolo ſumimus hemathitem rubore ſanguineo: ac propterea hemathitem uocatum.

Mira de intimis gētib; libyæ: de lapide exacontalitho. Cap. xliiii.

Quod ab atlante uſq; canopitanum hoſtium panditur: ubi libyæ finis eſt & ægyptium limen dictum a Canopo Menelai gubernatore ſepulto in ea inſula: quæ hoſtium nili facit: gentes tenent diſſonæ: quæ in auaræ ſolitudinis ſecretum reſceſſerūt. Ex his atlantes ab humano ritu proſus exulant: nulli proprium uocabulū: nulli ſpeciale nomen: diri ſolis ortus excipiunt: diri occaſus perſequuntur: uſtque torrentis plagæ ſydere oderunt deum lucis. Affirmant eos ſomnia non uidere: & abſtinere pēitus ab animalibus uniuerſis. Trogloditæ ſpecus excauāt: illis teguntur: nullus ibi habendi amor: a diuitiis paupertate ſe abdicauerunt uoluntaria. Tantum lapide uno gloriantur: quē exacontalithum nominamus tā diuerſis notis ſparſum: ut. lxx. gemmarum colores in paruo orbiculo eius deprehendātur. Homines iſti carnibus uiuunt ſerpentum: ignarique ſermonis ſtrident potius q̃ loquūt. Augilæ uero ſolos colunt inferos. Fœminas ſuas primis noctibus nuptiarum adulteros cogunt petere: mox ad perpetuā pudiciā legibus ſtrigūt ſeueriſſimis. Gāpharātes

abſtinent præliis: fugiunt commercia: nulli extero miſceri ſiunt. Blemias credunt trūcos naſci parte qua caput ē: os tātū & oculos habere in pectore. Satyri de hominibus nihil aliud præferunt q̃ figuram. Aegipanes hoc ſunt: quod pīgi uidemus. Hymātopodes fluxis niſibus crurū ſerpunt potius q̃ incedunt: & pergendi uſum lapſu magis deſtinant q̃ grefſu. Pharuſi cum Herculi ad heſperidas pergenti forent comites: itineris tedio hic reſederūt. Hactenus libya.

DE Aegypto: ī ea de origine & natura nili: de tauro apide: de crocodilo: delphīo: ſcīco: hippopotamo: de aue ibide & ſerpentibus arabicis: de ficū ægyptia & palma: de diſciplīa ægyptiorū: urbibus iclytis: & pyramidibus. Cap. xlv.

AEgyptus a meridie itroſus recedit: quoad præcedūt æthiopes. A tergo iteroſiorem eius partem nilus circumfluit: qui ſciſſus a loco: cui delta nomen ē: ad inſulæ faciem ſpatia amplectitur interna: & incerto pene fonte decurrens proditur: ut loquemur. Originem habet a monte inferioris mauritania: qui oceano propinquat. Hoc affirmāt punici libri: hoc Iubam regē accipimus tradidiſſe. Igitur protinus lacus efficitur: quem nilidem dicūt. Nilū autem iam inde eſſe cōiciunt: q̃ hoc ſtagnum herbis piſcibus belluis nihil minus procreet: q̃ ī nilo uidemus: quādo mauritania undique: quæ origo eius ē: amnibus denſis: aut imbris largioribus irrigatur: unde incrementa exūdationis ī ægypto augeantur. Sed effuſus hoc lacu arenis ſorbetur: & cuniculis cæcis abſconditur. Deinde ī caſariēſi ſpecie prumpens ampliora eadem indicia præfert quæ in exortu notauimus. Ruſuſq; ſubſidit: nec prius reddit: q̃ poſt interualla itineris extenſi contingat æthiopas: ubi exit: & nigrum facit fluuium: quem ſupra diximus terminum eſſe limitis africani. Aſtapum eum inde gentes uocant: ſcilicet aquā ex tenebris profluētē. Multas magnasq;

SOL
DE
SETU
ORBI

RARIORA
qu.
26

Cm

Cm

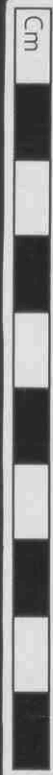

Cm

Cm

R

SOLINUS, Gaius Julius. Polyhistor, sive De mirabilibus mundi. With first initial magnificently illuminated, initials and paragraph markers supplied in red and blue. Venice:

Nicolaus Jenson, 1473.

First dated edition. 4to in 8's, 18th cent. Italian mottled calf, gilt border and large corners of leafy and floral tools, elaborately gilt paneled spine slightly wormed. [65]ff., unsigned, lacking 3 blanks, leaves 1, 4, & 68, as does the Grenville copy in the British Museum; insignificant marginal worming in first ^{four} leaves, inner marginal reinforcement in the center leaves of each gathering with slight marginal staining chiefly on these reinforced leaves. The exceptionally beautiful illuminated initial with full border is composed of an elaborate knotwork design in blue, green, and purple on a black ground with strong gold edging and highlighting laid on; very wide outer and lower margins. The Earl of Warwick's copy with his shelf mark.

Solinus (c. early 3rd cent.), Roman geographer and grammarian about whom little is known. This description of the world of his day contains comments on history, society, religion, and natural history, much of it derived from Pliny. It was revised in the 6th century under the title Polyhistor which came to be taken for the name of the author. A very influential work, it was very popular during the middle ages. Hain 14877; BMC V, 173; Goff S615.

+

Hain 14877.

Sunderland copy 17. 10 [9445615: DM 1173]

0
30

Ed. pr.

cat

L.

22

226

Rariora qu. 26

IVLII SOLINI DE SITV ET ME-
MORABILIBVS ORBIS CAPITVLA.

PRAEFATIO. CAP. I.

- D**E Origie urbis romæ & tēporibus eius & regibus. Ca. ii.
DE Diuisione anni & diebus intercalaribus. Cap. iii.
DE Homine & partu : de prodigiosa fortitudinis uiris : de lapide alectorio. Cap. iiii.
DE Similitudine formæ & corporum quorundam pceritate. Capitulum. v.
DE Pernicite pedum : & quis plurimum uisu potuit : quisue apud romanos præualuit fortitudine. Cap. vi.
Qui memoria claruerunt : cui casus uocem ademerit : cuiue dederit : qui eloquētia floruerunt : de pietate : de pudicia : & quis beatus iudicatus sit. Cap. vii.
DE Italia : in ea de boa angue : de lupis : de lyncibus : de lyncurio : de mutis cicadis : de corallio : de syrtite & ueientana gemma : de Diomedis auibus. Cap. viii.
Corsica : in ea de catochite. Cap. ix.
Sardinia : in ea de solifuga et herba sardonis. Cap. x.
Sicilia : in ea memōabilia soli et aquarum : et de achate lapide et insulis uulcaniis. Cap. xi.
Europæ sinus tertius : in eo de graciæ locis admirabilibus : de fluminibus et fontibus : de lapide galactite : de merulis : de lapide asbesto : de perdicibus : de Arione. Cap. xii.
Theffalia : de monte olympe : et de oculo Philippi regis. Capitulum. xiii.
Macedonia cum regibus et lapide præante. Cap. xiiii.
Thracia cum moribus gētium : de gruibus : de bizantio : de hirundinibus. Cap. xv.
Creta insula : in ea herba alimos : phalangium animal : lapis idæus. Capitulum. xvi.

- C**arystos: in ea carbasa & carystia aues. Cap. xvii.
Orrhigia: in ea coturnices. Cap. xviii.
DE Euboea. Cap. xix.
Paros: in ea lapis sarda. Cap. xx.
Icaros: Pythagoras philosophus. Cap. xxi.
DE Hellesponto. Cap. xxii.
Flume hustru: fiber ponticus: gemma pontica. Cap. xxiii.
Amnis hypanis: & fons exampeus. Cap. xxiiii.
DE Flumine boristhene: de natura canum: gentes scytharu: uaria miracula: de lapide smaragdo: de lapide cyaneo: & de crystallo. Cap. xxv.
DE Hyperboreis. Cap. xxvi.
DE Arimphæis & aliis scytharum gentibus: de tigribus: de pantheris & pardis. Cap. xxvii.
Vnde mediterranea maria oriantur. Cap. xxviii.
DE Insulis scythicis. Cap. xxix.
DE Oceano septentrionali. Cap. xxx.
DE Ceruis & tragelaphis. Cap. xxxi.
Germania: in ea de aibus: de bisonibus: de uris: de alce. Capitulum. xxxii.
DE Gangauia: de succino: de gallaico. Cap. xxxiii.
Gallia: in ea de herba pontica. Cap. xxxiiii.
Britannia: in ea de lapide gagate. Cap. xxxv.
Hispania: in ea de ceraunio rubete: de gaditano ritu: de litoribus: de minutione & augmento aquaru. Cap. xxxvi.
Libya: horti hesperidum: mons atlas. Cap. xxxvii.
Mauritania: in ea de elephantis: de draconibus: unde cinnabaris. Cap. xxxviii.
Numidia: in ea de ursis. Cap. xxxix.
Africa: in ea de leonibus: de leontophonis: de hyena: de onagris: de serpentibus: de gemmis & lapidibus: de psyllis: de arboribus: de lasere: de genere simiarum: de cynocephalis: de sphinge: de satyris. Cap. xl.

Gens amantum. Cap. xli.

Garamantum oppidum: fons: caput: armēta. Cap. xlii.

DE Aethiopia: in ea de uariis gentium miraculis: de draconibus: de dracōtia lapide: de chamelopardali: de cephis: de rinocerote: de catoblepa: de formicis: de lycaone: de parādro: de lupis: de hystrice: de pegaso & tragopane aue: de cinnamo: de hiacyntho & chrisotripso & hematite lapide.

Capitulum. xliii.

Mira de intimis gentibus libyæ: de lapide exsacontalicho. Capitulum. xliiii.

DE Aegypto: in ea de origine et natura nili: de tauro apide: de crocodilo: delphino: scīco: hippopotamo: de aue ibide & serpētibus arabicis: de ficu ægyptia & palma: de disciplina ægyptiorū: urbibus inclytis: & pyramidibus. Cap. xlv.

DE Arabia: in ea mira de fontibus: de moribus & habitu populi: de euleo flumine: de ture: de myrrha: de phoenice aue: de cinnomolgis auibis: de gemma sardonice: et de quibusdam aliis lapidibus. Cap. xlv.

Regio ostracinæ: iope oppidum: Andromadæ uincula. Capitulum. xlvii.

DE Iudæa: in ea de fluminibus & lacubus: de balsamo: de sodomo & gomorro: de essenis gentibus. Cap. xlviii.

DE Scythopoli oppido: de monte cassio. Cap. xlix.

DE Flumine eufrate: & tigride: de lapidibus diuersis. Capitulum. L.

DE Cilicia: in ea cydnus amnis: antrum coricium: mons taurus. Cap. Li.

Lycia. Cap. Lii.

Asia: in ea de urbe epheso: de animali bonnaco: de monte mimanta: de Homeri & Hesiodi temponibus: de sepulcris

Aiacis et Memnonis: de Memnonis auibis: de chamæleo: te uerme: de ciconia aue: de origine galactarū. Cap. Liii.

Bithynia: in ea Hannibalis exitus. Cap. Liiii.

- O**ra pontica. Cap. Lv.
- P**aphlagonia. Cap. Lvi.
- C**appadocia: in ea de equis. Cap. Lvii.
- A**ssyria: in ea de unguentorum origine. Cap. Lviii.
- D**E Arbore mœdiæ. Cap. Lix.
- P**ortæ caspiæ. Cap. Lx.
- D**ireum: margine regio. Cap. Lxi.
- O**xus amnis: gens circa eum: terminus itineris Liberi patris & Herculis: de chamelorum natura. Cap. Lxii.
- S**eres & sericum. Cap. Lxiii.
- G**ens attacorum. Cap. Lxiiii.
- I**ndia: in ea de ritu hominum & qualitate: de cæli clamentia: de fluminibus: de leucocrota bestia: de serpentibus indicis: de æle bestia: de maticora bestia: de bubus: de monoceronte: de anguillis: de uermibus: de balena: de fufitere: de pfitaco: de lucis: de ficu: de arundinibus: de arboribus: de piperis arbore: de hebeno: de calamo odorato: & de lapidibus preciosis. Cap. Lxv.
- T**aprobane: in ea de qualitate hominum & moribus: de syderibus cæli eius: de nauigationibus: de qualitate maris: de margaritis. Cap. Lxvi.
- I**tinerarium indicum. Cap. Lxvii.
- S**inus pfitus & arabicus: azaniū mare: pfitis. Ca. Lxviii.
- P**arthia. Cap. Lxix.
- B**abylonia: recursus ad oceanum atlanticum: in quo hesperidum insulæ: fortunata item insulæ. Cap. Lxx.

IVLII SOLINI DE SITV ORBIS TERRA-
RVM ET MEMORABILIBVS QVAE MVN-
DI AMBITV CONTINENTVR LIBER.

PRAEFATIO. CA. I.

VM ET AVRIVM CLAEMEN-
tia & optimarū artiū studiis praestare
te ceteris sentia: idq; oppido exptus
de beniuolentia tua nihil temere per-
ceperī: putavi examē opusculi huius
tibi potissimū dare: cuius uel industria
promptius suffragiū: uel benignitas
ueniam spondebat faciliorem. Liber est ad compendium
praparatus: q̄tumq; ratio passa est: ita moderate repres-
sus: ut nec ī eo prodiga sit copia: nec damnosa concinitas.
Cui si animum propius intenderis: uelut fermentū cogni-
tionis magis ei inesse: q̄ brateas eloquentia deprehendes.
Exquisitis. n. aliquot uoluminibus studuisse me cōpēdio
fateor: ut & a notioribus referrem pedē: & remotis largius
immorarer. Locorum commemoratio plurimum tenet: ī
qua parte ferme inclinatio est uniuersa materies: quorū
commemuisse ita uisum est: ut inclytos terrarum situs &
insignes tractus maris seruata orbis distinctiōe suo quoq;
ordine redderemus. Inseruimus etiam pleraq; differenter
congruentia: ut si nihil aliud saltem uarietas ipsa legentiū
fastidio mederetur. Inter hāc hominū & aliorū animalū
natās expressius. Addita pauca de arboribus & lapidibus
exoticis: de extimarum gentium formis: de ritu dissōno ab-
ditarū nationum: nonnulla etiam digna memoratu: quā
praetermittere incuriosum uidebatur: quorūq; auctoritas:
quod imprimis industriae tuae insinuatū uelim: de scrip-
toribus manat receptissimis. Quid. n. proprium nostrum

esse poterit: cū nihil omiserit antiquitatis diligentia: quod intactū ad hoc usq; æui pmaneat. Quapropter quæso ne te de præsentī tēpore libes: quādo quidē uestigia mōnetæ ueteris psecuti opiniones uniuersas eligere maluimus potius: q̄ innouare. Itaq; si qua ex istis secus q̄ opto ī animū tuum ueniant: des uelim infantia meæ ueniā. Constantia ueritatis penes eos est: quos secuti sumus. Sicut ergo hi: q̄ corporum formas amulantur: postpositis quæ reliq̄ sunt: ante omnia effigiant modum capitis: nec in alia membra prius lineas destinant: q̄ ab ipsa ut ita dixerim figuræ arce auspiciū faciant inchoādī: nos quoque a capite orbis: id est ab urbe roma principium capeſsemus: quīs nihil super ea doctissimi auctores reliquerint: quod ī nouū præconiū possit suscitari: ac pene superuacaneū sit relegere tramitē decursū tot annalibus. Ne tamen prorsus dissimulata sit: originem eius quanta ualemus: prosequamur fide.

DE Origīe urbis rōæ & tpribus eius & regibus. Ca. ii.
¶ Vnt qui uideri uelint romæ uocabulum ab Euandro primū datū: cū oppidū ibi extēdisset: quod extructū antea ualentiam dixerat iuuētus latina: seruataq; significatione impositi prius nominis romā græce ualentia nominatā. Cū arcades habitassēt ī excelsa pte mōtis: deriuatū deiceps: ut tutissima urbiū arces uocarentur. Heraclidi placet troia capta quosdam ex achiuis in ea loca: ubi nunc roma est: deuenisse per tyberim: deinde suadente Rome nobilissima captiuæ: quæ his comes erat: incēsis nauibus posuisse sedes: struxisse mœnia: & oppidum ab ea romen uocauisse. Agathodes scribit Romen nō captiuā fuisse: ut supradictū ē: sed Ascanio natā: Aenæ neptē appellatiōis ipsius causam fuisse. Traditur etiā ppriū romæ nomen: uerū tamen uetitum publicari: quādo qdē quo minus enūtiaret: ceremoniarū arcana sanxerūt: ut hoc pacto noticiam eius aboleret fides placitæ taciturnitatis. Valerium deniq;

Soranū: q̄ cōtra interdictū eloq̄ id ausus foret: ob meritū
pfanæ uocis neci datū. Inter antiquissimas sane religiōes
sacellū colit Angeronæ: cui sacrificat ante diē. xii. kalēdaz
ianuar̄: quæ diua præsul silentii ipsius prænexo obfigna-
toq; ore simulac̄ habet. De tēporibus urbis conditæ am-
biguitatū quæstiones excitant: q̄ quædam ibi multo ante
Romulū cōdita sunt. Quippe atā Herculis: quā uouerat
si amissas boues reperisset: punito Caco patri inuentori di-
cauit: qui Cacus habitauit locum: cui salme nomē est: ubi
trigemina nunc porta. Hic ut Celiū tradit: cū a Tarcone
tyrrhenō: ad quē legatus uenerat: missō Massiæ regis socio
Megale phrygiæ custodiæ foret datus: frustratus ē uicula:
& unde uenerat rediit: præsidiis āplioribus occupato circa
uulturnum uel campaniā regno. Dum attrectare etiā ea
auderet: quæ concesserant ī arcadū iura: duce Hercule qui
tūc forte aderat oppressus est: & Megalē sabini receperunt
disciplinam augurandi ab eo edocti. Suo quoque nomini
Hercules instituit arā: quæ maxia apud pontifices habet:
cum se ex Nicostrate Euādri matre: quæ a uaticinio Car-
mētis dicta est: immortalē cōperisset. Conspectum etiam
intus q̄ ritus sacroꝝ factis bouicidiis docuit boetios. Sa-
cellum Herculis in foro boario est: ī quo argumēta cōuiuii
latæ maiestatis ipsius remanent. Nā diuinitus illo neque
canibus neq; muscis ingressus est. Cum. n. uiscerationem
sacrificii litaret: Myagrum deum dicit̄ imprecatus. Clauā
uero in aditu reliquisse: cuius olfactu refugerent canes: id
usq; nunc durat. Aedē etiā quæ Saturni ærarium fertur:
comites eius condiderunt ī honorē Saturni: quē cultorem
regionis illius cognouerāt extitisse. Item & mōtem capito-
linum saturnium noīauerunt. Castelli quoq; portā: quā
excitauerant saturniam noīauerunt: quæ postea pandata
uocitata est. Pars autē infima capitolini mōtis habitaculū
Carmentæ fuit: ubi Carmentis fanum est: a quo carmētali

portæ nomen datum est. Palatiū uero nemo dubitauerit:
quin arcades habeat auctores: a quibus primum palante/
um oppidum conditū: quod aliquandiu aborigines habi/
tarūt: sed ppter icōmodū uiciniæ paludis quā praterfluēs
tyberis fecerat: pfecti reate postmodū reliquerunt. Sūt q
uelit a balatibus ouiu mutata littera: uel a Pale pastoralis
dea: aut (ut Silenus pbat) a Palante Hypborei filia: quam
Hercules ibi cōpressisse uisus ē: nomē mōti adaptatū. Sed
q̄q̄ ista sic cōgruāt: palā ē p̄spero illi augurio deberi gloriā
romani noīs: maxie cū annorū ratio faciat cardinē ueritati.
Nā ut affirmat Varro auctor diligētissimus: romā cōdidit
Romulus Marte genitus & Rhea filia: uel ut nonnulli
Marte & Ilia. Dictaq; est primū roma q̄drata: q̄ ad æqli/
briū foret posita. Ea incipit a silua quæ est ī area Appollinis
& ad supciliū scalarū Caci habet terminū. Ibi tuguriū fuit
Faustuli: ibi Romulus māsitaui: qui auspicato fūdamēta
murorum iecit duodeuiginti natus annos. xi. kalend. maias
hora post secundā ante tertiā. Vel sicut Lucius Tatiū
pbat mathematicorū nobilissimus: ioue in piscibus satno
uenere marte mercurio ī scorpione: sole ī tauro: luna in li/
bra cōstitutis. Et obseruatum deinceps: ne qua hostia pa/
rilibus caderetur: ut dies iste a sanguine purus esset: cuius
significationē de partu Ilia tractā uolunt. Idem Romulus
regnaui annos. vii. & .xxx. De cenensibus egit primum
triūphū: et Acroni regi eorū detraxit spolia: quæ Ioui fere/
trio primus suspendit: et opima dixit. Rursū de antenna/
tibus triumphauit: de ueientibus postremo. Apud capreæ
paludē apparere desiit q̄ntilibus nonis. Cæteri reges q̄bus
locis habitauerūt: dicemus. Tatiū in arce: ubi nunc ædes
est Iunonis monetæ: q̄ anno quīto q̄ īgressus urbē fuerat:
a laurētibus iterēptus est. vii. & uicesīa olympiade hominē
exiuit. Numa ī mōte primū quirinali: deīde ppter ædem
Vestæ ī regia quæ adhuc ita appellatur: q̄ regnaui annis

tribus & quadraginta: sepultus sub ianiculo. Tullus Hostilius in uenilia: ubi postea deū penatū ædes facta ē: q̄ regnauit annos duos & triginta: obiit olympiade quinta & trigesima. Ancus Martius in sūma sacra uia: ubi ædes Larum est: qui regnauit annos quattuor & uiginti: obiit olympiade prima & .xl. Tarquinius priscus ad mugoniā portā supra sūmam nouā uia: qui regnauit annos .vii. & .xxx. Seruius Tullus esquilinus supra cliuū olbiū: qui regnauit annos duos & .xl. Tarquinius Superbus & ipse esquilinus supra cliuum pullium ad fœcundalem lacum: qui regnauit annos .xxv. Cincio romā duodecima olympiade placet cōditā: Pictori octaua. Nepoti & Lutatio opiniōes erāt Ostheni & Apollodoro cōprobātibus olympiadis .vii. anno secundo. Pōponio Attico & M. Tullio olympiadis .vii. āno tertio. Colatis igitur nostris & græcorū tēponibus inuenimus incipiente olympiade .vii. romā conditam anno post ilium captum .cccc. xxxiii. Quippe post certamē olympiacū: quod Hercules in honorē atauī materni Pelopis ediderat: intermissū Picus filius eius instaurauit post excidiū troiæ anno quadringentesimo octauo. Ergo ab isto numerat̄ olympias prima. Ita sex mediis olympiadibus interiectis: quibus singulis anni quaterni ip̄tant̄: cū septima cōceptate roma cōdita sit: iter exortū urbis & troiā captā iure esse quadringētos annos & .xxxiii. cōstat. Huic argumēto id accedit: q̄ cū Caius Pōpeius Gallus & Quintus Vranus urbis cōditæ anno octingentesimo primo fuerūt cōsules: consulatui eorū olympias .vii. & ducētesima actis publicis ānotata est. Quater ergo multiplicatis .vi. & ducentis olympiadibus erūt anni octingenti .xxiiii. quibus septimæ olympiadis annectendus est primus annus: ut in solidū colligāt anni octingēti .xxv. ex qua sūma detractis .xx. annis & .iiii. olympiades retro sex manifeste fuerūt octingēti & unus ānus reliq̄. Quapropter cū octingentesimo primo anno urbis cōditæ ducentesima

olympias cōputet: par ē romā. vii. olympiadis anno primo credi conditā. In q̄ regnatū ē annis ducentis. xli. Decēviri creati anno. ccc. ii. Primū punicū bellū anno. ccc. octogefi- monono: secundū anno quīgentesio tricesio quīto: tertiu sexcentesimo q̄rto: sociale sexcētesimo sexagesio secundo. Ad Hirciū & Caium Pansā cōsules anni sexcēti & .xl. quorum cōsultu Cæsar Augustus est cōsul creatus octauūdecimū annū agēs: qui p̄cipatū ita ingressus ē: ut uigilātia ipsius non modo securū: uerū etiā tutū īperiū esset: quod tempus ferme solū repertū est: quo plurimū & arma cessauerunt: & ingenia floruerunt: scilicet ne inerti iusticia languerent uirtutis opera bellis quiescentibus.

DE Diuisione anni & diebus intercalaribus. Cap. iiii.

Tunc ergo primū cursus āni p̄specta ratio: quæ a regū origine p̄funda caligine tegebat. Nā ante Augustū Cæsarē īcerto modo annū cōputabant: q̄a apud ægyptios quattuor mēsibus terminabant: apud arcades tribus: apud acarnanas sex: in italia apud lauinius. xiii. quorum annus .ccc. lxxiiii. diebus ferebat. Romani in initio annū. x. mēsi- bus cōputabāt: a martio auspicātes adeo: ut eius die prima de aris uestalibus ignē accēderēt: mutarēt ueteribus uirides laureas: senatus & populus comitia agerēt: matronæ seruis suis cœnas ponerēt: sicut s̄aīnalibus domini: illæ ut hono- re p̄optius obsequium p̄uocarent: hi q̄si gratiā repensarent p̄fecti laboris: maxīe q̄a hunc mēse principē testāt fuisse: quiq̄ ab hoc quītus erat: quītulis dictus ē. deinde numero decurrente decēber solennē circū finiebat intra diem trecē- tesimū q̄rtum. Tunc. n. iste numerus explebat annum: ita ut sex menses trecentorū dierū essent: q̄ttuor reliqui trecētis & singulis explicarent. Sed quoniam ratio illa añ Numā a lunæ cursu discrepat: lunari cōputatione annū p̄q̄runt quīq̄gita & uno die auctis. Vt ergo p̄ficerent. xii. mēses: de sex mēsibus supioribus detraxerūt dies singulos: eosq̄. l.

istis & uno annexerūt: factiq; lvii. diuisi sūt ī duos mēses:
quorū alter. xxix. alter. xxviii. dies cōtinebat. Sic annus ha-
bere. v. atq; .l. trecentos dies cōepit. Postmodū cū pspicerēt
temere annū diuisū ītra dies quos supra diximus: qñqdē
appareret solis meatū nō ante trecētesimumqñtum diem
abundāte īsuper qdrātis particula zodiacū cōficere decur-
sum: quadrantē illū & decē dies addiderunt: ut ad liquidū
annus diebus trecentis. lxx. cōstaret & quadrāte: hortante
obseruatione īparis numeri: quē Pythagoras monuit prae-
poni ī omnibus oportere. Vnde ppter dies īpares diis su-
peris ianuarius dicat & martius: ppter pares februarius qñ
abominosus inferis deputat. Cū itaq; hēc diffinitio toto
orbe placuisset: custodiendi quadrātis gratia a diuersis gē-
tibus uarie ītercalabat: nec tñ unq ad liquidū fiebat tēporū
adāqñtio. Græci ergo singulis annis. xi. dies & quadrantem
detrahebant: eosq; octies multiplicatos ī annum nouum
referuabāt: ut cōtractus nonagenarius numerus in menses
tres p tricenos dies fūderet: q āno nouo restituti efficiebāt
dies quadrīgētos. xliiii. quos embolismos: uel hyperboli-
cas nōiābāt. Quod cum ī initio romani pbassent: cōtēpla-
tione numeri parilis offensi neglectum breui perdiderunt:
trāsłata ī sacerdotes ītercalandi potestate: qui plerūq; gra-
tificantes rationibus publicanorū p libidine sua subtrahe-
bāt tempora uel augebant. Cum hęc sic forent constituta:
modusq; ītercalādi īterdū fieret īminutior: īterdū auctior:
uel omnino dissimulatus præteriret: nōnunq accidebat ut
menses qui fuerāt trāsacti hyeme: modo æstiuum modo
auctunnaie tempus īciderent. Itaq; Caius Cæsar uniuersā
hęc inconstantia incisa temporū turbatione cōposuit: & ut
certū statū præteritus acciperet error: dies. xxi. & quadrāte
simul intercalauit: quo pacto regradati menses de cætero
statuta ordinis sui tempora detinerent. Ille ergo annus
solus trecentos. xliiii. dies habuit. Alii deinceps trecentos

.lx. quinos & q̄drantē. Et tum quoq; uitium admissum ē
p̄ sacerdotes. Nā cum præceptum esset anno q̄rto ut iter-
calarent unum diem: & oporteret cōfecto anno quarto id
obseruari: ante q̄ quintus auspicaret: illi incipiente quinto
intercalarūt nō desinēte. Sic p̄ annos tres & .xxx. cū nouē
dies tantūmodo sufficere debuissent. xii. sunt intercalati.
Quod deprehensum Augustus reformauit: iussitq; annos
.xii. sine intercalatione decurrere: ut tres illi dies qui ultra
nouenarios temere fuerant intercalati: hoc modo possent
repensari: q̄ disciplina omniū postea temporū fūdata ratio
est. Vex̄ cum hęc & multa alia Augusti tēporibus debeāt:
qui pene sine exemplo rex̄ potitus est: tanta & tot eius in-
ueniūt aduersa: ut nō sit facile discernere calamitosior: an
beatior fuerit. Primum q̄ apud auunculum in petitione
magisterii equitum prælatus est ei Lepidus tribunus cum
quadā auspicantiū cœptorū nota. Mox triumuiratus col-
legium pragraui potestate Antonii philippensis. Inde p̄-
scriptionis iuidia: abdicatio Posthumi Agrippæ post adop-
tionē. Deinde desiderio eius insignis pœnitētia: naufragia
ficula: turpis ibi in spelunca occultatio: seditiones militum
plurimæ: perusina cura: detectum filia adulterium: & uo-
luntas parricidialis. Nec minore dedecore neptis infamia
īcusata: de morte filiorū: & amissis liberis nō solū orbitatis
dolor: urbis pestilentia: fames italiæ: bello illyrico angustia
rei militaris: corpus morbidum: cōtumeliosa dissensio pri-
uigni Neronis: uxoris etiā Tyberii cogitationes paḡ fidæ:
atq; in hunc modum plura. Huiusmodi tamen suprema
q̄si lugeret sæculum penuria infecuta est frugum omniū.
Ac ne fortuitum quod acciderat uideretur: iminētia mala
non dubiis signis apparuerunt. Nam Fausta quædam ex
pl̄be partu uno edidit quattuor geminos: mares duos &
fœminas totidē: mōstruosa fœcunditate portēdens īdiciū
futuræ calamitatis. quālibet & Trogus auctor affirmet in

ægypto septenos uno utero simul gigni. quod ibi minus
mix cū foetifero potu nilus nō tantum terrarū : sed etiam
hominum foecundet arua. Legimus Cneum Pōpeiū Eu-
tybidē foeminā asia exhibitam : quā cōstabat tricies enixā :
cū .xx. eius liberis in theatro suo publicasse. Vnde cōpetēs
hoc loco duco super hominis generatione tractare.

DE Homine & partu: de prodigiosa fortitudinis uiris:
de lapide alectorio. Cap. iiii.

E Tenī cū de aīalibus quæ digna dictū uidebunt: put
patria cuiusq; admonebit: simus notaturi: iure ab eo
potissimum ordiemur: quod rex natura sensus iudicio &
rationis capacitate præposuit omnibus. Itaq; ut Democri-
tus physicus ostendit: mulier solū animal menstruale est:
cuius pfluuia nō paruis spectata documentis inter mon-
strifica merito numerantur. Contactæ his fruges non ger-
minabunt. Acescent musta. Morientur herbæ. Amittent
arbores foetus. Ferrum rubigo corripiet. Nigrescent æra.
Siquid canes inde ederint: ī rabiē efferabunt nocituri mor-
sibus qbus lymphaticos faciūt. Parua hæc sūt. Bitumen
quod ī iudæa asphaltides gignit lacus: adeo lētū ē mollicie
glutinosa: ut a se nequeat separari. Enī uero si abrumpere
partē uelis: uniuersitas sequet: scindiq; nō potest: quoniā
in q̄tum ducat extendit. Sed ubi admota fuerint cruore
illo polluta: sponte discerpitur: & applicita tabe deducitur
paulo ante corpus unū: fitq; de tenacitate cōnexa cōtagiōe
partitio repentina. Habet plane id solum salutare: quod
auertit sydus Helenæ perniciosum nauigantibus. Cæterū
foemina: quibus nimis est necessitas huiusmodi: q̄diu sunt
in sua lege: non innocentibus oculis contuentur. Aspectu
specula uitiant ita ut hebetet uisu fulgor offesus: & solitā
amulationem uultus extinctus splendor amittat: faciesq;
obtusi nitoris quadam caligine nubiletur. Mulierū aliæ
in æternum steriles sunt: aliæ mutatis coniugiis exuunt

sterilitatem: nonnullæ tantū semel pariunt: quædam aut
fœminas aut mares semper. Post annū quinquagesimū
fœcunditas omnium conquiescit. Nā ī annū octogesi-
mū uiri generant. sicuti Masinissa rex Matimamium filium
septuagesimū & sextū annū agens genuit. Cato octogeso
exacto ex filia Solonis clientis sui auum uticensis Catonis
pcreauit. Cōpertum & id est: q̄ inter duos conceptus cū
intercesserit paululū tēporis: uterq; residet: sicut ī Hercule
& Iphicle apparuit fratre eius: qui gestati eodem onere in-
teruallis tamen quibus recepti nati uidentur. Et de Proco-
nosia ācilla: quæ e duplici adulterio geminos edidit utrūq;
patri similē. Hic Iphicles Ialaū creat: q̄ sardiniā ingressus
palantes incolarum animos ad concordiam eblanditus
olbia atq; alia græca oppida extruxit. Iolenses ab eo dicti
sepulcro eius templum addiderunt: q̄ imitatus uirtutem
patris malis plurimis sardiniam liberasset. Ante omnia
Sobolem cogitantibus sternutatio cauēda est post coitus:
ne prius semen excutiat impulsus repentinus: q̄ penetrali-
bus se matris insinuet humor paternus. Quod si natalis
materia hæserit: decimus a conceptu dies dolore grauidas
admonebit. Iam inde incipiet & capitis inquietudo: & ca-
ligine uisus hebetabitur: ciborum quoq; fastidiis stomachi
claudetur cupido. Conuenit inter omnes corda prius ex
uniuersa carne formari: eaq; ī diem quintū & sexagesimū
crescere: deinde minui. At ex ossibus spinas. Eapropter ca-
pitale est: si pars alterutra noceatur. Plane si corpusculū
in marem figuratur: melior est color grauidis: & pronior
partitudo uteri. Denique a quadragesimo die motus.
Alter sexus nonagesimo primum die palpitāt: & concepta
fœmina gestantis uultum pallore inficit: cruraq; præpedit
languida tarditate. In utroque sexu cum capilli germināt:
incommodum maius est: fitque plenilunius auctior ægri-
tudo: quod tempus etiam editis sēper nocet. Cū falsiores

6
escas edit grauida : unguiculis caret partus. At cum ppe
ad uterum liberandum uenerint momenta maturitatis:
enitentis spiritum retinere plurimum congruit: quando
quidem letali mora oscitatio suspendit puerperia. Contra
naturam est in pedes procedere nascentes. Quapropter
uelut agre parti appellantur Agrippæ. Ita editi minus p
spere uiuunt: & de uita breui auo decedunt. Denique in
uno Marco Agrippa foelicitatis exemplum est: neq; tamen
usq; eo inoffensæ: ut non plura aduersa pertulerit q̄ secū
da. Nanque misera pedum ualitudine & aperto coniugis
adulterio & aliquor infoelicitatis notis præposteri ortus
omen luit. Foeminis proinde est infausta natiuitas: si con
trectum uirginal fuerit: quo pacto genitalia fuere Corneliæ:
quæ editis Gracchis ostentum hoc piavit sinistro exitu li
berorum. Rursus necatis matribus ortus est auspicior:
sicut Scipio Africanus prior: qui defuncta matre: q̄ excisus
utero in diem uenerat: primus romanorum Cæsar dictus
est. E geminis si remanente altero alter abortiuo fluxu ex
ciderit: alter qui legitime natus est Vopiscus nominatur.
Quidam etiam cū dentibus nascuntur: ut Cneus Papirius
Carbo & M. Curio dentatus ob id nominatus. Quidam
uice dentium continui ossis armantur soliditate: qualem
filium bitinorum rex Prusias habuit. Ipsum dentiū nu
merum discernit qualitas sexus: cum in uiris plures sint:
in foeminis pauciores. Quos cinodentas uocant: & quibus
gemini prodeunt a dextra parte: fortunæ blandimenta p
mittunt. quibus a læua: uersa uice. Nascentium uox priā
uagitus est. Lætitiæ enī sensus differtur in quadragessimū
diem. Itaque unum iuenimus eadē hora risisse: qua erat
natus: scilicet Zoroastrem mox optimarum artium peri
tissimum. At Crassus auus eius: quem rapuerunt bella
parthica: quia nunq̄ riserit Faragelaitus cognominabatur.
Inter alia Socratis magna præclarum illud est: q̄ in eodē

uultus tenore etiam aduersis interpellantibus perstitit. Heraclytus & Diogenes cynicus nihil unquam de rigore animi dimiserunt: calcatisque turbinibus fortuitorum aduersus omnem dolorem uel miseriam uniformi durauere proposito. Pomponium poetam consularem uirum nunquam ructasse habetur inter exempla. Antonium Drusum nunquam spuisse percelebre est. Nonnullos accepimus concretis ossibus eosque neque sudare consuescere neque sitire. Qualis syracusanus Ligdamus: qui tertia & tricesima olympiade primus ex olympico certamine pancrati coronam reportauit: cuiusque ossa deprehensa sunt medullam non habere. Maximam uirum substantiam neruos facere certissimum est: quantoque fuerint densiores: tanto propius augescere firmitate. Varro in relatione prodigiosae fortitudinis annotauit Tricani gladiatoris natura sanitem fuisse: qui & rectis & transversis neruis non modo crate pectoris sed & manibus cancellatis & brachiis omnes aduersarios leui tactu ac pene securis congressionibus uicerit. Eius filium militem Cnei Pompeii pari modo natum ita spreuisse hostem prouocantem: ut inermi eum dextra superaret: & captum digito uno in castra imperatoris sui reportaret. Milonem quoque crotoniensem egisse omnia supra quam homo ualet. Etiam hoc proditur quod ictu uno nudae manus taurum fecit uictimam: eumque solus una die absumpsit non grauatus. Super hoc nihil dubium. Nam factum elogiū extat: Victor ille omnium certaminum obiit. Sane alectorius traditur lapis: qui crystallina specie in modum fabae gallinaceorum uentriculis inuenitur: aptus ut dicunt praeliatoribus. Milon uero Tarquinii Superbi temporibus enituit.

DE Similitudine formae: & corporum quorundam proceritate. Cap. v.

Iam uero qui defluxum animum referat ad causas similitudinum: quantum artificis naturae ingenium:

deprehender. Interdum. n. ad genus spectant: & p sobolē
in familiam transitus faciunt: sicut plerūq; paruuli modo
neruos modo cicatrices modo qualescunque originis suæ
notas ferunt: ut in Lepidis: quorum tres interuulsa tamen
serie ex eadem domo obducto membrana oculo similes
geniti reperiuntur. Velut in bizantio nobilis picta: qui cū
matrem haberet adulterio ex æthiope cōceptā: quæ nihil
patri comparandum reddidisset: ipse in æthiopem auum
regenerauit. Sed hoc minus mirū est: si respicimus ad ea:
quæ spectata sunt inter extraneos. Regem Antiochum
Artemon quidam ex plebe syriaca sic facie æmula mentie/
batur: ut postmodū Laodice uxor regia obiecto popolare
isto tandiu dissimulauit defunctum maritum: quoad ex
arbitratu eius regni successor ordinaretur. Inter Cneum
Pompeium & Cn. Vibium humili loco natum tātus er/
ror extitit de panibus liniamentis: ut romani Vib. ū Pōpeti
nomine: Pompeium Vibii nomine cognominarēt. Ora/
torem Lucium Plancum Rubrius histrio sic impleuit: ut ip/
se Plancus a populo uocaret. Armentarius Myrmillo &
Cassius Seuerus orator ita se mutuo reddiderūt: ut si quā/
do pariter uiderentur: dinosci non possent: nisi discrepantiā
habitus indicaret. Marcus Messala cēsorius & Menogenes
ex fæce uulgaris hoc fuerunt uterq; quod singuli: nec aliū
Messalam q̄ Menogenem: nec aliū Menogenē q̄ Messalā
putauerunt. Piscator ex sicilia pconsuli Suræ præter alia
rictu oris comparabatur: ita in eodem uocis impedimento
& tarditate sono linguæ naturalibus offendiculis congrue/
bant. Interdum non modo inter externos: sed etiā inter
conductos ex diuersissima parte orbis miraculo indiscreti
uultus fuere. Deniq; cum Antonio iam triumuiro Tho/
ranus quidā eximios forma pueros uelut geminos trecētis
sextertiis uendidisset: quorum alter de transalpina gallia:
alter ex asia cōparauerat: adeoq; una res uideret: nisi solū

sermo fidem panderet. Atq; ideo cū irrisum se Antonius
grauaret: nō ifacere Thorāius id uel præcipue quod ēptor
criminabat: preciosum cōprobauit. Neq; n. mix si forent
pares gemini: illud nullis posset taxationibus æstimari: q
tātis spatiis diuerfitas sepatos plus q̄ geminos cōtulisset.
Quo responso adeo Antonius mitigatus est: ut deinceps
nihil se habere carius in sua substantia iactaret. Nunc si
de ipsis hominū formis requirat: liquido manifestabitur:
nec de se antiquitatem mēdaciter prædicasse: sed corruptā
degeneri successione prolem nostri tēporis per nascentium
detrimenta decus ueteris pulchritudinis perdidisse. Licet
ergo pleriq; diffiniant nullū posse excedere longitudinem
pedū septē: q̄ intra mensuram istam Hercules fuerit: de/
prehensū tamen est romanis tēporibus sub diuo Augusto
Pusionem & Secundillā denos pedes & amplius habuisse
p̄ceritatis: quoz reliquæ adhuc in cōditorio Salustianoz
uidentur. Postmodū Diuo Claudio principe Gabbaram
nomine ex arabia aduectum nouē pedū & totidē unciaz.
Sed ante Augustum ferme annis mille nō apparuit forma
huiusmodi: sic nec post Claudiū uisa est. Quis. n. iā æuo
isto non minor parentibus suis nascitur? Priscorū autem
molē testātur etiā Orestis suprema: cuius ossa olympiade
quingagesima & octaua tegeæ inuēta a sparthanis ora/
culo monitis discimus impleſse longitudinem cubitorum
.vii. Scripta quoq; ex antiquitate memorias accersunt in
fidem ueri: quibus receptum est: q̄ bello cretico cum elata
flumina plus q̄ ui amnica terras rupissent: post discessum
fluminum inter plura humi discidia humatum corpus re/
pertum cubitum trium atq; .xxx. cuius spectandi cupidine
Lucium Flaccum Legatum Metellum etiā ipsum impēdio
captos miraculi: quod auditu refutauerant oculis potitos.
Non omiserim Salamina Euthymenis filium creuisse in
triennio tria cubita sublimitatis: sed incessu tardo: sensu

hebeti: robusta uoce: pubertate festina: statimq; obsessum
morbis plurimis: immoderatis ægritudinū suppliciis cōpē-
fasse præcipitem incrementi celeritatem. Mensuræ ratio
bifariā conuenit. Nā quantus manibus expansis inter di-
gitos longissimos modus est: tantū constat esse iter calces
& uerticē: ideoq; physici hominē minorem mundum esse
iudicauerunt. Parti dextræ ascribitur habilior motus: leuæ
firmitas maior. Vnde altera gesticulationibus p̄mptior ē:
altera oneri ferendo accōmodatior. Pudoris disciplinam
etiā inter defuncta corpora natura discreuit. Ac si quando
cadauera necatorū fluctibus euehuntur: uirorum supina
prona fluitant foeminarum.

DE Pernicite pedum: & quis plurimū uisu potuit:
quisq; apud romanos præualuit fortitudine. Cap. vi.

VEx ut ad pernicitatis titulum transeamus: primam
palmam uelocitatis Ladas quidam adeptus est: qui
ita supra cauum puluerem cursitauit: ut arenis pēdētibus
nulla indicia relīqueret uestigiorū. Polymestor milesius
puer: cū a matre locatus esset ad caprarios pastus: ludicro
leporem consecutus est. & ob id statim p̄ductus a gregis
domino olympiade sexta & q̄dragesīa (ut Bocchus auctōr
est) uictor in stadiis meruit coronā. Philippides mille du-
cēta stadia ab athenis lacedæmonē cucurrit. Anistis lacō:
& Philonides Alexādrī Magni cursores elin ab usq; sitionē
milleducēta stadia uno die transierunt. Pompeio Vip̄sa-
noq; consulibus in italia octo annos puer natus quinq; &
q̄draginta milia passuū a meridie transiuit ad uesperum.
Visu deinde plurimū potuit Strabo nomine: quē super-
spexisse p̄ centū uiginti q; milia passuū Varro affirmat:
solitūq; exeunte a carthagine classe punica numex nauū
manifestissime ex lilybtana specula notare. Cicero tradit
iliadā omnē ita subtiliter ī mēbranis descriptā: ut testa nu-
cis clauderetur. Galicrates formicas ex ebore sic sculpsit:

ut portio earū a cæteris secerni nequiuert. Apollonides
phibet in scythia fœminas nasci: quæ bithiæ uocant: hæc
in oculis pupillas geminas habere: & perimere uisu si forte
quæ iratæ aspexerint. Hæ sunt & in sardinia. Præualuisse
fortitudine apud romanos Luciū Sicinium Dentatū titu-
logi numerus ostendit. Tribunus hic plebis fuit nō multū
post exactos reges Spurio Tarpeio Aulo Aterio cōsulibus.
Idē ex puocatione octies uictor q̄dragies quinq̄s aduersas
habuit cicatrices: in tergo nullā notam: & spolia ex hoste
trices & quater cepit: ī phaleris: hastis: puris armillis: coro-
nis trecenta duodecim dona meruit. Nouē imperatores q̄
opera eius uicerant: triumphantes profecutus. Post hunc
Marcus Sergius duobus stipendiis primo aduerso corpore
ter & uicies uulneratus. secundo stipendio ī prælio dextrā
perdidit. qua de causa postea sibi manū ferreā fecit: & cū
neutra pene idonea ad præliandū ualeret: una die quater
pugnauit & uicit: sinistra eo insidente duobus equis con-
fossis. Ab Hannibale bis captus refugit: cum .xx. mēsis
quibus captiuitatis fortē perferebat: sine cōpedibus nullo
momēto fuerit & cathenis. Omnibus asperrimis præliis:
quæ tempestate illa romani experti sunt: insignitus donis
militaribus. Athrasymenno trebia ticinoq; coronas ciuicas
rettulit. Cannensi quoq; prælio: de quo refugisse eximiū
opus uirtutis fuit: solus accepit coronā. Beatus p̄fecto tot
suffragiis gloriæ: nī hæres in posteritatis eius successione
Catilina tantas adoreas odio dānati nominis obūbrasset.
Quantū inter milites Sicinius aut Sergius: tantum inter
duces: imo ut uerius dicā inter omnes homines Cæsar dic-
tator enituit. Huius ductibus undecies centū quadragīta
& duo milia cæsa hostiū. Nā quātū bellis ciuilibus fude-
rit noluit ānotari. Signis collatis q̄nq̄gies & bis dimicauit.
.M. Marcellū solus supergressus: qui nouies & tricies pari
modo fuerat præliatus. Adhuc nullus celerius scripsit:

nemo uelocius legit: quāternas etiā epistolas phibetur simul dictasse: benignitate adeo præditus: ut quos armis subegerat: magis clāmentia uicerit.

Qui memoria claruerunt: cui casus uocem ademerit: cuiue dederit: quā eloquentia floruerūt: de pietate pudicitia: & quis beatus iudicatus. Cap. vii.

Cyrus memoriæ bono claruit: qui in exercitu: cui numerosissimo præfuit: nominatī singulos alloquebat: Fecit hoc idē ī populo ro. Lucius Scipio. Sed & Cyrum & Scipionē cōsuetudine credimus p̄fecisse. Cyneas Pyrrhi legatus postero die quā ingressus romā fuerat: & equestrem ordinē & senatū p̄priis noībus salutauit. Rex ponticus Mithridates duabus & uiginti gētibz quibus imperitabat: sine interprete iura dedit. Memoriam ex arte fieri palam factū est: sicut Metrodorus philosophus: quā tēporibus cynici Diogenis fuit: in tantū se meditatione assidua p̄uexit: ut a multis simul dicta nō modo sensuū: sed etiā uerborū ordinibus detineret. Nihil tamen ī homine aut metu aut casu aut morbo facilius intercipi sæpe perspectū est. Qui lapide ictus fuerat: accepimus oblitū litterarū. Messalam certe Coruinū post ægritudinē quā ptulerat pcussū p̄prii noīs obliuione: quālibet alias ei sensus uigeret. Memoriam metus pimit: inuicē metus uocis est incitamentū: quā nō solū acuit: sed etiā si nūquā fuerit extorquet. Deniq; cum olympiade octaua & quinquagesima uictor Cyrus intrasset Sardas asiæ oppidū: ubi tunc Croesus latebat: Athys filius regis mutus ad id usq; tēporis ī uocē erupit ui timoris. Exclamasse. n. dicit. Parce patri meo Cyre: & hominem te uel casibus disce nostris. Tractare de moribus supest: quorū excellentia maxie ī duobus enituit. Cato princeps Portiæ gēis senator optimus: orator optimus: optimus īperator: causas tamen quādragies & quāter dixit diuersis odioꝝ similitatibus appetitus. Verū Scipiōis Aemiliani laus p̄p̄rior:

qui præter bona: quibus Cato clarus fuit: etiã publico amore præcessit. Vir optimus Nasica Scipio iudicatus est non priuato tantũ testimonio: sed totius senatus sacramento. quippe quod inuētus dignior nõ fuit: cui præcipua religionis crederetur ministeriũ: cũ oraculum moneret accersi sacra deũ matris pissimũtica. Plurimi iter romanos eloquẽtia floruerũt. Sed hoc bonũ hæreditariũ nunquã fuit: nisi in familia Curionũ: in qua tres serie continua oratores fuerunt. Magnũ hoc habitũ ẽ sane eo sæculo: quo præcipue facundiã & hũana & diuina mirata sũt. Quippe tunc percussores Archilochi poetæ Apollo perdidit: & latronum facinus deo arguente detectũ ẽ. Cũque Lyfander lacedæmonius athenas obsideret: ubi Sophoclis tragici inhumatum corpus iacebat: idẽtidẽ Liber pater ducẽ admonuit per quietẽ sepe liri sineret delicias suas. Nec prius destitit quã Lyfader cognito quod obisset: & quod a numine posceret: indutias bello daret usque dũ congrue supremis talibus exequiã ducerent. Pindarus lyricũ e cõuiuii loco: cui iminebat ruina: ne cum cæteris interiret: forinsecus eũ Castor & Pollux uocauerũt inspectantibus uniuersis. quo effectũ ẽ: ut solus impendẽs periculũ euaderet. Numeradus post deos Cneus Põpeius Magnus intraturus domũ Possidonii tunc clarissimi sapientia: p̃fessoris percuti ex more a lictore fores uetuit: summissisque fascibus quolibet cõfecto mithridatico bello & orientis uictor sentẽtia p̃pria cessit ianuæ litterarũ. Africanus prior Quinti Ennii statuã iponi sepulcro suo iussit. Vt censis Cato unũ ex tribunatu militum philosophum: alter ex curia legatione romã aduexit: p̃fessus plurimum se eo facto senatui & populo cõtulisse: quolibet pauus eius sapissime cẽsuisset græcos urbe pellẽdos. Dionysius tyrannus uittatã nauẽ Platoni obuiã misit. Ipse cum albis quãdrigis egredientẽ in littore occurrẽs honoratus est. Perfectã prudẽtiã soli Socrati oraculũ delphicũ adiudicauit. Pietatis

documētū nobilius qdē i Metellorum domo effulsit: sed
eminētissimū i plebeia puerpa reperit. Humilis hæc atq;
ideo famæ obscurioris: cū ad patrē q supplicii causa clau/
stris pœnalibus cōtinebat: ægre obtinuisset igressū: exq̄sita
sapius a ianitoribus ne forte parēti cibū admīstraret: alere
eū uberibus suis deprehēsa est. Quæ res & locū & factum
cōsecrauit. Nam qui morti destinabat: donatus est filiæ in
memoriā tāti præconi reseruatus. Locus dicatus suo nu/
mini pietatis facellū fuit. Nā uisa phrygia gerula sacroꝝ
dum seq̄r uitras castitatis: cōtulit Claudiæ præcipatū pudr/
citæ. Et Sulpitia Paterculi filia. M. Fului Flacci uxor cē/
sura omnium matronarū e centū pbatissimis haud temere
electa est: quæ simulacrū Veneris (ut sibyllini libri mone/
bāt) dedicaret. Qui attigat ad titulum fœlicitatis necdū
reperitus est: & qui fœlix censerī iure debuerit. Nāq; Cor/
nelius Sylla dictus potius est q̄ fuerit fœlix. Solum certe
beatum cortina Aglaū iudicauit: qui i angustissio arcadiæ
angulo pauperis soli dominus nunq̄ egressus paterni ces/
pitis terminos inuenitur. De homine satis dictum habeo.

DE Italia: in ea de boa angue: de lupis: de lyncibus: de
lyncurio: de mutis cicadis: de corallio: de syrte & ueiētana
gemma: de diomedeis auibus. Cap. viii.

NVnc: ut ad destinatum opus reuertamur: ad locorū
cōmemorationē stilus dirigendus est: atq; adeo prī/
cipaliter i italia: cuius decus iā i urbe cōtigimus. Sed italia
tāta cura ab omnibus dicta est: præcipue a. M. Catone: ut
iā inueiri nō sit: quod non uetorū auctorū præsupserit dili/
gētia. Largiter i laudē excellentis terræ materia suppetēte
dū scriptores præstātissimi reputāt locorū salubritatē: cali/
téperiem: ubertatem soli: aprica colliū: opaca nemorum:
inoxios saltus: uitiū olearūq; puētus: ouilia: pecuaria: tot
amnes: lacus tātos: bifera uiolaria: inter hæc uesubiū fla/
grantis animæ sp̄ritu uaporatū: repentibus fōtibz baias:

colonias tā frequentes: tā assidua nouarū urbiū gratia: tam
clarū decus ueterū oppidorū: quā primū aborigenes: aurūci:
pelasgi: arcades: siculi: totius postremo graciæ aduenæ: & ī
sūma uictores romani cōdiderūt. Ad hęc laterū portuosa:
orasq; patētib; gremius cōmercio orbis accōmodatas. Ve-
rum ne prorsus ītracta uideat: ī ea quæ minus trita sunt ani-
mum ītendere haud absurdū uidet: & parcius depasta le-
uibus uestigijs īuiare. Nam q; ignorat dicta uel condita a
Iano ianiculum: a Satrno latium atq; satrniā: a Dane ardeā
a comitibus Herculis Poliden: ab ipso ī cāpania pōpeios:
quia uictor ex hispania pompā boum duxerat. In liguria
quoq; lapidarios cāpos: q; Ioue ibi dimicāte credūt pluuiis
se saxa. Regionē ionicā ab Ione Aulochi filia: quā pcaciter
īfidentē uias Hercules (ut ferunt) interemit. Archippenā a
Marfa rege lydorū: quod hiatus terræ haustu dissolutū est
ī lacū fucinū. A Iasone tēplū Iunonis argiuā: a pelopidis
pisas: a Cleolao Minois filio daunios: & iapigas ab Iapige
Dædali filio: tyrrhenos a Tyrrheno rege lydiæ: corā a Dar-
dano: agillā a pelasgis: q; primi ī latiū lras ītulerūt. Ab Ha-
leso argiuo faliscam: a Falerio argiuo falernos: fascēninum
quoq; ab argiuis: portū parthemū a focēfibus. Tibur (sicut
Cato facit testimonium) a Catillo arcade præfecto classis
Euādri: sicut Sextius ab argiua iuuetute. Catillus. n. Am-
phiarai filius post pdigialē patris apud thebas interitum
Oeclei aui iussu cum omni fœtu uersacrum missus tres li-
beros ī italia pcreauit: Tiburtum: Corā: Catillum: qui de-
pulsis ex oppido siciliæ ueteribus sicanis a noīe Tiburti
fratris natu maximi urbem uocauerunt. Mox ī brutiis ab
Vlyxe extructum tēplum Mineruæ. Insula liger appellata
abiecto ibi corpore sirenis ita noīatæ. Parthenope a Par-
thenopes sirenis sepulcro: quā Augustus postea neapolī
esse maluit. Præneste ut Zenodorus a Præneste Vlyxis
nepote Latini filio: ut prænestini sonāt libri a Ceculo quē

iuxta ignes fortuitos inuenerunt (ut fama est) digitiorum
sorores. Notū est a Philoctete petiliā cōstitutam: arpos ac
beneuētum a Diomede: patauiū ab Antenore: metapōtū
a pilus: syllacū ab atheniensibus: subarim a trizeniis: etiā
a Sagari Aiakis locri filio. Sallentinus a lyciis: anconam
a ficulis: gabios a Galatio & Bio ficulis fratribus. Ab He-
raclidis tarentum: īsulā tensā ab hionibus: pestum ab ori-
ensibus: a Miscello achæo crotonā: rhegiū a chalcidēsis:
cauloneā & cerinā a crotoniēsis: a nariciis locros: heretū
a græcis ī honorem Heræ. sic. n. græci Iunonem uocant.
Ariciam ab Archilocho siculo: unde & nomen (ut Hemina
placet) tractum. Hoc in loco Orestes oraculo monitus si-
mulacæ scythicæ dianæ: quod de taurica extulerat: prius q̃
argos peteret cōsecrauit. A zandēsis metauri locatum:
a locrensis metapontū: quod nunc uibo dicit. Bocchus
absoluit gallorū ueterum ppaginē umbros esse. Marcus
Antonius refert hos eosdē: q̃ tēpore aquosæ cladis ībribus
supfuerit: umbros esse noiātos. Luciniano placet a Mes-
sapo græco messapiæ datam originem uersam postmo-
dum in nomen calabryæ: quam in exordio Oenotri frater
Peucecius peuceciam nominauerat. Par sententia est inter
auctores a gubernatore Aenæ palinurum appellatū: a tu-
biane misenum: a cōsobrina leocociā īsulā. Inter omnes
p̃cipue cōuenit a nutrice Caieta caietā: ab uxore lauiniū
quod post troiæ excidiū (sicuti Cosconius phibet) q̃rto āno
extructum est. Nec omīssum sit Aenēā astate ab illo capto
secūda italicis littonibus appulsū: ut Hemina tradit: sociis
nō amplius sexcentis in agro laurēti posuisse castra. ubi dū
simulacæ: quod secum ex sicilia aduexerat: dedicat Veneri
matri: quæ frutis dicit: a Diomede palladiū suscepisse: tri-
busq; mox ānis cū latino regnauit socia potestate q̃ngētis
iugeribus ab eo acceptis: quo defuncto sūmā biēnio adep-
tus apud numicū parere desiit. Anno. vii. patris indigetis

ei nomē datum. Deīde constituta ab Ascanio alba longa
fidenæ aricia : nola a tyriis : ab euboensibus cumæ. Ibidem
sibyllæ facellū est : sed quæ rebus hūanis quāq̃gesīa olym/
piade fuit : cuiusq; librū ad Cornelium usq; Syllā pōtīfices
nostri cōsulebāt. Tunc.n.una cū capitolio igni absūptus
est. Nā priores duos Tarquinio Superbo parcius precium
offerēte q̃ postulabat : ipsa exusserat. Huius sepulcrum ī
sicilia adhuc manet. Delphicā autē sibyllam ante troiana
bella uaticinatā Bocchus autumat : cuius uersus plurimos
Homēs inscripsisse operi suo maifestat. Hāc Heriphile
erictrea annis aliquot ītercedētibus īsecuta ē : sibyllaq; ap/
pellata est de scientiæ paritate : quæ inter alia magnifica
lesbios amissuros īperium multo ante præmonuit : q̃ id ac/
cideret. Ita Cumanā fuisse tertio post has loco ipsa rei se/
ries pbat. Ergo italia ī q̃ latium antiquū antea a tyberis
hostiis adusq; lirim amnen p̃tinebat : uniuerſa consurgit a
iugis alpiū porrecta ad theginū uerticē & littora brutiorū :
quo ī mare uersus meridiē p̃tendit. Inde p̃cedens paulatī
se apennini mōtis dorso attollit : extēsa īter tuscū & hadri/
aticū : id est īter supes mare & īfēs. similisq; querneō folio
scilicet p̃ceritate amplior q̃ latitudine : ubi longius abiit : ī
cornua duo scinditur : quorū alterū ionium spectat æquor :
alterū siculū. Inter q̃s p̃minentias nō uno margine accessū
insinuati freti recipit : sed linguis p̃iectis sapius ac p̃currē/
tibus distinctū p̃montoriis pelagus accipit. Vbi (ut obuia
passim notemus) arces tarētīnæ : syllacæa regio cum syllæo
oppido : & crateide flumine Syllæ matre : ut uetustas fabu/
lata ē. Rhegini saltus : pestanæ ualles : sirenum saxa : amœ/
nissimi cāpaniæ tractus : flegræi cāpi : Circes domus. Tar/
racina īsula ante circūflua ī mēso mari : nunc æuo neſtente
addita cōtinēti : diuersaq; fortunam a rheginis expta : quos
fretū mediū a siculis ui abscidit. formiæ etiā læstrygōibus
habitata. Multa præterea pollētissimis īgeniis ē disertata :

quæ præterire : quæ inferius exequ tutius duximus. Veræ italiæ
lōgitudō: quæ ab augustā prætorīa purbē capuāq; porrigit
usq; ad oppidū rhegiū decies cētena & uiginti milia passuū
colligit. Latitudo ubi plurimū quādrīgētadecē: ubi minimū
centū. xxxvi. Artissima est ad portū quē Hānibalis esse di-
cunt. neq; n. excedit quādraginta milia. Umbilicū (ut Varro
tradit) in agro reatino habet. At ī solidum spatiū circuitus
uniuersi uicies quādragies nouies cētena sunt. In quo ābitu
aduersa locresīū frōte ortus a gadibus finit̃ europæ sinus
primus. nā secundus a latio auspicatus in acrocerauniis
metas habet. Ad hæc italia pado clara ē: quē mōs uestulus
superātissimus inter iuga alpiū gremio suo fundit uisēdo
fōte in ligurum finibus: unde se primum padus proruit:
summersusque cuniculo rursus in agro uibonensi extol-
litur: nulli amnium inferior claritate a græcis dictus
eridanus. Intumescit exortu canis tabefactis niuib; &
liquētibus brumæ pruinis: auctusq; aquarū accessione. xxx.
flumina ī hadriaticū defert mare nemoralibus insitum &
īsignitū. Vulgatum p omniū ora: q; perpauca familiæ
sunt ī agro phalifeorū: quos hyrpos uocāt. Hi sacrificium
annuū ad soractis mōtē Apollini faciūt: id operātes gesti-
culationibus religiosīs īpune exultāt ardentibus lignorum
struib; ī honorē diuinæ rei flammis parcentibus. Cuius
deuotionis ministerium munificentia senatus honorata
hyrpis perpetuo cōsulito omnium munerū uacationē dedit.
Gentem marforū serpentibus illasā esse nihil mirum. a
Circes filio genus ducunt: & de auita potentia sibi deberi
sciunt seruitium uenenorū: ideo cōtemnūt uenena. Caius
Cælius Oetæ tres filias dicit: Angiciam: Medeam: Circen.
Circē circæos īsedisse mōtes carminū maleficiis uarias ima-
ginū facies mētientē. Angiciā uicina fucino occupauisse:
ibiq; salubri sciētia aduersus morbos resistantē cū dedisset
homines uiuere: deā habitam. Medeam a Iasone buthroti

sepultā filiūq; maris iperasse. Sed quis italia habeat hoc
præsidium familiare: a serpentibus nō penitus libera est.
Deniq; amyclas quas ante cōdiderāt græci: fugauere serpē-
tes. Illic frequēs uipera morfu īsanabili. Breuior hac cate-
ris: quas ī aliis aduertimus orbis partibus: ac ppter ea dum
despectui est: facilius nocet. Calabrya chersydris frequen-
tissima: & boas gignit: quē anguē in īmēsā ferunt molem
coalescere. Captat primo greges bubulos. Et quæ pluri-
mo lacte rigua bos est: eius se ubenbus īnectit: suctūq; cō-
tinuo saginata lōgo in sæculo ita fellebri satietate ultimo
extuberat: ut obsistere eius magnitudini nulla uis queat.
Postremo depopulatis aīalibus regiōes q̄s obsederit: cogat
ad uastitatē. Diuo deniq; Claudio p̄cipe: ubi uaticanus
ager est: ī aluo occisæ boæ spectatus est solidus īfās. Italia
lupos habet. quod cū cæteris simile nō sit. hō quē prius ui-
derit cōticescit: & anticipatus obtutu aspectu nocētis: licet
clamādi uotū habeat: nō habet uocis mīsteriū. Sciēs de lu-
pis prætero multa. Spectatissimū illud est. Caudæ aīalis
huius uillus amatorius inest pexiguus: quē spōtaneo dāno
abiicit: cū capi metuit. nec habet potentiam: nisi uiuenti
detrahat. Coeunt lupi toto anno nō āplius dies. xii. Ves-
cuntur in fame terrā. At hi quos ceruarios dicimus: quis
post lōga ieiunia ægre carnes mādere cœperit: ubi qd casu
respiciūt: obliuiscunt: & immemores præsentis copię: eunt
quæsītū quā reliquerāt satietatē. In hoc animalū genere
numerāt & lynces: quorū urinas coire in duriciem preciosi
calculi cōfitem q̄ natās lapidū exq̄sitius p̄secuti sūt. Istud
etiā ipsos lynces p̄sentiscere hoc documēto pbat: q̄ egestū
liquorem ilico arenarū cumulis q̄rum ualent cōtegunt: in-
uidia scilicet ne talis egeries trāseat in nostrū usū: ut The-
ophrastus perhibet. Lapidī istī ad succinum color est: pa-
riter spiritu attrahit p̄p̄quātia. dolores renū placat. medet
regio morbo. Lyncuriū dī. Cicadæ apud rheginos mutæ

sūt: nec usq̃ alibi q̃ apud rheginos. Quod silētiū miraculo
est: nec īmerito: cū uicinæ quæ sunt locrensiū ultra cæteras
sonent. Causas Granius tradit. Cū obmurmurarent illie
Herculi quiescētī: dicit̃ iussisse ne streperēt: itaq; cœptum
silentiū ex eo pmanere. Ligusticū mare frutices pcreat: q
quātisper fuerit ī pfundis aq̃rum: fluxi sunt tactu prope
carnulēro. Deinde ubi insuper attollunt: natalibus dero/
gatis saxis lapides fiunt. Nec solū q̃litas illis tantum: sed
& color uertit̃. nā puniceo p̃tinus rubescunt. Ramuli sūt:
q̃les arborū uisimus ad semipedē frequentius lōgi: rar̃ est
pedaneos deprehendi. Excudūt̃ ex illis multa gestamina.
Habet. n. (ut Zoroastres ait) materia hæc quādā potestatē:
ac p̃pterea qcquid inde fit: ducit̃ inter salutaria. Curaliū
alias dicunt. Nā Methrodorus gorgiam noīat. Idem q; re/
sistat typhonibus & fulminibus affirmat. Eruitur gēma
in parte lucaniæ facie adeo iucunda: ut lāguētes ītrifecus
stellas et sub nubilo renitentes pfundat color croceus. Ea
quoniā in littore syrtiū inuenta primū est: syrtitis uocat̃.
Est & ueientana a loco dicta: cui superficies nigra: quā ad
gratiā uarietatis limites albi interfecāt notis candentibus.
Insula apuliæ orā uidet: tumulo ac delubro Diomedis in/
signis est: & diomedæ aues sola nutrit. Nam hoc genus
alitis præter q̃ ibi nusq̃ gentiū est: idq; solum poterat me/
morabile iudicari: nisi accederēt nō omittēda. Forma illis
pene: quæ fulcis. color candidus: ignei oculi: ora dentata.
Cōgregatæ uolitāt: nec sine ratione pergēdi. duces duo sūt:
qui regunt agmen. alter agmen anteit: alter īsequit̃: iste ut
ductu certum iter dirigat: hic ut īstāria urgeat tarditatem.
Hæc ī meātibus disciplīa est. Et cum foetuum adest tēpus
rostro scrobes excauāt: deinde surculis inuersum superpo/
sitis texta cratium imitant̃: & sic contegunt subtercauata.
Et ne opera defūt: si forte lignorū casus uēti auferāt:
hanc struem premunt terra: quam egresserāt: cum puteos

excavarāt. Sic nidos moliunt' bifori accessu : nec fortuito :
adeo ut ad plagas cæli metent' exitus uel ingressus. Aditus
qui dimittit ad pastus : i ortū destināt : q̄ excipit reuertētes
uersus occasū est : ut lux & morātes excitet : & receptui non
deneget'. Leuaturæ aluū aduersis flatibus subuolāt : q̄bus
pluuiæ lōgius auferat'. Iudicāt inter aduenas. Si græcus
est : p̄pius accedunt : & q̄tū itelligi datur : uelut ciui blādus
adulāt'. Siquis erit gentis alterius : iuolāt & ipugnāt. Aedē
sacrā omni die celebrant studio huiusmodi. Aquis iūuunt
plumas : alisq; ipendio madefactis cōfluunt rorulentæ : ita
ædē excusso humore purificāt : tūc pēnulis supplaudūt : i dē
discedunt q̄si peracta religione. Ob hoc ferunt Diomedis
socios aues factos. Sane ante aduentū Aetholi ducis nomē
diomedæ nō habebāt : i dē sic dictæ. Italicus excursus per
liburnos : quæ gens asiatica est : p̄cedit i dalmatiæ pedem :
dalmatia in limitē illyricū. In quo sinu dardani sedes ha-
bēt hoīes ex troiana p̄sapia in mores barbaros efferati. At
ex altera parte p̄ ligurā orā i narbonensiū puinciā pergit : i
qua focenses quodā fugati persæ : aduētū massiliā urbem
olympiade q̄dragesimaquīta condiderunt. Et. C. Marcus
bello cymbrico factis manu fossis inuitauit mare : pernicio-
sāq; feruentis rhodani nauigationē tēperauit. Qui amnis
præcipitatus alpibus primo per heluetios ruit : occurrentiū
aquarū agmina secū trahēs : auctuq; magno ipso quod in-
uadit freto turbulentior : nisi cū fretū uentis excitat'. Rho-
danus sæuit & cū serenum est. Atque ideo inter tres eu-
ropæ maximos fluuios & hūc cōputāt. Aquæ quoq; sex-
tiæ illic claruerunt quodā hyberna cōsule : postea excultæ
mœnibus quarū calor olī acrior exhalatus per tēpora eua-
porauit : nec iā par est priori famæ. Si grācias cogitemus :
præstat respicere littus tarentinū : unde a p̄mōtorio quod
acrani iapigiam dicunt : achaiam destinantibus cursum ci-
tissima nauigatio est.

F Corsica: in ea de catochite. Cap. ix.
Lectēdus hīc stīlus ē: terrarū uocāt alia. Et lōgū ē: ut
moratī īsulay omniū oras legāus q̄scūq; p̄mōtorīa
italica p̄spectant: q̄uis sparsa recessibus amoenissimis: &
quodā naturā quasi spectaculo exposita non erāt omittē-
dā. Sed q̄tum residēdū est: si dilatis quā prācipua sunt: p̄
quandā desidiam aut pandetheriā aut p̄chitam dicamus:
aut ferrilūā feracē: aut caprariā quā grāci xgilon dicunt:
aut phanasiā de facie supinatis uel Vlyxis erroribus sic
uocatā: uel colūbariā auīū huius noīs matrē: uel ithacesiā
quā Vlyxis p̄ditur specula: uel lēnariā iharimen Homero
noīatā: aliatq; nō secus latas. Inter quas corsicā plurimī ī
dicēdo latius circūuecti plenissīa narrandi absoluerunt di-
ligētia. Nihilq; omissū: quod retractari nō sit supuacū.
Ut exordiū icolis ligures dederūt: ut oppida ibi extructa sūt:
ut colonias ibi deduxerint Marius & Sylla: ut ipsa ligusti-
cos sinus aquare alluat. Sed hāc facessant. Verum ager
corsicanus: quod ī eo agro unicū est: solus edit quem ca-
thochitē uocant lapide fatu dignissimū. Maior est ceteris
qui ad ornatū destinant. Nec tā gēma q̄ cautes. Idē īpo-
sitas manus detinet: ita se iunctis corporibus annectēs ut
cū ipso hāreant: q̄bus tangit. Sed & ei inest uellus uelut
de glutino lentiore nescio quid: paritq; gūmi. Accipimus
Democritū Abderiten ostentatione scrupuli huius frequē-
ter usum ad probandum naturā occultam potentiam in
certaminibus quā contra magos habuit.

S Sardinia: in ea desolifuga: & herba sardonis. Ca. x.
Sardinia quoq; quā apud Timāū sādaliotē legimus:
ichiniā apud Crispū: in quo mari sita sit: quos in-
colay auctores habeat: satis celebre est dictum. Nihil ergo
attinet dicere ut Sardus Hercule: Norax Mercurio p̄creati
cū alter a libya: alter ab usq; tarteso hispaniā in hosce fines
p̄meauissent: a Sardo terrā: a Norace norā oppido nomen

datū: mox Aristau regnādo his pxime in urbe caralis: quā
cōdiderat ipse cōducto populo utriusq; sanguinis seiuges
usq; ad se gētes ad unū morē cōiugasse īperium ex īsolētia
nihil aspernatas. Sed & hic Aristaus Iolaū creat: qui ad id
locoꝝ agros ibi īfedit. Præterea & ilienſes & locrēſes præ
tereamus. Sardinia est quidē absq; serpētibus. Sed quod
aliis locis serpens ē: hoc solifuga sardis agris: aīal pexiguū
simileq; araneis forma. Solifuga dicta ē: q; diē fugiat. In
metallis argentariis plurima. nā solū illud argenti diues ē.
Occultim reptat: & p īprudentiā supersedentibus pestem
facit. Huic icōmodo accedit & herba sardonias: quæ ī de
fluis fōtanis puenit largius iusto. Ea si edulio fuerit ne
sciētibus: neruos cōtrahit: diducit ora rictu: ut qui mortem
oppetūt: ītereāt facie ridentiū. Cōtra qcquid aquarū est:
uarie cōmodis seruit. Stagna pisculentissima. Hybernæ
pluuia: ī æstiuā penuriā reſeruāt. Nā homo sardus opem
plurimā de ībrico cælo habet. Hoc collectaneū departit:
ut sufficiat usui ubi defecerit scaturigines. Sane fōtes cali
di & salubres aliquot locis efferueſcūt: q; medelas afferūt:
aut solidāt ossa fracta: aut abolēt a solifugis īfertū uēenū:
aut etiā ocularias dissipāt ægritudines. Sed q; oculis me
dent: et coarguendis ualēt furibus. Nā quisq; sacramēto
raptū negat: lumina aquis attrectat. Vbi piuriū non est:
clarius cernit. Si perfidia abnuit: detegit facinus cæcitae:
& captus oculis admissum tenebris fatetur.

Sicilia: in ea memorabilia soli & aquarum: & de achate
lapide & insulis uulcaniis. Cap. xi.

Si respiciamus ad ordinē tēpoꝝ uel locoꝝ: post sardi
niā res uocāt ſiculæ. Primo q; utraq; īsula ī romanā
potestatē redacta iisdē tēporibus pūincia facta est: cū eodē
anno sardiniam. M. Valerius: alterā. C. Flaminius prator
fortiti sint. Adde q; freto siculo excipit sardi maris nomē.
Ergo ſicilia: quod cum primis assignandum est: diffusis

pmīnētibus triquetra specie figurat'. Pachynnus aspectus
ī pelopōnesū & meridianā plagā dirigit. Pelorus aduersā
uespero italiā uidet. Lilybæus ī africā extendit'. Inter quæ
pelorias præstat laudata soli tēperamēto egregio: q̄ neque
humido ī lutū madefaciat: neq; fatiscat ī puluerē siccitate.
Ea ubi retrorsū recedit: & ī latitudinem pādītur: tres lacus
obtinēt. Quorū unus q̄ pisciū est copiosus: non equidem
ad miraculum duxerim: sed q̄ ei proximans condensus ar-
bustis inter uirgultorum opaca feras nutriet: & admissis
uenatibus p̄ terrenos tramites: q̄bus pedestres accessus ex-
cipit: duplicē piscādi uenādiq; præbeat uoluptatē: nume-
rat inter eximia. Tertiū ara sacæ approbat: quæ in medio
sita breuia diuidit a pfūdis. Qua ad eā pergit: aqua crux
tenus peruenit. Quod ultra est: nec explorari licet nec ar-
tingi. Et si fiat: q̄ sit ausus malo plectit': quātāq; sui partē
ingurgitauerit: tantā perditū uadit. Ferūt quendā in hæc
alta q̄ lōgissimam poterat: iecisse lineam. Eā ut recuperaret
dū demerso brachio nīfū adiuuat: cadauer manū factam.
Peloritana ora habitatur colonia tauromenia: quam prisci
naxū uocabāt. Oppido messana rhegio italiæ opposita ē:
quod rhegiū ab hīscēdi argumēto rhegiū græci dictitabāt.
Pachynno multa thynnorū inest copia: chinis & omnibus
mari nantibus pisculētissimus: ac p̄pterea semper captura
larga. Lilybitano lilybæū oppidū decus ē sibyllæ sepulcro.
Sicania diu ante troiana bella Sicanius rex nomen dedit
aduectus cū āplissia hiberorū manu: post Siculus Neptuni
filius. In hac plurimi corīthiorū: argiuorū: iliensū: dorien-
siū: cretensīū cōfluxerunt. Inter quos Dædalus fabræ artis
magister prīcipē urbium syracusas habet. In q̄ etiā cū hy-
berno cōdunt serena: nullo nō die sol est. Adde q̄ arethu-
sa fōs ī hac urbe est. Eminent mōtibus ætna & eryce. Vul-
cano ætna sacer ē: eryx Veneri. In ætnæ uertice hiatus duo
sunt crathères nominati: p̄ quos eructatus erumpit uapor

præmisso prius fremitu: q̄ p̄ æstuan- tes cauernarū latebras
lōgo mugitu ītra terræ uiscera diu uoluit: nec ante se flam-
marū globi attollūt: q̄ īterni strepitus antecedūt. Mix hoc
ē: nec illud minus: q̄ ī illa feruētis naturæ puicacia mixtis
niuibz ignes præfert: & licet uastis exundet icendus: apicis
canicies perpetua brumalē detinet faciē. Ita ī utroq; iuncta
uiolētia nec calor frigore mitigat: nec frigus calore dissol-
uit. laudant alios mōtes duos nebrodē & neptunū. E nep-
tuno specula est ī pelagus tuscū & hadriaticum. Nebrodi
damarū copia nomē dedit. Nebrodē damarū & hinnuli gre-
gatī puagāt: inde nebrodes dicta. Quicquid sicilia gignit
siue soli siue hominis īgenio p̄ximū ē his: quæ optia iudi-
cāt: nisi q̄ foetus terræ centipino croco uincit. Hic primū
iūcta comœdia. hic cauillatio comica ī scēna stetit. hic do-
mus Archimedis: qui iuxta sydesz disciplinā machinarius
cōmentator fuit. hic Lai Sylla: qui eligere terrā maluit: q̄
fateri. Gentē cyclopū testat̄ uasti specus: læstrygonū sedes
adhuc sic uocat̄. Ceres inde magistra sationis trumētariæ.
Hic ibidem cāpus ætnēsis ī floribus sēper cum omnineruo
die: quē p̄pter est demersū foramen: quo Dītē patrem ad
raptus libere exeuntē fama est lucē ausū. Inter catinā & sy-
racusas certamē ē de illustriū fratrum memoria: quoz noīa
diuersæ sibi partes adoptāt. Si catinēses audiāus Anapius
fuit & Amphinomus. Si quod malūt syracusa: Emanciā
putabimus & Critonē. Catinensis tamē regio causā dedit
facto: ī quā se cum incendia ætnæ pertulisset: iuuenes duo
sublatos parentes euexerūt īter flāmas illæsi ignibus. Hu-
ius memoriā ita posteritas munerata est: ut sepulcri locus
noīaret̄ cāpus piorū. De arethusa & alphæo uerū ē hactē-
nus q̄ cōueniūt fōs & amnis. Fluminū miracula abūde
uaria sūt. Dianā q̄ ad camerinā fluit: si hītus īpudicæ hau-
serit non coibūt in corpus unū latex uineus & latex aquæ.
Apud segestanos helbesus ī medio fluīe subita exæstuatōe

feruescit. Hacidē quīs dimissū ætæna nullus frigore afuer-
tit. Himereū cælestes mutāt plagæ. Amarus deniq; ē dū ī
aqlonē fluit: dulcis dū ad meridiē flectit. Quāta ī aquis:
tāta ē nouitas ī salinis. Salē agrigentinum si igni iunxeris:
solutū uisione. cui si liquor aquæ propinquērit: crepitat
ueluti torreat. Purpureū ætæna mittit: ī pachynno trāsfluci-
dus inuenit. Cætera salinarū metalla: quæ sunt aut agri-
gētino aut cēturipino p̄ximātia: fūgūt cautiū ministerio.
Nā illinc excidunt signa ad facies hominum uel deorum.
Thermitanis locis insula est arundinū ferax. Ex accōmo-
datissimæ sūt in omnē sonū tibiæ: siue præcētorias facias
quæ locus est ad puluinaria præcinendi: siue uascas quæ
foraminū numeris præcētorias ańcedunt: seu puellatorias
q̄bus a sono clariore uocamen dat: siue girgrinas quæ bre-
uiore licet subtilioribus tamē modis īsonāt: aut miluinas
quæ ī accētus exeunt acutissimos: aut lydxas q̄s & tutarias
dicūt: uel corīthias: uel ægyptias: aliasue muficis p̄ diuersa
officia & noīa separatas. In alesiua regione fōs alias trāql-
lus & quierus cū filet: si īsonēt tibiæ: exultabūdus ad cātus
eleuat: et q̄si miret̄ dulcedinē ultra margines intumescit.
Geloniū stagnū tetro odore abigit p̄ximātes. Ibi & fontes
duo: alter de quo si sterilis sumpserit fœcūdat: alter si fœ-
cunda hauserit uertit̄ in sterilitatē. Stagnum petrensium
serpētibus noxiū ē: homini salutare. In lacu agrigētino
oleū supnatat: & hoc p̄gūe hæret arundinū comis de as-
siduo uolutabro: e q̄ capillamētis legit̄ unguētū medicū
cōtra armētarios morbos. Nec lōge īde collis uulcanius: ī
quo qui diuinæ rei operāt̄: ligna uitea super aras struunt.
Nec ignis apponit̄. In hāc cōgeriē cū p̄ficiat̄ intulerint: si
adeest deus (sic sacæ p̄batur) sarmenta licet uiridia spōte cō-
cipiunt: & nullo īflagrāte a litato numine fit accēdiū. Ibi
epulātibus alludit flāma: quæ flexuosis excessibus uaga-
bunda quæ contigerit non adurit. Nec aliud est q̄ imago

nuntia perfecti rite uoti. Idem ager agrigentinus eructat
limofas scaturigines. Et ut uenæ fōtiū sufficiunt riuis sū/
ministrādis: ita ī hac siciliæ parte solo nūq̄ deficiēte æterna
reiectione terrā terra euomit. Achatē lapidē sicilia primū
dedit in achatis fluminis ripis repertum nō uilem cum ibi
tātū reperiret. q̄ppe iter scribētes eū uenæ natalibus sic no/
tāt formis: ut cū optimū est: uarias præferat rex imagines.
Vnde annulus Pyrrhi regis: qui aduersus romanos bella
gessit: non ignobilis famæ fuit: cuius gēma achates erat: in
quo nouē musæ cū īsignibus suis singulæ & Apollo tenēs
cithērā uidebāt: nō īpressis ibi figuris sed ingenitis. Nunc
diuersis locis paret. Dat creta: quē curaliachatē dicūt cura/
lio similē: sed illitū guttis auro micātibus: & scorpionum
ictibus resistantē. Dat india reddentē nunc nemorū nunc
aīaliū facies: quē uidisse oculis fauet: quiq̄ ītra os receptus
sedat sitī. Sunt & qui usti redolēt myrthæ odorē. Achates
sāguineis maculis irrubescit. Sed qui maxie pbātur: uitreā
habēt p̄spicuitatē: ut cyprius. Nā qui sunt facie cærea ab/
undantes triualiter negliguntur. Omnis ambitus huius
īsulæ claudit stadiorū tribus milibus. In freto siciliæ ephe/
stia īsulæ. xxv. milibus passuū ab italia absūt. Itali uulca/
nias uocāt. Nā & ipsa natā soli ignea p̄ occulta cōmercia
aut mutuāt ætnæ icēdia: aut sūministrāt. Hic dicta sedes
deo igniū. nūero. vii. sūt. Lyparæ nomē rex dedit Lyparus
q̄ eā ante Aeolū rexit. Alterā hyerā uocauerūt. ea præcipue
Vulcano sacra ē: & plurimū colle eminētissio nocte ardet.
Strōgyle tertia Aeoli domus uergit ad exortus solis minie
āgulosa: quæ flammis liquidioribus differt a cæteris. Hac
causa efficit: q̄ ex eius fumo potissimum incolæ persenti/
scant: quoniam flatus in triduo sunt futuri. Quo factum
ut Aeolus rex uentorum crederetur. Cæteras didymen eri/
phusam phynicusam henonimon: quoniam similes sūt:
dictas habemus.

Europæ sinus tertius: in eo de græciæ locis admirabilibus: de fluminibus & fontibus: de lapide galactite: de merulis: de lapide asbesto: de pdicibus: de Arione. Cap. xii.

Tertius europæ sinus incipit a cerauniis montibus: definit in hellespōtū. In eo apud molossos: ubi dodonæi Iouis templū ē: tyllarus mōs est circa radices centū fontibus nobilis: ut Theopōpo placet. In epiro sacer fōs est frigidus ultra omnes aquas: & spectatæ diuersitatis. Nā ardentē si in eo demergas facem extinguit: si procul ac sine igni admoueas: suo pte ingenio inflāmat. Dodone ithamarō celsa ē delphice fiso flumine castalio fōte & parnasi iugis celebris. Achar nania aracinto eminet. hāc ab ætolia pīdus diuidit: q̄ achelōū parit cū primis græciæ amnibus præditū ueteri claritate: nec iūria cū iter calculos: quibus ripæ eius micāt galactites iueniat: q̄ scrupulus ipse ater si teratur: reddit succū albū ad lactis saporē. Fœminis nutriētibus illigatus fœcū dat ubera. Subnexus puulis largiusculos haustus saluare facit. Intra os receptus liquefit: cū soluit tamē memoriæ bonū pmitit: quē post nilum achelous dat: tertium nemo. Propter oppidū patras cloessa locus nouē colliū opacitate ūbrofus: & radius solis ferme inuius: nec aliā ob causā memorabilis. In laconia spiraculū ē tanarō: & tanarō est p̄mōtoriū aduersū africā: ī quo fanū methīnei Arionis: quē delphine eo aduectū imago testis est ærea ad effigiē casus & ueri opis expressa: præterea tēpus signatū olympiade. n. undetricesima: qua ī certamine siculo idē Ariō uictor scribit: id ipsū gestū pbat. Est & oppidū tanarō nobili uetustate. Præterea aliquot urbes sūt: ītra q̄s lustræ nō obscuræ iā pridē lacedæmoniorum fœdo exitu. Amyclæ silētio suo quōdā pessūdata. Sparta īsignis cum Pollucis & Castoris teplo: cū etiā Othniadis illustris uiri titulis. Therāne: ūde primū cultus Diana. Pithane quā Archefilaus stoicus ide ortus prudētiæ suæ merito ī lucē extulit. Ancia & cardamile

ubi quodā fuere thyra: nūc locus dicit: ī quo āno septimo/
decimo regni Romuli iter laconas & argiuos memorabile
fuit bellū. Nā taygeta mons & flumē eurotas notiora sūt:
q̄ ut stilo egeāt. Inachus achaia amnis argolicū secat trac/
tū: quē rex Inachus a se noīauit: q̄ exordiū argiū nobili/
tati primus dedit. Epidauro decus ē Aesculapii sacellum:
cui icubātes aegritudinū remedia capeffūt monitis sōniog.
Pallātāū arcadia oppidū: quod pallatio nostro p̄ Euandꝛ
arcada appellationē dederit: sat ē admonere. In qua mōtes
cyllene & licaus menalus etiā diis alumnis iclaruerūt: iter
quos nec erimantus in obscuro est flumen. Erimanto
n. mōte dimissus. Et lanod. llæ Herculis pugna hic clara
sūt. Varro phibet fōtē ī arcadia esse: cuius iterimat hauf/
tus. In eadē pte hoc solū ē nō idignū relatu: q̄ cū aliis lo/
cis merula fulua sit: circa cyllenē cādidissia ē. Nec lapidē
spreuerimus quē arcadia mittit. Asbesto nomē ē ferri co/
lore: q̄ accēsus semel extigui neqt. In megarēsiū sinum
isthmus exit ludis qnquēnalibus: & delubro Neptuni in/
clytus. quos ludos eapropter institutos ferunt: q̄ sinibus
qnq; pelopōnesi ora abluūt: a septētriōe ionio: ab occidēte
siculo: a brumali occidēte ægæo: a solstitiali oriēte myrtoo:
a meridie cretico. Hoc spectaculū p̄ Cypselū tyrānū iter/
missū corīthii olympiade q̄dragesianona solēnitati pristi/
næ reddiderūt. Cæterꝛ pelopōnesō a Pelope regnatā nomē
indicio ē. Ea ut platani foliū & recessibus & p̄minētis fi/
gurata diuortiū facit iter ioniū & ægæū mare q̄ttuor nō ā/
p̄ ius milibus discurrēs utrūq; littus: & excursu tenui: quē
isthmō dicūt ob angustias. Hīc hellas icipit: quā pprie ue/
rā habēt grāciā: quæ nūc attice: attē prius dicta. Ibi athe/
næ: cui urbi saxa scironia pp̄qua sūt porrecta sex milibus
passuū ob honorē ultoris Thesei: & memoriā nobilis pœnæ
sic noīata. Ex his rupibus Ino se cū Palemōe filio ī pfūda
præcipitē iaculata auxit maris nuīa. Nec atticos mōtes p̄ti

tacebimus. Est icarius: ē & briefus: ē lycabectus & ægialus.
sed hymettio meritis tribuit præcipatus: q̄ apprie florulē-
tus eximio mellis sapore & externos oēs & suos uicit. Cal-
liroen stupēt fōtē. nec ideo crunessan fōtē alterū nullæ rei
nūerāt. Atheniēsibus iudicii locus ariopagos: maratō cā-
pus factus memorabilis opiniōe prælii cruetissimi. Multæ
q̄dē īsulæ obiacēt atticæ cōtinēti: sed suburbanæ ferme sūt:
salamis funium ceo choos: quæ ut Varro testis ē: subtilio-
ris uestis amacula arte lanifica priā ī ornatū fœminarū de-
dit. Boetia thebis eniter. Thebas cōdidit Amphio: non q̄
lyra saxa duxerit (neq̄. n. par est ita gestum uideri) sed quia
affatus suauitate hoīes rupiū īcolas & īcultis moribus ad
obsequiū ciuilis pellexit disciplinā. Vrbs ista nuibus apud
se ortis gloriat: ut phibēt q̄ sacris carmibus Herculē & Li-
berū celebrāt. Apud thebas elicō locus ē: cithērō saltus: ānis
īsmenus: fōtes arethusa: œdipodia: psamate: dirce. sed āte
alios aganippe: & hippochrene: quos Cadmus litterarum
primus rector: cū equestri exploratiōe deprehēdisset: dum
rimat: quānā īsideret loca: īcēsa ē licētia poetarū: ut pariter
utrūq̄ uulgarēt: scilicet q̄ eorū alter alitis eq̄ ungula sollici-
tatus foret: alter potus facūdia aīas irrigaret. Eubœa īsula
latearū obiectu efficit aulidis portū sæculis traditū græcæ cō-
iuratiōis memoria. Boetia uidē sūt: q̄ leleges fuerūt: p̄ quos
defluēs cephisos amnis se ī maria cōdit. In hac continētia
opōtius sinus: larissa oppidū: delphirāne quoq̄: in q̄ Am-
phiarai fanū & fidiacæ signū Dianæ. Varro opinat duo ī
boetia esse fluia natā licet separi: miraculo tamē nō discre-
pāte: quorū alterū si ouillū pecus debibat: pullū fieri coloris
quod īduerit: alterius hauistū quæcūq̄ uellera fusca sūt: in
cādidū uerti. Addit etiā uideri ibi puteū pestilētē: cuius li-
quor mors ē hauriētibus. Perdices sane cū ubiq̄ liberæ sūt:
ut aues uniuersæ ī boetia nō sūt. Nec cū uolant sui iuris:
sed ipso aere: quas trāsire nō audeāt metas hñt. inde ultra

notatos iā termīos nūq̄ exeūt. nec ī atticū solū trāfmeāt.
Hoc boetis ppriū. Nā quæ coīa sūt oībus gñatī psequer/
mur. Cōcīnāt a pdicibus nidi munitiōe solerti. Spineis. n.
fruticibus receptus suos uestiūt: ut aīalia quæ infestāt ar/
ceāt aspīs surculorū. Ovis stragulū puluis ē. Atq; clāculo
reuertūt: ne īdiciū loci cōuersatio frequēs faciat. Plerunq;
fœminæ trāsuehūt partus: ut mares fallāt: q̄ eos sapiissime
affligūt īpatiētius adulātes. Dimicat circa cōnubium: uic/
tosq; credūt fœminarū uice sustinere uenerē. Ipsas libido
sic agitat: ut si uētus a masculis flauerit: fiāt prāgnātes o/
dore. Tūc siq; hominū ubi īcubāt ppinq̄bit: egressæ ma/
tres ueniētibus sese spōte offerūt: & simulata debilitate uel
pedū uel alarū q̄si statī capi possit gressus figūt tardiores.
Hoc mēdacio illicitāt obuios & eludūt: quoad pfectū lon/
gius a nidis auocēt. Nec ī pullis studiū segnius ad cauēdū:
cū uisos se p̄fētiscūt: resupinati glebular attollūt pedibus:
q̄q; obrectu tā callide p̄tegūt: ut lateāt deprehēsi. **Thessa-**
lia: de mōte olympo: & de oculo Philippi regis. Ca. xiii.

Tessalia ē eadē & hāmonia: quā Homerus argopelasgi
cognōiabat: ubi geītus ē Hellen: a quo reges Hellenes
nōiati. Huius a tergo pieria ad macedoniam p̄tēdit: quæ
deuicta sub macedoniū uēit iugū. Multa ibi oppida: mul/
ta flumīa. De oppidis egregia sūt: phithia: larissa: thessalia:
& thebæ. De amnibus peneus: qui p̄pter ossā olympūq;
decurrēs collibus dextra lauaq; molliter curuis nemorosis
cōuallibus thessalica facit tēpe: undiq; aptior macedoniā
ac magnesiā iterluēs ī thermeū sinum decidit. Thessaliæ
sūt pharsalici cāpi: ī qbus ciuiliū bellox detonueūt pcellæ.
Ac ne ī mōtes ignotos eamus: p̄dū & othrin agitēt: q̄ lapi/
tharū originē psequūt: ossā quos cētaurox stabulis īmorari
iuuat. Peliō aut nuptiale cōuiuiū Thetidis atq; Pelei ī tā/
tā notitiā obtulit: ut taceri de eo magis mirū sit. Nā olym/
pū ab Homero nō p audaciā celebratum docent quæ in eo

uifitāt. Primū excellēti uertice tātus attollit: ut fūma eius
cālū accolā uocēt. Ara ē ī cacumīe Ioui dedicata: cuius al-
taribus siq̄ de extis īferāt: nec diffilāt uētoſis ſpiritibus: nec
pluuus diluūt: ſed uoluēte āno cuiuſmodi relicta fuerint:
eiufmodi repiūt: & oībus tēpeſtatibus a corruptelis auray
uīdicat q̄cqd̄ ibi ſemel ē deo cōſecratum. Litteræ in cinere
ſcriptæ aduſq; alterā āni cerimoniā pmanent. In regione
magneſia mothona oppidū eſt: quod cū obſideret Philip-
pus Macedonis Magni p̄r dānatus ē oculo ictu ſagittæ: quā
iecerat Alter oppidanus inſcriptam ſuo noīe loco uulneris
noīe quē petebat. Populū iſtū callere arte ſagittaria credere
poſſumus: uel de Philocteta: quū melibœa ī hoc pede cō-
putat. Sed ne trāſeāus præſidiū poetay: fōs libetius & ip-
ſe magneſiæ eſt.

Q Macedonia cum regibus & lapide præante. Cap. xiiii.
Q Viedonii olī populi: quæq; migdonia terra: aut pieriū
ſolū: aut hæmathiū: nūc oē uniformi uocabulo mace-
donica res ē: & p̄titiōes: quæ ſpecialiter añ ſeīugebāt mace-
donū nōi cōtributæ factæ ſūt corpus unū. Igit̄ macedoniā
præcīgit thracius limes. Meridiana theſſaliæ epirotæ te-
nēt. A ueſpali plaga dardani ſūt & illyrii. Qua ſeptēttrioni
tendit̄ peonia ac paphlagonia p̄tegit̄: a triballis montanis
exceſſibus aqlonio frigori obiecta. Inter ipſā & thraciam
ſtrimō amnis facit terminū: q̄ ab hæmi iugis irrigat. Verū
ut ſileā: aut rhodopen migdoniū mōtē: aut athō claſſibus
perſicis nauigatum continentique abſciſſum mille quin-
gentorum paſſuum longitudīe: ſimul de auri uenis & ar-
gētī: quæ optīæ ī agris macedonū & pluriæ eruūt: oreſtidē
dicā. Populi ſūt: q̄ ut oreſtæ dicerēt: īde cœptū. Mycenis
pfugus matricida cū abſceſſus lōgius deſtinaffet: natū ſi-
bi ī hæmathia puulū de Hermiona: quā ī oēs caſus ſociam
aſciuerat: hic mādaauerat occulēdū. Adoleuit puer ī ſpeciē
regiū ſāguinis nomē ſui patris referēs: occupatoq; q̄cqd̄ eſt
quod p̄cedit ī macedonicū ſinū & hadriaticū ſalū: terram

cui ipitauerat oreſtidē dixit. Admonet phlegra ubi ante q̄
oppidū fieret: rumor ē ī militia mūdi dimicatū cū gigātū
bus: ut peitū pſe q̄mur q̄tis p̄batiōibus ipia īdicia diuīa
expeditiōis ī hoc ſæculo pſeuerauerit. Illic ſi q̄n ut accidit
nimbis torrētes excitāt: & aucta aq̄ pōdera ruptis obici
bus ualētius ſe ī cāpos ruūt: eluuiōe oſſa ēt nūc ferūt dete
gi ad iſtar: quæ nūc ſūt ex corporibus hūanis: ſed mō grā
dior: quæ ob enormē magnitudinē mōſtruoſi exercitus iac
titāt extiriffe: idq̄ adiuuat argumēto ſaxorū īmaniū: q̄bus
oppugnatū cælū credūt. Pergā ad reſidua quæ ī theſſaliā
& hāmōniā cōtēdūt. Sūt. n. arrectiora q̄ uſq̄ p̄ceritas mō
tana attolli ualet. Nec ē ī terris oibus quod merito ad iſtas
eminētias cōpet. Quippe q̄s ſolas diluuialis irruptio: cū
uniuerſa obduceret hūido ſitu īacceſſas reliqt. Durāt ueſ
tigia nō lāguidæ fidei: q̄bus apparet hos locos ſuperſtites
undosa rēpeſtatis fuiſſe. Nā ī latebroſis rupiū cauamibus
quæ fluctuū cōſligiis tūc adeſa ſūt: reduuiæ cōchyliorū re
federāt: & alia multa quæ affatim mari ſiecto excipiūt: ita
ut ſit licet facie mediterranea: appēt tñ ſpecie littorali. Nūc
& de icolis reddā. Hāmāthius q̄ prius ī hāmāthia accepit
p̄cipatū: ſeu q̄a īdago origis eius auo diſpiit: ſeu q̄a alta
res ē genuinus terræ hēt. Poſt hunc ī macedoniis exortum
hāmāthiæ nomē. Sed Macedo Deucaliōis mānus nepos:
q̄ ſolus cū ſua familia morti ſupfuerat: uertit uocamen: &
macedoniā a ſe dixit. Macedonē Caranus iſeq̄ dux pelo
pōneſiæ multitudis: q̄ iuxta reſpōſū dictū de eo: ubi capra
riū pecus reſediſſe aduerterat: urbē cōdidit: quā dixit agas:
ī q̄ ſepeliri reges mos erat: nec alter locus excellētū uirorū
buſtis apud macedonas p̄ſcos dabat. Succedit Carano
Perdicca. xxii. olympiade prius ī macedonia rex noīatus:
Cui Alexāder Amyntæ filius diues hītus: nec īmerito. Ita
.n. affluētē ſuccellus eius āpliādis opibus p̄ficiēbāt: ut añ
ois Apollini delphos: Ioui helidē ſtatuas aūreas dono mi
ſerit. Voluptati aureæ indulgētiffie deditus: ſic ut plurimos

q̄ fidibus sciebāt dū uixit ī studiis oblectamenti donis te-
nuit liberalibus: iter quos & Pīdax lyricū. Ab hoc Archela-
us regnū accepit prudēs rei bellicæ: naualiū etiā cōmentor
proelioꝝ. Hic Archelaus ī tātū līax amator fuit: ut Euripi-
di tragico cōsilioꝝ suoꝝ sūmā cōcrederet: cuius suprema
nō cōrētus p̄seq̄ sūptu fūeris crinē tōsus ē: & mœrorē quē
aīo cōcepat: uultu publicauit. Idē pithias & olympicas pal-
mas q̄dngis adeptus græco potius aīo q̄ regali gloriā illā
p̄ se tulit. Post Archelaū macedonica res dissēsiōe iactata ī
Amyntæ regno sterit: cui liberi tres. Sed Alexāder patri suc-
cedit: quo exēpto Perdiccæ priō data copia āplissīa potes-
tatis adipiscēdæ: q̄ obiēs hæreditariū regnū fratri Philippo
reliq̄t: quē captū oculo dextro apud mothonā supra dixīus
cuiusq̄ debilitatis omē p̄cesserat. Nā cū nuptias ageret:
acciti tibicines carmē cyclopū q̄si de colludio cōcinuisse cre-
dūt. Philippus hic Magnū p̄creat Alexādꝝ: q̄libet Olym-
pias Alexādri mī nobiliore ei patrē acqrere affectauerit: cū
se coitu dracōis cōsatā affirmaret. Ita tñ & ipse egit: ut deo
geitus crederet. pagrauit orbē rectoribus Aristotele & Calis-
thenē usus. Subegit asiā: armeniā: hiberniā: albaniā: cappa-
docia: syriā: ægyptū: tauꝝ: caucasūq̄ trāsgressus ē. Bactros
dōuit. Mœdis & psis īpauit. Cepit īdiā. Egressus oīa: quæ
Liber & Hercules accesserūt. Forma supra hominē augusti-
ore: ceruice celsa. Lætis oculis & illustribus: malis ad gratiā
rubescētibus: reliq̄s liniamētis corporis nō sīe maiestate q̄-
dā decoris. Victor omniū: uino & ira uictus. Sic morbo
uinolētīæ apud babylonē hūiliore q̄ uixerat fortūa exēp-
tus ē. Post quē q̄ fuerūt magis ad segetē romanæ gloriæ: q̄
ad hæreditatē tāti noīs ortos īueniūs. Macedonia lapidē
gignit: quē p̄atē uocāt. Hūc eūdē & cōcipere & parere &
partiētibus opitulari fama p̄diga ē. Circa Tyresīæ sepulcꝝ
plurimus īuenit.

Thracia cū moribus gentium:
de gruibus: de bizantio: de hirundinibus. Cap. xv.

N Vnc ī thraciā locus p̄gere: & ad ualidissimas europæ

gētes uela obuerrere: quas q̄ sedulo expiri uelint: nō diffi-
culter deprehēdēt barbaris iēsse cōtēptū uitā ex q̄dā natā/
lis sciētīā disciplīa. Cōcordāt oēs ad īteritū uolūtariū: dū
nōnulli putāt obeūtiū aīas reuerti: alii nō extigui: sed bea-
tas magis effici. Apud plurīos luctuosa sūt puerpia. Deni-
q; recēs natū fletu parēs excipit. Cōtrauersū lāta sūt fūera
adeo: ut exēptos gaudiis p̄seq̄nt. Vxorū nūero se uiri iacti-
tāt: & honoris loco iudicāt multiplex matrimoniū. Quā
fœmiā tenaces sūt pudiciā: īsiliūt rogos defūctorū cōiu-
gū: & quod maximū ducunt īsigne castitatis prācipites in
flāmas eūt. Nuptā nō parētū arbitrio trāseūt ad maritos:
sed quā prā aliis specie ualēt subhastari uolūt: & licentia
taxatiōis admissa non moribus nubūt sed premiis. Quas
formā premit dedecus: dotibus emūt: qbus cōiūgāt. Vter-
q; sexus epulātes focos ābiūt: herbarū q̄s hnt semine igni
supiecto: cuius nidore pculsi p̄ laticia habēt imitari ebrie-
tatē sēsibus sauciatis. De ritu ista sūt: de locis & populis
quā sequūt. Strimonē accolūt dextro latere denselata.
Bessorū quoq; multa noīa adusq; mœstū amnē: q̄ radices
pāgāi circūfluit. Hebrū odryssa rarē solū fūdīt: q̄ fluuius
excurrit inter priantes: dolongos: tynos: corpylos: aliosque
barbaros: tāgit & cyanos. Deinde hāmus sex milibus pas-
suū arduus: cuius aduersa mœsiā: getā: sarmatā: scythā: &
pluriā īsidūt natiōes. Pōticū littus scythonia gēs obtinet:
quā nato sibi Orpheo uate decus addidit nōi: quē siue sa-
croꝝ siue cātuū secreta ī spargino pmōtorio agitasse tra-
dūt. Deinde stagnū bistoniū. Nec lōge regio maronia: in
q̄ thirida oppidū fuit equorū Diomedis stabulū. Sed cessit
æuo: solūq; turris uestigiū adhuc durat. Inde nō p̄cul urbs
abdera: quā Diomedis soror & cōdidit & a se sic uocauit.
Mox Democriti domus physici: ac si uerum rimere ideo
nobilior. Hanc abderam ab olympiade prima & tricesima
senio collapsam clazomenii ex asia ad maiorem faciem re-
stitutā oblitteratis quā p̄cesserant nomini suo uēdicarūt.

Locum doriscum illustrem reddit Xerxis aduentus: quod ibi
recoluit militis sui numerum. Polydori tumulum ostendit
hæmus in parte quam aroteres scythæ celebrant. Quondam
urbem geraniam chathyton uocant barbari: unde a gruibus
pigmaeos ferunt pulsos. Manifestum sane est in septentrionalē
plagam hyeme grues frequentissimas conuolare. Nec pi-
guerit meminisse quatenus expeditiones suas dirigat. Sub
quodam militiæ exeunt signo: & ne pergentibus ad destituta
uis flatuum renitatur: arenas deuorant: sublati quoque lapillulis
ad moderatam grauitatem saburrantur. Tunc conscendunt
in altissima: ut de excelsiori specula metentur quas petant
terras. Fides meatu præter cateruas. Volatus desidia casti-
gat: uoceque cogit agmen. Ea ubi obraucata est: succedit
alia. Pontum transituræ angustias captant: & quidem eas
(nam promptum est oculis deprehendere) quæ inter tauricam
sunt & paphlagoniam: id est inter carambim & crium &
apon. Cum contra medium alueum aduentasse se sciunt:
scrupulorum sarcina pedes liberat. Ita nauis prodiderunt
compluti sæpe ex illo casu imbre saxatili. Arenas non
prius euomunt: quam securæ suæ sedis fuerint. Concors cura
omnium profatigatis: adeo ut si qua defecerit congruant
uniuersæ: lassatæ quoque subtolant: usque dum uires ocio recuperent.
Nec in terra cura segnior. Excubias nocte diuidunt: ut
ex omnis decima sit quæque. Vigiles ponduscula digitis
amplectuntur: quæ si forte exciderint: somnum coarguant.
Quod cauendum erit: clangor indicat. Aetatem in illis
prodit color: nigrescunt senectute. Veniamus ad promō-
torium cerascriseon bizantio oppido nobile antea ligus
dictum: quod a dyrrachio abest septingentis undecim
milibus passuum. Tantum enim patet inter hadriaticum
mare & propontidē. In ceniēsi regione non longe flauiopolim
coloniā biciam oppidum quondam ara Terei regis: nunc inuisum
hirudinibus: & deinceps alitibus illis inaccessum. quanquam &

thebas: q̄ illa mœnia sapius capta sunt: negentur subire.
Nā iter cætera habere illas qddā præsciū idē noscitur: q̄ lap-
sura nō petunt culmīa: & alpnāt pītā quoquo mō testā.
Minime certe a diris auibus ipetūt: nec ūq̄ præda sūt ut
sacræ. Cibos nō sumunt residentes: sed ī aere capiūt escas
& hauriunt. Alter isthmōs ī thracia ē similibus āgustis &
pari latitudīe arcti maris. Huius littora urbes utriq̄ secus
ostētāt ppōtidis orā: īsignis pactie: mānalis sinū: cardia
q̄ q̄ ī cordis faciē sita sūt: dicta cardia sūt. Ille aut̄ magnus
hellespontus strigit ī stadia septē: q̄bus ab europa asiaticā
plagā uēdicat. Hic quoq̄ urbes duæ abydos asiæ & seistos
europæ. Deīde cōtraria iter se pmōtoria scilicet mastusia
cherſoneſsi: ubi finit̄ europæ sinus tertius. sigæū asiæ: in
quo tumulus ē cynossēma dictus Hecubæ sepulcrum: &
turris Proteſilai delubro data finibus thraciæ: a septētriōe
hister obtēdit: ab oriēte portus ac ppōtidis: a meridie æ-
gæū mare. Inter tenedon et chiū: q̄ ægæus sinus pādītura
dextra antādrū nauigātibus saxū ē. hoc .n. uerius q̄ īsula
meruit cognōiri. Id quoniā uisentibus pcul capræ simile
credit: quā græci ægan uocāt: ægæus sinus dictus. A pha-
lario corcyræ pmōtorio ad nauis effigiē scopulus emiet: ī
quē trāsfiguratā Vlyxis nauē crediderūt. Cytheræ: quæ a
malea abest. v. milibus passuū: porphyris ātea nomē fuit.
Creta īsula: ī ea herba alimos: phalāgium animal: lapis
idaus. Cap. xvi.

P Ronius ē cretā dicere: q̄ absoluere ī quo mari iaceat.
ita .n. circumfluis illius noīa græci pmiscuerunt: ut
dū aliis alia īferunt: pene obduxerint uniuersa. Quātam
possumus tñ ī designādo opā locabūs: ne qd hæreat sub
ācipiti. Inter ortū porrigit̄ et occasū tractu lōgissio hinc
græcia illīc cyrenis obiacētibus. A septētriōe ægæis et suis
æstibus uerberat̄: id ē creticis. Ab austro libycis undis per-
fundit̄ et ægyptiis: cōstipata cētū urbibus: sicuti perhibēt:

q̄ p̄dige līgua largiti sūt: sed magnis & ābitiosis oppidis
quorū p̄cipatus ē penes gortinā: cydoneam: cnoson: the-
rapnas: cylissōn. Dosiades eā a Crete nymp̄ha Hesp̄idis
filia: Anaximāder a Crete rege curetū: Cretes primū aeriā
dictā: mox curetī. Nōnulli etiā a tēperie calī macarōnesō
appellatā p̄diderunt. Priā potuit remis & sagittis: prima
līs iura uixit Pyrrico reptore. Equestres t̄mas priā docuit
lasciuas uertigines īplicare: ex q̄ disciplina bellicæ rei usus
datus. Studiū musicū inde receptū ē: cū idai dactyli mo-
dulos crepitu ac t̄nitu aris deprehēsos ī uersificū ordinē
translulissent. Albet iugis montiū dictinei & cadisti: qui
ita excādescūt: ut eminus nauigātes magis putēt nubila.
Præter ceteros ida ē: q̄ āte solis ortus solē uidet. Varro in
ope: quod de littoralibus ē: etiā suis t̄p̄ibus affirmat se-
pulcrum Iouis ibi uisitatum. Cretes Dianā religiosissime
uenerāt: Britomartem gētiliter noiātes: quod sermōe n̄ro
sonat uirginē dulcē. Aedē numīs præterq̄ nudus uestigia
nullus licito īgredit̄. Ea ades ostētat māus Dādali. Gor-
tinā amnis lenius præterfluit: quo Europam tauri dorso
gortinii ferūt uectitatā. Idē gortinii & Adymnū Europæ
fratrem colūt. ita. n. mēorāt. Videt̄ hic & occurrit: sed die
aduespato āgustiore se facie uisendū offerēs. Gnosii Mi-
neruā ciuē deā numerāt: primumq; apud se fruges satas
audacter cōtēdūt. Ager creticus siluestriū caprarū copiosus
ē. Ceruo eget. Lupos & uulpes aliaq; q̄drupedum noxia
nūq̄ educat. Serpēs nulla. Larga uitis. Mira soli īdulgē-
tia. Arborarii p̄uētus abūdātes. Nā ī huius tātū īsulæ pte
repullulāt casæ cupressi. Herba alimos d̄r. Ea morsa di-
urnā famē phibet: p̄ide & hac cretica ē. Phalāgiū arææ
genus ē. Si n̄sū quæras: nulla uis corporis. si potestatē:
ictū hoīem ueneno īterficit. Lapis quoq; idæus dactylus
d̄r īsulæ isti fāiliaris coloris ferrei hūano filis pollici. Auē
noctūā creta nō habet: et si ibi iuehatur: emoritur.

Carystos: i ea carbasa: & carystia: aues. Ca. xvii.

Carystos aq̄s calētes hēt: q̄s telopias uocāt: & carysti-
as aues quæ flāmas ip̄ne iuolāt: carbasa ēt quæ iter
ignes ualēt. Chalcis eadē habita ē apud priscos: ut Chaly-
dēus auctor ē: ære ibi primū repto. Titanas i ea antiq̄ssie
regnasse ostēdit ritus religionum. Briareo. n. rē diuinam
carystii faciūt: sicut Aegæoni chalcidienses. Nā oīs ferme
eubœa titanū fuit regnū. Cycladas autumāt i de dictas: q̄
licet spatii longioribus a delo piectā: i orbē tñ circa delū
sūt: & orbē cyclon graii loquūt. Chios Homeri tumulo
cæteros ātecedit. Memisse hoc loco par ē: q̄ post primū
diluuiū i achaia Ogigii tp̄ribus notatū: cū nouē & āpius
dies cōtinua nox iūbrasset: delon āte oēs terras radiis solis
illuīatā: sortitāq; ex eo nomē q̄ priā foret reddita uisibus.
Inter Ogigiū sane & Deucalionē mediū sexcētis ānis dat
xv. **O**orthigia: in ea coturnices. Cap. xviii.

Eadē ē orthigia quæ clarissia i cycladū nūero multi-
farie tradr: nūc austerā a cultu Apollis: nūc a uēati-
bus lagia uel cynetho: pyrpyle etiā quoniā & igni tabula
ibi & ignis iuēta sūt. In hac priū iuēta cōtnices aues: q̄s
orthigias græci uocāt. Has easdē i Latōā tutelā autumāt
cōstitutas. Nec sēp apparēt. Adueniēdi habēt tp̄rā æstate
depulsa. Cū maria tranāt: ipetus differūt: & metu spatii
lōgioris uires suas nutriūt tarditate. Vbi terrā p̄fētiscunt:
coeūt cateruatim: deī de cōglobatā uehēmētius p̄perant.
Quæ festiatio plexq; exitiū portat nauigantibus. Accidit
n. noctibus ut uela icidant: & prapōderatis sinibus alue-
os iuertant. Austro nūq̄ exeūt. nā metuūt flatus uim tu-
midioris. Plurimū se aqlōibus credūt: ut corpora p̄gui-
uscula atq; eo tarda facilius p̄uehat siccior & uehēmētior
spiritus. Orthigometra dr: quæ gregē dūctitat. Eā terræ
pxiantē accipiter specularis rapit. Ac p̄pterea opera est
uniuersis: ut sollicitent ducē gñis externi: p̄ quē frustrent

prima discrimina. Cibus gratissimos habent seia uenenorum:
qua ob cam eas danauere prudenti mensa. Solu hoc aial
prater homine morbu patitur comitalem.

DE Euboea. Cap. xviii.

C Vboca ta modico astu diuidua e a boetia contineti: ut
dubitadu sit: an numerari iter isulas deat. Na latere
qm uocat terra pote iugri: & p fabrica breuissia machia
adit pede. Cheneo pmotorio uadit in septetrioē: duobus
aliis i meridiē extēdit: quorū gerestos spectat attica: caphe-
reos pmiet i hellespōtū: ubi post illi excidiū argiuā classē
uel Mineruā ira: uel quod certior pdidit memoria: sydus
arcturi grauibz affecit casibus.

Paros: in ea lapis sarda. Cap. xx.

M Armore paros nobilis a delo oppido frequētissima
prius tñ minoia q paros dicta. Na subacta a Minoe
quoad i creticis masit legibus minoia loquebant. Prater
marmor dat & sarda lapidē: q marmore qdē prastat: iter
gemas uero uilissius ducit. Naxū a delo duodeuiginti mi-
lia passuū sepāt: i q strongyle oppidū. Sed naxos diōysias
priusq naxos dicta: uel q hospita Libero pri: uel q ferti-
litate uitū uicat ceteras. Sunt praterea cyclades plurā
sed i supradictis prācipuū ē: quod mēoria debet.

Icaros: Pythagoras philosophus. Cap. xxi.

D E strophadibus est et icaros: quā icareo mari nomen
dedit. Hāc iter samū et miconū pcurrētibus saxis i
hospita ac nullis sinibus portuosa ob ihumana littoz ifa-
mis ē. Vult ergo Varro Icaz cretēse ibi iteriisse naufragio:
& de exitu hois ipositū nomē loco. Na in samo nihil no-
bilius q Pythagoras ciuis: q mox offensus fastu tyrannico
relicta domo priā: Bruto cōsule q reges urbe exegit: italia
aduectus ē. Melos qm Callimachus memallida dixit: oīū
isulaz rotūdiſſia ē iuxta aoliā. Na carpathus a quo car-
pathiū sinū dicius: nūq calū ita nubilū ē: ut i sole rhodos

nō sit. Lēni Vulcanū colūt. ideo ī lēno metropolis ephē-
stia. Præterea oppidū mithina: ī cuius finibus mōs athos
ī macedoniā umbrā iacit. quod nō frustra inter miracula
notauerūt. cū athos a lēno sex & octogīta milibus passuū
sepēs. Et sane athos sublimis adeo: ut altior æstiet: q̄ ūde
ībres cadūt. Quæ opinio ī eo fidē cōcipit: q̄ ī aris q̄s cacu-
mie sustinet: nūq̄ cineres eluūt: nec qcq̄ ex aggeribus suis
pdūt: sed quo relictī cumulo pmanēt. In sūmo eo acrotō
oppidū fuit: ī quo didio lōgior q̄ ī aliis terris icolētū atas
ppagabat. ideo īde hoīes macrobios graci: nri appellauere
longeuos. **DE Hellepōto. Cap. xxii.**

Quartus europæ sinus helleponto incipit: mæotis
hostio termiat. Atq; oīs latitudo quæ europā aliāq;
diuidit: ī septē stadiorū āgustias strigit. Hic ē hellepōtus.
Hac Xerxes pōte naualibus factō pmeauit. Tenuis dīde
euripus porrigit ad asiæ urbē priapū: quā Magnus Alexā-
der potiūdi orbis amore trāscēdit: & potius ē. Inde diffu-
sus æquore patētissio rursus strigit ī ppōtidē. Mox ī qn-
gētos passus coartat: fitq; bostoros thracius: quā Darius
copias trāsportauit. Hac pfūda delphies plurios hnt: ī
qbus causæ miraculi multiformes. Antē oīa nihil uelocius
hnt maria: ut plexq; salietes trāsuolēt uela nauū: quocū-
q; eāt cōiuges euagāt. catulos edunt. decius mēsis matū
facit partū. lucinā æstiuus dies soluit. uberibus foetus alūt.
teneros ī faucibus receptāt. inualidos aliq̄tis psequūt.
In tricesimū ānū uiuunt: quod exploratū ē in expimētū
caudis āputatis. Ora nō quo ceteræ beluæ loco hnt: sed ī
uētribus. Cōtra naturā aquatiliū soli liguas suas mouēt.
Aculeatæ sūt spinæ dorsuales. Cū ira subiacet: īhorrescūt.
cū animi cōqueuerint: qbusdā receptaculis opiunt. Spirare
eos ī aq̄s negāt: & uitales auras nō nisi ī aere supo respi-
rare. Pro uoce gemitus ē silis hūano. Certū hnt uocabulū
quo accepto uocātes sequūt. Nā pprie simones uocātur.

Voces hoīum aqlonis flatu celerius audiūt. contra austro
spirāte auditus obstruūt. Mulcēt a musica. gaudent cātī-
bus tibiāz. Vbicūq; symphōia ē: gregibus aduētāt. Diuo
.n. Augusto prīcipe ī cāpania delphinū puer priō fragmē-
tis panis illexit: & ī tātū cōsuetudo ualuit: ut alēdū se etiā
māu eius crederet. Mox cū plusisset puerilis audacia: itra
spatia eū lucrini lacus euectitauit. Vnde effectum: ut a
baiano littore eqtātē puez puteolos usq; ueheret. Hoc p
ānos pluriōs tādiu gestū: dōec assiduo spectaculo defieret
esse miraculū quod gereret. Sed ubi obiit puer: sub oculis
publicis desiderii mōerore delphin īterit. Pigeret hoc alle-
uerare: nī Mōecenatis & Fabiani multozq; prāterea ellet
lris cōprehensum. In africo mox littore apud hipponem
diaphitū delphinus ab hipponēsibus pastus ē: tractādūq;
se prābuit: īpositosq; frequēter gestitas. Nec populi tātū
māibus acta res. Nā & p̄cōsul africa Flauianus ipator eū
cōtiguit unguentis & delibuit: q̄ odoris nouitate obliopitus
aliquātis per pro exanimi iactatus est: multisque melibus
desiuit a solita conuersatione. Apud iasum urbem Baby-
lonem puerum delphinus adamauit: quem dum post
consueta colludia recedentem impatiētius sequit: arenis
īuectus hāsit. Alexāder Magnus amorē illū numis fuisse
īterpretatus prāfecit puez Neptūi sacerdotio. Iuxta eādē
urbē (ut Egeflidemus auctor ē) aliū puez Hermiā noīe per
maria siliter īfidētē cū ūdosior fluctus necauisset: de phi-
nus ad terrā reuexit: & uelut fateret̄ reatū: pōnitētā suam
morte multauit: nec reuerti uoluit āplius ī pfūdo. Sup-
petūt & alia exēpla ut Arionē trāseāus: cuius exitū ānaliū
fides cōprobauit. Ad hēc siq̄ndo lasciuiunt noui fœtus: a
maioribus dat̄ adulto gregi custos: quo magistro discant
eludere īpetus īcursātium belluaz. quāq; ibi prāter focas
rara bellua ē. Plurius thynnus ī pōto: nec alibi pene fœti-
ficāt. nūq̄ .n. citius adolefcunt: scilicet ob aquas dulces.

Ingrediūt ueris tpre littore dextro: lauo exeunt. Hoc ide
accidere credunt: q̄ dextris oculis acutius cernāt q̄ sistris.

Flumē hīstrū: tiber pōticus: gēma pōtica. Ca. xxiii.

Nister germāicis iugis orit̄ mōte effusus qui rauracos
galliaē aspectat. Sexagīta amnes in se recipit ferme
ōes nauigabiles. Vii. hostius pōtū īfluit: quorū priū peuce:
secundū naracustoma: tertiu calonstoma: quartum speu/
dostoma. quītū borionstoma ac deinde sextū spilōstoma
lāguidiora sūt ceteris. Septimum uero pigrū ad plaustrī
speciē nō hēt quod amni cōparet. Priora q̄ttuor ita ma/
gna sūt: ut p lōgitudinē .xl. miliū passuum nō misceātur
aquorū: dulcēq; haustum īcorrupto detineāt sapore. Per
uniuersū pontū fiber plurius: quē alio uocabulo dicunt
castorē. līstri fīlis ē: aīal morfu potētissimū: adeo ut cum
hoīem īuasērit: cōuētū dētū nō prius laxet: q̄ cōcrepuisse
lēserit ossa fracta. Testiculi eius appetunt ī ulu medelaz.
iccirco cū urgeri se ītelligit: ne captus p̄sit: ipse geminos
suos deuorat. Mittit pontus & gēmas q̄s a p̄ia ponticas
dicius: diuerso gñe: qppe alia hnt̄ aureas ītellas: alia sāgui
neas: & ea qdē īter lacras hnt̄. Nā quā ostētatiōi potius q̄
usui delegūt: nō guttis asp̄a sūt: sed lōgis colorū ductibus
lineāt. **Amnis hypanis: et fōs exāpeus. Cap. xxiiii.**

HYpanis orit̄ īter auchetas scythicoꝝ amniū p̄iceps:
purus & haustu saluberrius usq; dū callipodū terris
īferat. Vbi fōs exāpeus īfamis amara scatīgīe: q̄ exāpeus
lq̄do admixtus fluori amnē uitio suo uertit adeo ut dis/
fīlis sui ī maria cōdat. Ita īter gētū op̄iones fama de hy/
pane discordat. Qui p̄cipiis eū norūt: p̄dicāt: q̄ ī fine
expti sūt: nō īiuria execrāt. **DE Fluīe boristhenē: de
natā canū: gētes scytharū: uaria miracula: de lapide sma/
ragdo: de lapide cyaneo: & de crystallo. Cap. xxv.**

APud neuros nascit̄ boristhenes flumē: in quo pisces
egregii saporis: quis ossa nulla sunt: nec aliud q̄

carthillagiēs tenerrimæ. Vex̃ neuri (ut accepimus) æstatis
tp̃ibus ī lupos trāsfigurāt. Deinde exacto spatio : quod
huic sorti attributū ē: ī pristinam faciē reuertūt. Populis
istis deus Mars ē. Pro simulacris enses colūt: hoies uictias
hñt: ossibus adolent ignes focor̃. Geloni ad hos p̃ximāt.
De hostiū cutibus & sibi idumēta faciūt: & eqs suis tegmi-
na. Gelonis agathyrsi collimitātur cæculo picti: fucatis ī
cærolū crinibus. Nec hoc sīe differētia: nā q̃nto q̃s anteit:
tāto p̃p̃fiores nota tīgīt: ut sit īdiciū hūilitatis mīus tīgi.
Post āthropophagi: q̃bus execrādi sūt cibi hūana uiscera.
Quē morē ip̃iæ gētis adiacētiū terrar̃ p̃dit tristissīa soli-
tudo: q̃s ob nefariū ritū finitiæ natiōes metu p̃fugæ reli-
quert. Ea cā ē: ut usq; ad mare: quod tabin uocāt: p̃ lōgi-
tudinē eius orā quā æstiuo adiacet oriētī sīe hoīe terra sit
īmēsa deserta: quoad p̃ueiat ad seres. Chalybes & dachæ
ī p̃tē asiaticæ scythiæ crudelitate ab īmanissis nihil discre-
pāt. At albanī ī ora gētes: q̃ posteros se Iasōis credi uolūt:
albo crine nascūt. Caniciē hñt auspiciū capillorum. Ergo
capilloꝝ color gēti nomē dedit. Glauca oculis iest pupula:
ideo nocte q̃ die plus cernūt. Apud hos populos nati ca-
nes feris añponūt oībus. Frāgūt tauros: leones premunt:
detinēt q̃cqd obiectū ē. Ex q̃bus causis meruerūt et ānali-
bus tradi. Legiūs perēti īdiā Alexādro a rege Albāiæ duos
missos: quor̃ alter sues sibi & urfos oblatos adeo spreuit:
ut offēsus degñi p̃rāda ignauo filis diu accubaret: quē p̃
ignorātiā uelut iertē Alexāder extigui īperauit. Alter uero
mōitu eor̃: q̃ donū p̃secuti fuerāt: leonem missū necauit.
Mox uiso elephāte notabilī exultās belluā p̃rio astu fati-
gauit: deīde cū sūmo spectātīū horrore terræ affixit. Hoc
genus canū crescit ad formā āplissimā terrificis latratibus
ut rugitus īsonātes. Hæc sūt de cāibus albāis. Reliq̃ coīa.
Vniuersos dños æqlī canes diligūt: sicut exēplis patet. In
epirotā deniq; dñi p̃cussorē agnitū latratu canis prodidit.

Iaso lycio interfecto canis eius aspnatus cibū iedia obiit.
Lisymachi regis canis flāmæ se iiecit accenso rogo dñi: &
pariter igni absūptus ē. Garamātū regem ducēti canes ab
exilio reduxerūt praliātes aduersus resistētes. Colofoni &
castabalēses ī bella canibus ductis priās acies instruebant.
Appio Iunio Publio Siccinio cōsulibus: dānatū dñm cāis
cū abigi nō posset: cōitatus ī carcerē: mox pcussū ululatu
psecutus ē. Cūq; ex miserationē populi romāi potestas ei
cibi fieret: ad os defuncti escā tulit. Vltio adiectū ī tyberī
cadauer adnatās sustētare cōatus ē. Canes soli noīa sua
recognoscūt: itineq; memineūt. Indi coitus tp̄e ī saltibus
religāt canes fœiās: ut cū his tigrides coeāt: q̄q; ex primis
cōceptibus ob nimīā feritatē iutiles partus iudicāt: itidem
secundos: tertios educāt. Aegyptii canes e nilo nunq; nisi
currētes lābitāt: dū a crocodilis īsidias cauēt. Inter āthro/
pophagos ī asiatica pte nūerant effedōes: q; ipsi nefādis
funestāt iter se cibis. Effedonū mos ē parētū funera pseq;
cātibus: & pxioꝝ cōrogatis cœtibus corpora ipsa dētibus
laniare: ac pecudū mixta carnibus dapes facere. Capitū ēt
ossa auro īcincta ī poculoꝝ tradere mīsteriū. Scythotauri
p hostiis aduenas cādunt. Nomades pabula sequuntur.
Georgii ī europa siti agros exercēt. Asiatae pinde ī europa
siti neq; mirāt aliena: neq; sua diligunt. Satharchæ usu
auri argētiq; dānato in aternū se a publica auaricia uēdi/
cauerūt. Scythasq; interius habitatiū aspior ritus ē: specus
īcolunt. Pocula nō ut effedōes: sed de īimicoꝝ capitibus
moliunt. Amāt prēlia: iterēptorum cruorē e uulneribus
ipsis bibunt. Nūero cādū honor crescit: quāq; exptes esse
apud eos p̄bq; ē. Hauustu mutui sāguis fœdus sancit:
nō suo tātū more sed mœdoꝝ quoq; usurpata disciplīa.
Bello dēiq; quod gestū ē olympiade nona & quadragēsia
āno post iliū captū sexcētesio q̄rto iter Alluuatē lydū &
Astyagē mœdiæ regē hoc pacto cōfirmata sūt iura pacis.

Colchorū urbē dioscoriaden Amphitus et Certius aurigæ
Castoris et Pollucis cōdiderūt: a quibus eniochorū gēs exorta
ē. Ultra sauromatas ī asia sitos: quæ Mithridati latebrā &
originē mœdis dederūt cōfines sunt thali his nationibus:
quæ ab oriēte cōtigūt caspiū mōtis fauces: quæ fauces mirū
ī modū maciāt ibribus: crescūt æstibus. Eniochorū mōtes
araxē: moschorū: phasidem fundunt. Sed araxes breuibus
īteruallis ab eufratis ortu caput tollit: ac deīde ī caspiū
fert mare. Arimaspi gēs circa clithelon positi unocula gēs
ē. Ultra hos & riphæū iugū regio ē assiduis obsessa niui-
bus. pterophoron dicunt. quippe casus continuantium
pruinarum quiddam ita exprimunt simile pinnarum.
Dānata ps mūdi & a rege nata ī nubē æternæ caligis missa
ipsisque prorsus aq̄lōis cōceptaculis rigētissīa. Sola terrarum
nō nouit uices tēpōris: nec de cælo accipit aliud quā hyemē se-
piternā. In asiatica scythia terræ sūt locupletes: inhabitabiles
tñ. Nā cū auro & gēmis affluant: griphes tenēt uniuersa.
Alites ferocissīi: & ultra ōem rabiem desæuientes: quarum
īmāitate obsistente aduenis accessus rarus est: quippe uisos
discerpunt uelut geniti ad plectendā auariciæ temeritatē.
Arimaspi cū his dicāt: ut ītercipiāt lapides: quorū nō asp-
nabīur p̄seq̄ q̄litatē. Smaragdis hic locus p̄ria ē: quibus
tertiā īter lapides dignitatē Theophrastus dedit. Nā licet
sūt ægyptiū: & calcedōiū: & mœdici: & laconici: p̄cipuus ē
honor scythicis. Nihil his iucundius: nihil utilius uident
oculi. In p̄ris uiuent ultra aq̄ticū gramen: ultra amnicas
herbas. Deīde obrutus fatigatos coloris reficiūt lenitate.
Nā uisus: quos alterius gēmæ fulgor retuderit: smaragdi
recreāt. Nec aliā ob cām placuit ut nō sculperēt: ne offēsū
decus imaginū lacunis corrūpet. quāq̄ quæ uerus ē difficul-
ter uulneret. Probāt hoc pacto: si aspectus trāsmittāt: si
cū globosi sūt: p̄xiā sibi īficiūt aere repulso. At cū cōcaui
sūt īspectatium facies æmulāt: quæ neque ūbra: neque lucernis

neq; sole imutēt. Op tios tñ fortiūt situs: qbus planicies
resupina ē & extensa. Inuenit etesius flātibus. Tūc enim
detecto solo facillie īternitēt. Nā etesia plurimū arenas
mouent. Alii minus nobiles ī cōmissuris saxorum uel in
metallis arariis apparēt: quos calchos maragdos appellāt.
Vitiosi eoz ītrifecus qsdā sordes hnt uel plūbo uel capil-
lamētis uel ēt sali files. Lauāt austero mero: sed uiridi pfi-
ciūt oleo: q̄uis nata ībuāt. Et cyaneus e scythia ē optius
si caruleo coruscabit: cuius gnari ī marē & fœciam genus
diuidūt. Formis nitor purus ē. Mares pūctulis ad grām
interlucentibus auratilis puluiculus uariat. Istic & cry-
stallus: quē licet ps maior europæ & pticula asiæ summi-
nistret: preciosissimū tñ scythia edit. Multus ad pocula
destinat. Nā fert calorē præcipue: q̄libet nihil aliud q̄ fri-
gidū pati possit. Sexāgulus iuenit. Qui eligūt purissimū
captāt: neqd ruffū neq; nubilū uel spumis obsitū arceat
p̄spicuitatē. Tūc ne duricia iusto p̄p̄erior obnoxii fragi-
litati magis faciat. Putāt glaciē coire: & ī cristallū corpo-
rari: sed frustra. Nā si ita foret nec alabāda asiæ nec cyprus
īsula hāc materiā pcrearet: qbus admodū calor iugis est.
Liua Augusti ad magnitudinē. cl. librarū īter capitolina
dōaria cristallū dedicauit. **DE Hypboreis.** Ca. xxvi.

F Abulæ erāt hypborei & rumor irritus: siq̄ ēt illic ad
nos usq; puenēt: temere forēt credita. Sed cum p-
bissii auctores & satis idonei sētentias pares faciāt: nullus
falsū reformidet. De hypboreis rē loquemur. Incolunt
pene pterophoron: quē ultra aq̄lonē accepīus iacere. Gēs
beatissima. Eā asiæ magis q̄ europæ qdam dederunt. Alii
statuūt mediā īter utrūq; solē ātipodū occidētē & nostrū
renascentem. Quod asp̄nat rō tā uasto mari duos orbes
īterfluente. Sūt ergo ī europa: apud quos mūdi cardines
esse credūt: & extimos sydeꝝ ābitus: semēstrē lucē auersū
tātū una die solē. Quāq̄ existāt q̄ putent nō quotidie ibi

solē ut nobis: sed uernali ægnoctio exoriri: autūnali occi-
dere. Ita sex mēſibus īfinitū diem: sex aliis cōtinuam eſſe
noctē. De calo magna clāmentia auræ ſpirāt ſalubriter.
Nihil noxiū flatus hñt. Domus ſūt nēora uel luci. In diē
uictus arbores ſūmiſtrāt. Discordiā nesciūt. Aegritudine
nō īqetāt. Ad īnocētiā ōibus æqle uotū. Morte accerſūt:
& uoluntario īteritu caſtigāt obeūdi tarditatē. Quos ſa-
tietas uitæ tenet: epulati delibutiq; de rupe nota præcipitē
caſū ī maria deſtināt. Hoc ſepultæ gēus optimū arbitrāt.
Aut ēt ſolitos p uirgines pbatiffias prītiua frugū Apol-
lini delio miſſitare. Veꝝ hæ cū pfidia hoſpitū nō illibatæ
reueniſſēt: deuotiōis quā pēgre pſequebāt: pōtifiiciū ītra
finēs ſuos receperūt. **DE** Ariphæis & aliis ſcytharū gēti-
bus: de tigris: de pātheris & pardis. Cap. xxvii.

Altera ī aſia gēs ē ad iitiū oriētis aſtiui: ubi deſiciūt a-
riphæarū mōtiū iuga. Hypboreis ſiles dicūt ariphæ-
os & ipſi gaudēt arbustoꝝ frōdibus: baccas edunt. Iuxta
uiros & fœias tedet criniū. Ita uterq; ſexus comas tondēt:
amāt qetem. non amāt lādere. ſacri hñt: attrectariq; eos a
ferociſſis ēt nefas dī. Quicūq; piculū a ſuis metuit: ſi ad
animphæos trāſeat: tutus ē uelut aſylo tegat. Ultra hoſ
cimerii & gēs amazonū porrecta ad caſpiū mare: quod
delapſū p aſiaticæ terræ plagā ſcythicū irrumpit oceanū.
Magnis deīde ſpatiis ītercedentibus hoſtia oxii fluīs hyr-
cani hñt. Gēs ſiluis aſpa: copioſa īmāibus feris: fœta ti-
gribus. Quod gēus beſtiarū īſignes maculis notæ & pni-
citas mēorabile reddideūt. Fuluo nitēt. Hoc fuluū nigrā-
tibus ſegmētis īterūdātum uarietate appriē decet. Pedū
motū nescio uelocitas an puicacia magis adiuuēt. Nihil
tā lōgū ē: quod nō breui penetrent. Nihil adeo ātecedit:
ut nō ilico aſſeqñt. At maxie eoꝝ potentia pbatur: cum
maternis curis cōcitāt: cū catulorum īſiſtunt raptoribus.
Succedāt ſibi eqtes licet: & aſtu qtolibet amoliri prædam

uelit: nisi i praesidio maria fuerit: frustra e ausu oe. Notat
frequentissime: si quando latrones suos renaugates uidet: i lit-
tore irrita rabie cernuari uelut ppria tarditate uoluntaria
castigantes ruina: qnq de foetu uniuerso uix unus queat
subtrahi. Et pathera numerosa sunt i hyrcania minutis or-
bicularibus supposita: ita ut oculatis ex fuluo circularibus uel caerulea
uel alba distinguat tergi supellex. Tradunt odore earum & ex
contemplatione armenta mire affici: atque ubi eas presentiscunt
perperato conuenire: nec terreri nisi sola oris toruitate. quia
ob causam pathera absconditis capitibus: quae corporis reliqua
sunt spectanda praebet: ut greges stupidos i obtutu popu-
larum secunda uastatione. Sed hyrcani (ut hominibus nihil innotatum
est) frequentius eas ueneno quam ferro necant. Aconito carnes
illiniunt: atque ita per composita spargunt semitae: quae ubi eas
sunt: fauces agmina obsident. ideo gramini nomen pardaliache
dederunt. Sed pathera aduersus hoc uirus excrementa humana
deuorant: & suo pte ingenio pesti resistunt. Leta illis uiuacitas
adeo: ut eiectis iteraneis morte diu differant. In his silue-
stribus & pardi sunt secundum a patheris genus notum satis nec
latius exequendi: quorum adulterinis coitibus degnant partus
leones: & leones quodam praecreant: sed ignobiles.

Unde mediterranea maria oriantur. Cap. xxviii.

Quoniam i ponticis rebus sumus: non erit omittendum unde
mediterranea maria caput tollant. Existiant. n. quidam
sinus istos a gaditano freto nasci: nec aliam esse originem quam
eliqua irruptionis oceani: cuius spiritu puagante apud aliquot
mediterranea littora: sicut i italiae pte fieri accessus uel re-
cessus. quod contrarium sentiunt: omne illud fluorem autem a ponticis fauci-
bus inundare: idque fulciunt arguendo non iani: quod aestus e ponto
perfluus nunquam recipiet.

De insulis scythicis. Ca. xxix.
Insula apollonitarum octoginta milibus passuum abest
a bosphoro thracio contra austrum sita: ex qua Marcus
Lucullus capitolinum Apollinem nobis extulit. Ante

borysthenē Achillis īsulā ē ædes sacra: quā ædē nulla īgre-
dit̃ ales. & quæ forte aduolauerit: rapti fugā pperat.

DE Oceano septentrionali. Cap. xxx.

O Ceanū septētrionalē ex ea pte: q̃ a propaniso amne
scythia abluit: Hecataeus amalcium appellat: quod
gētis illius līgua significat cōgelatum mare. Philamon a
cībris ad p̃mōtoriū rubeas morimarussā dicit uocari: id ē
mortuū mare. Ultra rubeas qcqd ē: croniū noīat. Mare
aut caspiū & ex altero pōti latere ultra massagetis & apa-
leos scythas esse in asiatica plaga dulce haustu Alexandro
Magno pbatū ē. Mox Pōpeio magno: q̃ bello mithrida-
tico (sicut cōmilito eius Varro tradit) ipsis haustibus picli-
tari fidē uoluit. Id euenire p̃dūt e nūero fluminū: quorū
copia tāta ibi cōfluit: ut natā maris uertat. Nō oīseri quod
p̃ idē tp̃s eidē Magno licuit: ex īdia diebus octo a bactris
usq; ad aliey flumē: quod īfluit oxū ānē puēire. Deīde ad
mare caspiū: idē p̃ caspiū ad cyriamnis penetrare fluētū: q̃
armeniæ & libyæ fines īterluit. Itaq; a cyro nō amplius
diebus qnq; itinere terreno subuectis nauibus ad alueum
phasidis p̃tēdit. p̃ cuius excursus ī pōtū usq; īdos aduehi
liqdū pbatū ē. Auctor ē Xenophon lāpsacenus a littore
scythay ī īsulā abalciā triduo nauigari. Eius magnitudīē
īmēfā & pene silē cōtinēti: nec lōge oeocenas separi: q̃s q̃
hnt uiuūt ouis auiū marinay & auenis uulgo nascētibus.
Perīde alias p̃pter cōstitutat æque īfulas: quay hippopo-
des īdigenay hūana usq; ad uestigiū forma ī eqnos pedes
desinūt. Esse & phaniseoy gētē: quoy aures adeo ī effusā
magnitudinē dilatēt: ut reliq̃ uiscerum illis cōtegant: nec
amiculū aliud sit: q̃ ut mēbra mēbris uestiant.

DE Ceruis & tragelaphis. Cap. xxxi.

A Nte q̃ digrediāur a scythia: religio ē præterire: quæ
nam sūt feræ peculiare scythiæ. Cerui plurī ī hac
terra. Igī de ceruis p̃seqm̃ur. Mares gñis huiusce: cum

statutū tpūs uenerē icitauerit: s̄uiūt rabie libidīs. Forē
licet prius cōserāt: nō cōcipiūt āte arcē sydus. Nec q̄libet
partus suos educāt. Teneros studio occulūt: & absconditos
iter pfūda fruticū uel herbarū pedū uerbere castigant ad
latēdū. Cū matuit ad fugā robur exercitio docent cursus:
assuescūt salire p̄ abrupta. Acceptis canū latratibus secū/
do uēto uias dirigunt: ut odor cū ipsis recedat. Mirantur
sibilū fistularū. Rectis auribus acutissīe audiunt: sūmissis
nihil. Stupēt oīa: p̄pterea facilius obuios se pr̄bēt sagit/
tātibus. Si maria tranant: nō aspectu petunt littora: sed
olfactu. Infirmos ponūt ī ultio: & fessos capita clunibus
p̄ uices substinēt. E cornibus quod dext̄e fuerit: efficacius
ē ad medelā. Si fugare āgues gestias: ut̄e uelis ures. quā
ustrina pr̄terea nidore uitium aperit & detegit: si cui iest
morbus cōitialis. Pro aetate ramos augēt. id icremētum p̄
sexēnes pseuerat: dēiq; nūerosiora fieri nō possūt: grossio/
ra possūt. quā qdē castratis nūq̄ crescūt: nec tñ decidunt.
Dētes mōstrāt senectutē: cū aut pauci iueniūt aut nulli.
Serpentē hauriūt: & spiritu narium extrahunt de latebris
cauernarū. Diptamū ipsi pdiderūt: dum eo pasti excutunt
accepta tela. Herbā quoq; quā cinarē uocāt contra noxia
edūt gramīa. Aduersus uenena mirificū ē hīnuli coagulū
occisi m̄is suā utero. Patuit nunq̄ eos febrescere. quā ob
cām cōfecta ex medullis ipsos unguā sedāt calores hoīū
lāguētū. Legiūs plurios matutinis diebus ceruinā carnē
degustare solitos lōgāuos sīe febribus fuisse. quod demū
p̄derit: si uno uulnere fuerit iterēpti. Ad dinoscēdā uiua/
citātē Alexāder magnus pluris ceruis torques īnexuit: qui
post anū cētēsimū capti: necdū senis īdiciū pr̄ferēbāt.
Eadem pene specie sunt: quos tragelaphos uocant: sed
nō alibi q̄ contra phasidē apparēt tātū: q̄ illi uillosos hnt
armos: & menta p̄missis hirta barbis.

Germania: ī ea de aibus: de bisōtibus: de uris: de alce:

Capitulum. xxxii.

Mons æuo ipse igēs: nec riphæis mīor collibus initiū
germāiæ facit. Ingyeones tenent: a qbus prīs post
scythas nomē germanicū cōfurgit. Diues hōiū terra: fre-
quēs populis nūerosis & imāibus. Extēdī iter hyrqniū sal-
tū & rupes sarmatarū. Vbi īcipit danubio: ubi defuit rheno
pfūdīt. De īternis eius ptribus alba: guthalus: uiscia amnes
latissī prācipitāt ī oceanū. Saltus hyrqnius aues gignit:
quas pīnæ p obscurū emicāt & īterlucēt: q̄uis obtēta nox
denset tenebras. Vnde hōies loci illius plexq; nocturnos
excursus sic destināt: ut illis utāt ad prāsidiū itineris diri-
gēdū: prāiactisq; p opaca calliū rōem uiæ moderēt indicio
plūarū refulgētū. In hoc tractu sane et ī ōi septētrionali
plaga bisontes frequētissī. q̄ boues feris siles: setosi colla
iubas: horridi ultra tauros: pnicitate capti assuescere māu
nesciūt. Sūt & uri: quos īperitū uulgus uocat bubalos: cū
bubali pene ad ceruiā faciē ī africa pcreēt. Istis porro quos
uros diciūs: tauriā cornua ī tātū modū ptedūt: ut dēpta
ob īsignē capacitātē iter regias mēsas potuū gerula fiant.
Est & alces mulis cōpāda adeo ppenso labro supiore: ut
nisi recedens in posteriora uestigia pasci nequeat.

DE Gangauia: de succino: de gallaico. Cap. xxxiii.

GAngauia īsula e regiōe germāiæ mittit aīal: q̄le alces
& cui suffragiēs: ut elephātis flekti nequeūt. Propte-
rea non cubāt. Cū dormiēdū ē tñ: sōnolētū arbor sustiet:
quæ ppe casura secat: ut fera dū assuetis fulcimētis īnitit
faciat ruinā. Ita capit. Alioqn difficile ē eā mācipari. Nā
ī illo rigore poplitū īcōprehēsbili fuga pollet. E germāi-
cis īsulis cādauiā maxia ē: sed nihil ī ea magnū prāter ipsā.
Nā glesaria dat crystallū: dat et succinum: quod germani
gētīlī uocāt glesū. Qualitas materiæ istius sumatī antea.
Germāico aut Cæsare germāiæ oras scrutāte cōpta arbor
ē pinei gnīs: cuius mediale autūni tp̄e succino lachrymat.

Succū esse arboris de noīs capeffas q̄litate. Pinū uero ūde
 sit gignita si ufferis: odor īdicabit. Precium opæ est scire
 lōgius ne padaneæ siluæ credāt lapidē fleuisse. Hāc spēm
 ī illyricū barbari itulerūt: quæ cū p pānonica cōmercia usu
 ad trāspadāos hoīes foret deuoluta: q̄ ibi primū nri eam
 uiderant: ibi & natā putauerūt. Munere Neronis principis
 apparatus oīs succino iornatus ē: nec īdifficilter cū p idē
 tpūs tredecī milia libraz rex germāiæ ei dono miserit. Ru-
 de priū nascit & corticosū: deīde īcoctū adipe lactētis suis
 expolit ad quē uidēus nitorē. Pro facie hēt nomē. amellū
 dī & falernū: utrūq; de filitudine aut uini aut utiq; mellis.
 In apto ē: q̄ rapiat folia: q̄ trahat paleas. q̄ uero medeat
 multis uitaliū icōmodis: medetiū docuit disciplia. India
 hēt succinū: sed germāia optimū plurimūq;. Quoniā ad
 īsulā gleferiā uenerāus: a succio cōceptū. Nā ī germāiæ cō-
 tinētibus gallaicus iuenit: quā gēmā arabicis āteponunt.
 uicit. n. grā. Arabes qdē dicunt nō alibi eā deprehēdi: q̄ in
 nidis auiū: q̄s melācoryphos uocāt: quod nullus recipit:
 cū apud germāiæ populos quīs rara ī saxis tñ appareat.
 honore & precio ad smaragdōs. uiret pallidū. nihil iucū-
 dius aux decet. Ceraunioz porro diuersa gñā sunt. Ger-
 māicū cādidū ē: splēdet tñ cāruleo: & si sub diuo hēas co-
 lorē rapit syderē. **G**allia ī ea de herba pōtica. Ca. xxxiiii.

Gallia īter rhenū et pyrenāū uirēt. Itē īter oceanū &
 mōtes gebēnā ac iures porrigūt prāpiguibus glōbis
 accōmodæ puētibus fructuariis. Pleraq; cōsitæ uitibus &
 arbuftis oī ad usū aīantiū fœtu beatissīæ: riguæ aq̄s fōtiū
 & fluūm: sed fōtaneis īterdū sacris & uaporātibus. Infa-
 māt ritu icolaz: q̄ ut aiūt (ueri. n. piculū ad me nō recipio
 iūria religiōis) hūanis litāt hostiis. Ex isto sinu quoquo
 orbis uelis exeas: ī hispaniā & italiā terra mariq; in africā
 mari tātū. Si thracia sit petēda excipit ager rheticus bonus
 frugibus brigantino lacu nobilis: īde noricus frigidus &

fructuosus. Tū pannonia uiro fortis & solo læta. Deidæ
moesiæ: quas maiores nūi iure Cereris horreū noīabāt: in
q̄ pte quæ pōtica ē: apparet herba: q̄ ificit oleum: quod
uocat medicū hoc ad icēdiū excitatū si obruere aq̄ gestias
ardet magis: nec alio sopit q̄ iactu pulueris.

Britannia: ī ea de lapide gagate. Cap. xxxv.

Finis erat orbis ora gallici littoris: nisi britānia īsula
nō q̄libet āplitudinē nomē pene alterius orbis mere-
ret. Octigēta. n. & āplius milia passuū lōga detiet: ita ut ī
chalydōicū usq; āgulū metiāur: ī quo recessu Vlyxē chaly-
dōiæ appulsū manifestat græcis lris scripta uetery. Multis
īsulis nec ignobilibus circūdat: q̄ hybernica ei pxiat ma-
gnitudinē: īhumana icolay ritu alpo: alias ita pabulosa ut
pecuaria nisi iterdū astate a pastibus arceant: ad piculum
agat satietas. Illic āguis nullus: auis rara: gens īhospita &
bellicosa: sāguie iteremptorū hausto prius uictores uultus
suos obliniūt. Fas atq; nefas eodē loco ducūt. Puerpa siq̄
marē edidit: prios cibos gladio ipōit mariti: īq; os paruuli
fūmo mucrōe auspiciū alimētorū lēiter ifert: & gentilibus
uotis optat: ne aliter q̄ ī bello & iter arma mortē opperat.
Qui studet cultui: dentibus marinātiū belluay īsigniunt
ensū capulos. cādicāt. n. ad eburneā claritatē. Nā præci-
pua uiris gloria ē ī armoy nitela. Apis nūq̄. Aduectū īde
puluerē seu lapillos: siq; sparserit inter aluearia: examina
fauos deferēt. Sed mare quod iter hāc & britāniā iterluit:
ūdofū & īqetū toto ī āno nō nisi pauculis diebus ē nauī-
gabile. Nauigāt aut uimineis alueis: quos circūdat tergoꝝ
bubuloꝝ ābitiōe. Quātocūq; tp̄e cursus tēebit nauigātes
escis abstinēt. Freti latitudinē ī cētū. xx. milia passuū lati-
tudis diffūdi q̄ fidē ad uery rōcinati sūt: astitiūt. Scyllanas
quoq; īfulas ab ora: quā gēs britāna dūnoni tenēt: t̄bidus
sinus distīgit. Cuius hoīes ēt nūc custodiūt morē uetu-
stū. Nūmum refutāt: dāt res & accipiunt mutuationibus

necessaria potius q̄ precii parāt. Deos pcolūt. Sciam futo-
rū pariter uiri ac fœiæ ostērāt. Attamis īsula aspirat̄ freto
gallico a britāniæ cōtinēti æstuario tenui sepata: fœlix fru-
mētariis cāpis & glebā uberi. Nec tātū soli sibi: ueq̄ ēt aliis
salubris locis. Nā cū ipsa nullo serpat̄ āgue: asportata īde
terra qu oquo gētiū uecta sit: āgues necat. Multæ ēt aliæ
cōtra britāniā īsulæ: e q̄bus thyle ultia: ī q̄ æstiuo solstitio
sole de cācri sydere faciēte trāsītū nox nulla: brūali solsti-
tio p̄īde dies nullus. A chalydōiæ p̄mōtorio thylē petēti-
bus bidui nauigatio ē p̄fecta. Excipiūt ebudes īsulæ qnq̄
nūero: q̄q̄ īcolæ nesciūt fruges: piscibus tātū & lacte uiuūt.
Rex unus ē uniuersis. nā quotquot sunt oēs āgusta inter-
luuie diuidūt. Rex nihil suū hēt: oīa uniuersorū. Ad æq̄-
tatē certis legibus strīgīt. Ac ne avaritia diuertat a uero:
discit paup̄tate iustitiā: utpote cui nihil sit rei familiaris:
ueq̄ alit̄ e publico. Nulla ibi fœiā dat̄ p̄pria: sed p̄ uicissi-
tudinē ī quācūq̄ cōmotus fuerit: usurariā sumit: unde ei
nec uotū nec spes cōcedit̄ liberorū. Secūdā cōtinēti stati-
onē euntibus orchades prābēt. Ad orchades ab ebudibus
porro ē. vii. dieq̄ totidēq̄ noctiū cursus. Nūero tres uacāt
hoīe. Nō hnt̄ siluas: tātū iunceis herbis īhorrescūt: cætera
eorū nudæ arenæ: & rupes tenēt. Ab orchadibus thylē usq̄
.v. dieq̄: & .v. noctiū nauigatio ē. Sed thyle larga ē & diut̄-
na pomorū copiosa. Qui illic hītāt: p̄icipio ueris īter pe-
cudes pabulis uiuūt & lacte ī hyeme cum pgunt arborum
fructibus. Utūt̄ fœis uulgo: certū matrimōiū nulli. Ultra
thylen accipiūs pigq̄ & cōcretū mare. Circuitus britanniæ
q̄dragiesocties septuagitaq̄ milia sunt. In quo spatio
magna & multa fluia: fōtes calidi. opiparo exculti appa-
ratu ad usus mortaliū. Quibus fōtibus prāsul ē Mineruæ
numē. ī cuius æde p̄petui ignes nūq̄ cāescūt ī fauillas: sed
ubi cinis tabuit: uertit̄ ī globos saxeos. Præterea (ut taceā
metalloq̄ largā uariāq̄ copiā: q̄bus britāniæ solū undiq̄

gñum pollet uenis locupletibus)gagates hic plurius opti-
musq; ē lapis. Si decorē regras: nigro gēmeus. si q̄litatē:
nullius fere pōderis. si naturā: aq̄ ardet: oleo restiguit. si
potestatē: attritu calefactus applicita detiet atq; succinū.
Regionē p̄tī tenēt barbari: qbus p̄ artifices plagarū figuras
iā iude a pueris uaria aīaliū effigies īcorporāt: īscriptisq̄
uisceribus hoīs īcremēto pigmēti notā crescunt. Nec q̄cūq;
magnā patiētīa loco natiōes ferā ducunt: q̄ ut p̄ mēores
cicatrices plurimū succi artus bibāt. **H**ispania: in ea de
ceraunio rubēte: de gaditano ritu: de littoribus: de minu-
tione & augmento aq̄x. Cap. xxxvi.

R Euerfū ad cōtinētē res hispanēses uocāt. Terrarum
plaga cōparāda optis: nulli posthñda frugis & soli
copia: siue uinearū puētus respicere: siue arborarios malis.
Omni materia affluit: quācūq; aut precio ābitiosa ē: aut
usu necessaria. Argētū uel aurū regras: hēt. ferrariis nunq̄
deficit. Nō cedit uitibus: uicit olea. Diuidua ē puincis
tribus. Secundo punico bello n̄ra facta. Nihil ī ea ociosū
nihil sterile. Quicq̄d cuiuscūq; modi negat messē: uiget
pabulis. Etiā quā arida sūt a sterilitate rudētū materias ui-
ris nauticis sūmīstrāt. Nō coquūt ibi sales: sed effodiūt.
Depurgāt ī minium nitelas pulueris. Fucāt uellera: ut ad
ruborē mēx depotēt cocci uenenū. In lusitania p̄mōtoriū
ē artabx. alii olisipponēse dicūt. Hoc cælum terras maria
distiguit. Terris hispāia: latus finit. Cælū & maria hoc mō
diuidit: q̄ a circuitu eius īcipiunt oceanus gallicus & frōs
septētriōalis oceāo atlātico & occasu termīatis. Ibi oppidū
olisippone ab Vlyxe cōditū. Ibi tagū ob arenas auriferas
cateris prātuleūt. In p̄xis olisipponis equā lasciuiūt mira
fēcūditate. Nā aspiratā fauoniū: uēto cōcipiūt: & sitiētes
uiros aurarū spiritu maritāt. Hiberus amnis toti hispaniā
nomē dedit: bāthis puiciā: uterq; nobilis. Carthaginem
apud hiberos quā mox colonia facta ē poeni cōdiderunt.

Tarraconem Scipiões: ideo est caput puīciæ tarraconēsis.
Lusitanū littus floret gēma ceraunio plurimū: quod etiā
īdicis præfert. Huius ceraunii color ē epyropo. Qualitas
igni pbat: quē si sine detrimēto sui pferat: aduersus uim
fulgurum credit opitulari. Cassiterides īsula spectāt ad
uersus celtiberiæ latus plūbi fertiles: & tres fortunatæ: ex
qbus solū uocabulū signādū fuit. Ebusus: quæ a dianio
abest septīgēta stadia: serpētem nō hēt: utpote cuius terra
serpētē fugat. Colubraria quæ sucronē uersus ē: foeta est
āguibus: Bocchoris regnū. Baleares fuerūt usq; ad euerfi
onē frugum cuniculis aīalibus quōdā copiosæ. In capite
bæthicæ: ubi extrēus ē noti orbis termīus: īsula a continēti
septīgētis passibus sepat: quā tyrii a rubro mari profecti
erithreā: pœni līgua sua gadir: id ē septē noīauerūt. In re
giōe hac Gerionē hītafle plurīs monumētis pbat. Tærsi
qdā putēt Herculé boues ex alia īsula adduxisse: quæ lu
sitaniā cōtuef. Sed gaditāū fretū a gadibus dictū. Atlā
ticus æstus ī nīm mare discidiū imittit orbis. Nam oceāus
quē græci sic noīant de celeritate: ab occasu solis irrumpēs
læuo latere europā radit: africāq; dextro: scissisq; calpe &
abīna mōtibus: quos dicūt colūnas Herculis: īter mauros
fūdīt & hispaniā. Ac freto isti cuius qndecī milia passuū
efficit lōgitudo: latitudo uix. vii. quodā hostio apit limen
īterni æquoris mixtus mediterraneis finibus: quos adusq;
oriētē ppellit. Horū q; hispāias pfūdīt: hibericus fertur &
balearicus. q; ī narbonēfē puīciā: gallicus: mox ligusticus.
ab eo ad siciliā tuscus: quē græci ioniū uel tyrrhenū: itali ī
ferū uocitāt. a sicilia usq; cretā ficulus: īde creticus: q; ī pā
philiā & ægyptū ptendit. Quæ aq; moles torto ī septen
trionē prius latere āfractibus magnis iuxta grācias illyricū
& hellespōtū ī āguftias strīgīt ppōtidis: quæ ppōtis asiā
europāq; discriminās ad meotidē puenit. Cām noīum nō
uniformis dedit rō. Asiaticū & phœniciū a puīciis dictū.

Ab ifulis:carpathiū:ægaū:icareū:balearicū:cypriū. A gē-
tibus:aufoniū:dalmaticū:ligusticum:tuscū. Ab oppidis
hadriaticū:argolicū:corinthiū:tyriū. A casibus hoīū:myr-
toū:hellefpōrū. A mēoria regis:ioniū. A bouis trāfitu uel
āguſtiis ēt meatibus boū puiis:bosphoros. A moribus
accolaz:euxinus asinos ante appellatus. Ab ordie fluēri
ppōtis. Aegyptiū pelagus asiæ dat: gallicū europæ:afri-
cū libyæ. His ut quæq; pxiā sunt:uenerūt ī ptes ptiū. Hæc
in gremiis terraz. Oras aut extias oceāus āplectit:q a lit-
toribus suis:arabicus:psicus:īdicus:eous:sericus:hycāus
caspius:scythus:germāicus:gallicus:atlāticus:libycus:
ægyptius dī. Cuius accessus īcremēta circa littora īdiæ ue-
hemētissime prūūt:maxiosq; ibi exitus faciunt: siue q; sus-
pēsius altius tollat ui caloris:siue q; ī ea pte orbis & fōtiū
& fluminum copia sit effusior. Dubitatur ēt nunc qbus
ex causis ītumescat oceāus:uel cū siffluus sibi fuerit:rursus
ī se residat. Nec ī obscuro ē plura p īgeniis differentium
potius q; p ueritatis fide expressa. Sed omisso ācipiti con-
currētū quæstionū has opiōes pbatissias īueniūs. Physi-
ci aiūt mūdū aīal esse:eūq; ex uariis elementoz; corporibus
cōglobatū moueri spiritu:regi mēte:quæ utraq; diffusa p
mēbra oīa æternæ molis uigorē exerceāt. Sicut ergo ī cor-
poribus nris cōmercia sūt spūalia:ita ī pfūdis oceāi nares
qsdā mūdi cōstitutat:p q; emissi anhelitus & reducti mō
efflēt maria:mō reuocent. At hi q; sydex sequūt discipli-
nā:cōtēdūt meatus istos cōmoueri lunæ cursibus:adeo ut
sic uicissitudīes īter maciē aq; & plenitudinē respiciāt ad
haustus eius uel eliqua:neq; eodē sēp tp̄e:sed put illa aut
mergat aut crescat:uariāt se alternātes recursus.

Q Libya:horti hespidū:mōs atlas. Cap.xxxvii.

DE hispāia excursus ī libyā. Nā bellōe pgrissus:quod
bathicæ oppidū ē:ultra īteriacēs fretū trium &.xxx.
miliū passuū tīgi excipit mauritāiæ nūc colōia. sed cuius

Antæus prius auctor ē. Porro q̄ ī ipso ābitu ægyptiū finit
pelagus: & libycū īcipit: placuit ut africā libyā diceremus.
Quidā tñ libyā a Libya Epafi filia: africā aut̄ ab Afro Her-
culis libys filio potius dictā receperūt. Lix quoq; colonia
ī eodē tractu cōstituta ē: ubi Antæi regia: q̄ īplicadis expli-
cādisq; nexibus humi melius scīēs uelut genitus m̄re terra
ibidē Herculi uictus ē. Nā de hortis Hēspidū & peruigili
dracōe (ne licētia uulneret) fides & rō hāc ē. Flexuoso me-
atu æstuariū e mari fert sinuosis lateribus tortuosū adeo:
ut uisēribus pcul lapsus āgueos fracta uertigīe mentiat̄.
Itaq; quod hortos appellauere circundat: ūde pomorum
custodes īterpretātes īstruxerūt iter ad mēdaciū fabulandi.
Sed hāc īsula īsinuata sinibus aluei pcurrētis: & ī q̄busdā
æquoris spiris sita præter arbores oleastri similes & aram
sacrā Herculi aliud nihil præfert: quod p̄paget uetustatis
mēoriā. Verū ultra frutices aureos & metalla frōdētia illud
magis mirū: q̄ solū īferiore licet libra depressū: nūq̄ accessu
freti suplabit: sed obstaculo repaguli nat̄alis in ip̄sis mar-
ginibus hāret unda: & ī ītimis oray supciliis spōte fluctus
īgrui resistūt: spectādo nimis īgenio loci planicies manet
sicca: q̄uis p̄na aquora supueniant. Sala oppidū īminet
salæ flumini. Ab hoc p̄ auctolorum gentē iter ē ī atlāticas
solitudīes. Atlas mōs ē e media arenay cōsurgēs uastitate:
& eductus ī uiciā lunaris circuli ultra nubila caput cōdit.
Qua ad oceanū extēdit: cui a se nomē dedit: manat fōti-
bus: nemoribus īhorrescit: rupibus asperat̄: s̄q̄let ieiunio:
humo nuda nec herbida. Qua africā cōtra uersus ē: foelix
nascētibus spōte frugibus: arboribus p̄ceris opacissius: q̄z
odor grauis: comæ cupressi siles: uestiunt lanugine sericis
uelleribus nihil uiliore. In eo latere & herba euforbia co-
piofa: cuius succus ad oculariā p̄ficit claritatē: & ad mul-
tiplex præfidiū sāitatis: nec mediocriter p̄cellit uī uenēoz.
Vertex sēp niualis. Saltus eius q̄drupedes: serpentes: feræ

& cum his elephantes occupauerit. Silet p diē uniuersus:
nec sine horrore secretus ē. Lucet noctnis ignibus: choris
ægipanū undiq; pſōat. Audiūt & cātus tibiay & tīnitus
cymbaloy p orā maritimā. A lixo abest qnq; & ducentis
milibus passuū. Lixa a gaditāo freto centū duodecī mili-
bus: hītatus āte ut īdicat loci facies quodā cultu exercitata
ī q usq; adhuc uitis & palmæ extat uestigiū. Apex Perseo
& Herculi puius: inācessus cæteris. Ita fidē aray īscriptio
palā fecit. Qua spectat occasū iter ipsū & fluuiū anatin
p qdrīgēta nonagīta sex milia passuū īfames bestiis obsi-
dēt siluā. Amnes circa eū nō tacēdi: q licet sepēt īteruallis
āplionibus: tñsiet tñ ī quodā atlātici noīs mīsteriū. Asa
marīo haustu: bābotū crocodilis & hippopotamis refertū.
Vltra quē adhuc ānis: q atro colore exit p itias & exustas
solitudīes: quæ torrēte ppetuo & sole nimio plus q ignito
nūq ab æstu uindicat. Hæc de atlante: quē mauri addirim
noīant: et Hāmōis punici libri et nrī ānales pdideēt. Iuba
ēt Ptolemæi filius: q utriusq; maurirāiæ regno potitus ē.
Suetonius quoq; Paulinus sūmā huic cognitiōi manum
imposuit: q ultra atlātē prius et pene solus romana signa
circuntulit. C Mauritania: ī ea de elephantis: de
draconibus: unde cīnabaris. Cap. xxxviii.

E Prouiciis mauritaniis tigitana: quæ solstitiali plagæ
obuia ē: q porrigit ad iternū mare exurgit mōtibus
.vii. q a silitudīe frēs appellati freto īminent. Hi montes
elephātis frequētissimi sunt. Monet a pīcipio genus hoc
āiantiū dicere. Igit elephāti iuxta sensū hūanū ītellectus
hnt: mēoria pollēt: sydes seruāt disciplinā. Luna nitescēte
gregatī ānes petunt: mox pspī liquore solis exortū moti-
bus qbus possūt salutāt: deīde ī saltus reuertūt. Duo eoy
sūt gñā: nobiliores īdicat magnitudo. Mīores nothos di-
cūt. Cādore dētiū ītelligit iuuetā: quoy alter sēp ī mīste-
rio ē: alteri parcitur ne assiduo repcussu minus uigeat: si

fuerit dīcādū. Cū uēatu premūt: pariter affligūt utrosq: ut dānato ebore nō reqrāt. Hāc. n. cām piculi sibi praelētiūt. Oberrāt agmīatī. natu maximus prait agmen. ætate pxius cogit sequētes. Flumē trāsītī mīmos atemittūt: ne maiores īgressu alueū atterāt: & pfūdos gurgites depressis uadis faciant. Venerē āte ānos decē fœiā: añ qnq; mares nesciūt. Biēnio coeūt: qnis nec āplis ī āno diebus: nō prius ad gregariū numex reuersuri q̄ uiuis aqs abluāt. Propter fœiās nūq̄ dimicāt: nulla. n. nouerūt adulteria. Inett illis clamētiā bonū. qppe si p desertū uagabūdū hoīem forte uiderīt: ductus adusq; notas uias prabēt. Vel si confertus pecoribus occurrīt: itiera sibi blāda & placida māu faciunt: ne quod obuiū aīal īterimāt cōflictu fortuito. Siqñ pugnat: nō mediocrē hnt curā saucior. Nā fessos uulneratosq; ī mediū receptāt. Cū captiuitate uenerīt ī manus hoīū māsuescūt hausto ordeī succo. Maria tñsmeatī naues nō prius subeūt: q̄ de reditu illis sacramētū luat. Indicos elephātos mauri timēt: & q̄si puitatis suæ cōscū aspūatur ab his uideri. Nō ānis. x. ut uulgus: sed biēnio (ut Aristoteles diffinit) utero grauescūt: nec āplus q̄ semel gignunt nec plures q̄ singulos. Viuūt ī ānos trecētos. īpatietissimi frigoris: trūcos edunt: lapides hauriūt. gratissias īcubatu hnt palmas. Odorē muris uel maxīe fugiunt: pabula etiā quā a musculis cōtacta sūt: recusāt. Siqs casu chamæleōtē deuorauerit uermē elephātis ueneficū: oleastro sūpto pesti medet. Durissīū dorso tergus ē: uētri mollius: setarū hirsutiā nullā. Inter hos & dracōes iugis discordia. Dēiq; īfidiā hoc astu praparāt. Serpētes ppter sēitas delitescūt p q̄s elephantes assuetis callibus euagant: atq; ita pratermissis prioribus postrēos adoriūt: ne q̄ atecesserīt: queant opitulari. Primūq; pedes nodis illigāt: ut laqueatis cruribus īpediāt gradiēdi facultatē. Nā elephātes nisi prauēti hac spirarū mora uel a bonbus se uel saxis applicant: ut

pōdere nitibūdo attritos necēt āgues. Dīcātiōis prācipua
cā ē: q̄ elephantis (ut aiūt) frigidior iēst sanguis: & ob id a
dracōibus auidissīe torrente captant' āstū: q̄ obrem nunq̄
īuadūt nisi potu grauatos: ut uenis ppēsius irrigatis ma
iorē sumāt de oppressis satietatē. Nec aliud magis q̄ ocu
los petunt: q̄ solos expugnabiles sciūt: uel īteriora auriū:
q̄ is tātū locus defēdi nō pōt p̄boscidē. Itaq; cum biberit
sanguinē: dū ruunt belluā: dracōes obruunt. Sic utrinq;
fusus cruor terrā ibuit: fitq; pigmentū q̄cqd soli tinxerit:
quod cinnabarim uocant. Elephātes italia āno urbis cō
ditā quadrīgētēsio secundo ī lucanis priū bello epirotico
uidit: & boues lucas īde dixit. Cāsariensi coloniā cāsaria
iēst a diuo Claudio deducta: Bochi prius regia: postmodū
Iubā īdulgētia populi romāi donata. Inest & oppidū siga
quod habitatū Siphaci fuit. Nec ab icosio taciti recedēs.
Hercule. n. illo tñseunte uigīti: q̄ a cōitatu eius desiuērāt:
locū deligunt: iaciūt moenia: ac ne qs īposito a se nomine
priuato gloriēt: de cōdētiū nūero urbi nomen datum.

Q Numidia: in ea de ursis. Cap. xxxviii.

Q Vod ē a fluīe siga numidiā dat. Huius icolā q̄diu
errarunt pabulatiōibus uagabundis: nomades dicti
sunt. Vrbes ī ea pluriā nobiles q;: sed cirta eminet dehin
chuli purpurario fuco tyriis uelleribus compata. Oīs hac
regio finibus in zeugitanū limitē desinit. Qua pte silue
stris ē: feras educat: q̄ iugis ardua: equas alit: eximio etiam
marmore prādicat. Numidici ursi cāteris prāstant rabie
duntaxat & uillis pfundioribus. nā genitā par ē quoquo
genitis. Eā p̄tinus dixero. Coeūt nō itidē quo q̄drupedes
aliā: sed apti āplexibus mutuis uelut hūanis cōiugationi
bus copulāt. Desideriū ueneris hyēs suscitāt. Secreti ho
nore reuerēt mares grauidas: & ī iisdē licet foueis partitis
tñ p̄ scrobes secubatiōibus diuidūt. Lucinā illis p̄peratius
tp̄us ē: qppe utēz tricesimus dies liberat. Vnde euenit

ut præcipitata fœcunditas informes creet partus. Carnes
pauillulas edūt: qbus color cādidus: & oculi nulli: & de
festina imatitate rātū rudis sanies: exceptis unguū linia/
mētis. Has lābēdo sēfī figurant: & iterdū ad pectora eas
fouent: ut assiduo icubatu calefactæ aialē trahant spiritū.
Interea cibus nullus. Sane diebus primis q̄ttuordecī m̄es
ī sōnum ita concidunt: ut nec uulneribus excitari queant.
Enixæ q̄ternis mēsis latēt. Mox egressæ ī diē libes: tātā
patiūt īsolētiā lucis: ut putes obsitas cæcitate. Inualidum
ursis caput. Vis maxia & ī brachiis & ī lūbis: unde iterdū
posticis pedibus īsistunt. Insidiāt aluearibus apiū: maxie
fauos appetunt: nec audius aliqd q̄ mella captant. Cum
gustauere mādragoræ mala: moriunt. sed eunt obuiā: ne
malū ī p̄niciē cōualescat: & formicas uorant ad recupādā
sanitatē. Siqñ tauros adoriunt: sciunt qbus potissimum
ptibus īmorēt. Nō aliud q̄ cornua aut nares petunt. cor/
nua: ut pondere defatigent. nares: ut acrior dolor sit ī loco
teneriore. Messalla cōsule Lucius Domitius Aenobarbus
currulis ædilis numidicos urfos cētū & totidem æthiopus
uenatores ī circo romano edidit. Idq; spectaculum inter
mēorabiles titulos ānotat. **A**frica: ī ea de leonibus: de
leōtophonis: de hyena: de onagris: de serpētibus: de gēmis
& lapidibus: de p̄sillis: de arboribus: de lasere: ge gñe limi/
ag: de cynocephaliss: de sphinge: de satyris. Ca. xl.

O Minis africa zeugitano pede īcipit: p̄mōtorio Apol/
linis sardinia cōtrauerfa: p̄mōtorio Mercurii p̄ce/
dēs ī frōtē sicanā: p̄inde extēta in duas p̄minētias: quarū
altera p̄mōtoriū cādidū dī: alterā quæ ē ī cyrenaica regiōe
phicuntē uocant. Ea p̄ sinū creticū opposita cretæ insulæ
cōtra tænarōn laconicē excurrit arenis catabathī ægyptio
īsinuata: cui p̄xiā cyrenēsis extēdit īter duas syrtes: quas
inaccessas undos ū ac reciprocū mare efficit. Cuius salī de/
fectus uel īcremēta haud p̄mptū ē dep̄hēdere: ita īcertis

motibus nūc ī breuia rescīdit dorsi uosa: nūc iūdat æstibus
ī quietis. Varro auctor est: p̄flabile ībi terrā uētis penetrā-
tibus subitā uī spiritus citilimi aut reu omere maria: aut
resorbere. Oīs hac plaga ab æthiopia & termīs asiæ nigri
fluē: q̄ nilū parit: ab hispania freto scīdit. Latere quo ad
meridiē uergit: fontū iops ē & ifamis siti. Altrinsesus q̄
septētrionē patit: aq̄rio larga. In agro bizaceno: q̄ pater
ducētis passuū uel āplius milibus: glebis ita prap̄guis: ut
iacta ībi seīa cū icremēto cētēsīæ frugis renascāt. Externos
ī ea plurios cōuētasse argūentū de locis & urbibus dabius.
Africa p̄icipiū ē a finibus ægyptiorū: quod ē alexandriæ p̄
anticipata deserta. Vltius aut finis illius atlās insulæque
occidētales: q̄s fortūatas uocāt. Cuius hæ sūt principales
puīciæ: libya: cyrenaica: pentapolis: æthiopia: tripolitana:
bizatiū: gatulia: satabria: numidia: mauritania: syrtes ma-
iores: syrtes mīores. Fluīa prap̄cipua nilus & malua. Mōtes
prap̄cipui aspey atlas: & astirus: q̄ diuidit iter uiuā terrā &
arenas iacentes. Borion p̄mōtoriū quod aqlōe ceditur:
graci aduenā sic uocauerūt. Hipponē rhegiū postea dictū:
itē hipponē alterū de iterfluētī freto diafretū nuncupatū.
Nobilissīa oppida eq̄tes graci cōdiderūt. Clipeā ciuitatem
ficuli extruūt: & hāspida priū noīant. Veneriā etiam ī q̄
Veneris erycinæ religiōes t̄nstulerūt. Achai tripolī līgua sua
significāt de urbiū triū nūero: id est oreæ: sabratæ: leptæ
magnæ. Philenis s̄ribus a laudis cupidīe graiū uocamen
datū. Adrimeto atq; carthagini auctor ē a tyro populus.
Sed quæ sup carthagine ueraces libri pdiderūt: hoc loco
reddā. Urbē istā: ut Cato ī orōne senatoria autumat: cū
rex Lapō rex ī libya potiret: Elissa mulier extruxit domo
phoenix: & carthadā dixit. quod phœnicum ore exprimit
ciuitatē nouā. Mox sermōe uerso ī uerbū punicū: & hæc
elissa: & illa carthago dicta ē: quæ post ānos septīgētos
triginta septem excidit: q̄ fuerat cōstructa. Deinde a. C.

Graccho colonis italicis data: & iunonia ab eo dicta aliq̃-
tis per ignobilis hūilis & lāguido statu. Demū ī claritatē
secūda carthaginis interiectis cētum & duobus annis. M.
Antonio. P. Dolabella cōsulibus enituit: atq; post urbē
romā terrarū decus. Vex ut ad africā redeamus: ipsa suo
cingit angio. Interna eius plurimā quidē bestia: sed prī-
cipaliter leones tenent: q̃ (ut Aristoteles perhibet) soli ex
eo gñe: quod dētatū uocāt: p̃tinus cū nascuntur uident.
Quorū trifariā genus scindit. Nā breuiore & iubis crispi
plerunq; ignaui sunt & imbelles. Longiores & coma sim-
plici: acres magis. At hi quos creāt pardi: in plebe remanēt
iubarum inopes. Pariter omnes parant a sagina: primū
q; alternis diebus potū: alternis cibū capiunt. At frequēter
si digestio non est infecuta: solitā cibationi superponunt
diem. Tuncq; carnes iusto amplius deuoratas cū grauāt
insertis in ora unguibus sponte protrahunt. Sane & cum
fugiendum est in facietate idem faciunt. Senectam de-
fectio probat dentium. Nā clāmentia indicia multa sūt.
Prostratis parant. In uiros potius q̃ ī fœias sœuiūt. In-
fantes non nisi in magna fame perimunt. Nec a miseri-
cordia separantur. Assiduis deniq; exemplis patet eos pe-
percisse: cū multi captiuorū aliquot leonibus obuiis itacti
repatriauerunt. Gatulā etiā mulieris nomen Iubā libris
cōprehēsū ē: quā obrestata occurfātes feras īmunis rediit.
Aduersi coeūt: nec hi tantum: sed & lynces: & cameli: et
elephanti: et rinocerotes: et tigres. Lernā priō partu catu-
los qnq; educāt. deīde p̃ singulos partus unum decoquunt
annis īsequētibus. et postreō cū ad unū mīna fœcunditas
recidit: sterilescūt ī æternū. Aīos leonum frons et cauda
īdicant: sicut et motus eq̃ni de auribus itelligunt. Dedit
enī has duas notas generosissio cuiq; natā. Vis sūma in
pectore ē: firmitas ī capite prācipua. Cū premūt a cani-
bus: cōtēpti recedūt: subsistētēsq; iterdum ācipiti recessu

diffimulāt timorē. Idq; agūt si ī cāpis nudis ac patētibus
urgeantur. Nam siluestribus locis quasi testem ignauia
non reformidantes: quanta possunt se fuga subtrahunt.
Cū insequunt: nisi saltu adiuuant. cū fugiunt: nō ualēt
salire. Gradiētes mucrones ūguiū uaginis pedū claudūt:
ne acumiā attritu retūdāt. hoc adeo custodiūt: ut nō nisi
auersis falcibus currant. Septi uenātibus obtutu terram
cōtuēt: quo minus conspectis uenabulis terreant. Nunq̃
limo uidēt: minimeq; se uolunt aspici. Cātus galliaceorū
& rotarum timent strepitus: gnes magis. Leontophonos
uocari accipius bestias modicas: quæ captæ exurūt: ut earū
cineris aspergine carnes pollutæ: iactæq; p compita cōcur
rentium semitarum leones necent: si q̃tulūcunq; ex ipsis
sūperit. propterea leones naturali eas premūt odio. atq;
ubi facultas data ē: morſu quidē abstinent: sed dilaniatas
exanimant pedum nifibus. Spectaculum ex his primus
romæ edidit Scauola Publii filius in curruli ædilitate. Hy
enā quoq; mittit africa: cui cū spina rigeat collū continua
unitate flecti nō quit: nisi toto corporis circūactu. Multa
de ea mira. priū q̃ seq̃ stabula pastorū: & auditu assiduo
adiscit uocamen: quod exprimere posset imitationē uocis
humana: ut in hoīem astu accitū nocte sæuiat. Vomitus
quoq; hūanos mentit̃ falsis sigultibus: sollicitatosq; sic
canes deuorat. q̃ forte si uenātes eius umbrā dū sequunt̃
cōtigerint: latrare nequeunt uoce p̃dita. Eadē hyena īq̃si
tiōe corporū sepulcorū busta eruit. & p̃pterea p̃mptius est
marē cape. fœmīs .n. īgenita ē callidior astutia. Var eras
multiplex iest oculis eius: colorq; mutatio: ī q̃ pupulis
lapis iuenit: hyenā dicunt: præditū illa potestate: ut cuius
hoīs liguæ fuerit subditus: prædicat fut̃a. Verum hyena
quodcunq; animal ter lustrauerit: mouere se non potest.
Quapropter magicā iesse sciētiā ei p̃nunciauerit. In arthio
piæ p̃te coit cū leana: unde nascit̃ mōstrum: cui corococtæ

nomen ē. Voces hominum affectat pariter & ipsa. nunq̃
cōniuet aciē orbiū: sed ī obturū sic nictatiōe cōtēdit: ī ore
gigiua nulla: dēs unus atq; ppetuus: q̃ ut nunq̃ retundat
nataliter capsulaꝝ mō claudit. Inter ea quæ dicūt herba/
tica eadē africa onagros hēt: ī quo gñe siguli ipitāt gregi/
bus fœiay: æmulos libidīs metuūt. īde ē q̃ grauidas suas
seruant: ut expositos mares (siq̃ facultas fuerit) truncatos
mordicus priuēt testibus. quod cauentes fœiæ ī lecessibus
partus occulunt. Africa serpentibus adeo fœcūda est: ut
mali huius merito potissimū illi palma det. Ceraſtæ præ/
ferūt q̃drigemina cornicula: quorū ostentatiōe ueluti esca
illicent: sollicitatas aues perimunt. Nam reliqua corporis
de industria arenis tegunt: nec ullum indicium sui præbēt:
nisi ex ea pte q̃ iuitatis dolo pastibus necē præpetū aucu/
pētur. Amphisbena cōsurgit ī caput geminum: quorum
alterū loco suo ē: alterū ī ea pte qua cauda. quæ cā efficit:
ut capite utriq; secus nitibūdo serpat tractibus circulatis.
Iaculi arbores subeunt: e quibus ui maxima turbinati pe/
netrant animal quodcunque obuium fortuna fecerit.
Sytale tanta præfulget tergi uarietate: ut notarum gra/
tia uidentes retardet: & quoniam reptando pignior est:
quos assequi nequit: miraculo sui capiat stupentes. In
hoc tamen squamarum nitore hyemales exuias prima
ponit. Plures diuersæque aspidum species sunt: uerū
disparēs effectus ad nocendum. Dipsas siti interficit.
Hypnale q̃ somno necet: teste etiam Cleopatra emitur
ad mortem. Aliarum uirus (quoniam medelas admittit)
minus famæ meret. Hemorrois sanguinē morſu elicit:
& dissolutis uenarum commerciis quicquid animæ est
euocat per cruorem. Præster quem percusserit disten/
ditur: enormique corpulentia necatur extuberatus.
Ictus sepium putredo sequitur. Sunt & hammoditæ:
est & cenchris: elephantie: chersydri: chamadracontes.

Postremo q̄tus nominum tantus mortium numerus. Nā
scorpiones: scinci: lacertæq; uermibus non serpentibus a-
scribuntur. Monstra hæc si bibant: clamētius feriunt. ha-
bēt affectus. non temere nisi coniuges euagantur. Capto
altero uel occiso uter superfuerit: efferatur. Subtiliora
sunt capita fœminis: alui tumidiores: pestis nocentior.
Masculus æqualiter teres est: sublimior etiam mitiorque.
Igitur anguibus uniuersis uisus hebes est. Raro in aduer-
sum contuētur: nec frustra cum oculos in fronte non ha-
beant: sed in temporibus: adeo ut citius audiant q̄ aspici-
ant. De gemma heliotropio inter æthiopiam africanam &
cyprum certamen fuit: quānam mitteret generis huius
eminentissimam. Deprehensumque est documentis plu-
rimis æthiopiam aut libycam palmam tenere. Viridi co-
lore est: non ira acuto: sed nubilo magis & represso: stellis
puniceis superspersa. Causa nominis de effectu lapidis ē
& potestate. Deiecta in labris æneis radios solis mutat sã-
guineo repercussu: extraq; aquam splendorem eius abii-
cit & auertit. Etiam illud posse dicitur: ut herba eiusdem
quo est nominis: mixta & præcantationibus legitimis cõ-
secrata eum a quocunque gestabitur subtrahat uisibus
obuiorum. Inter syrtes q̄uis terra pergentibus iter syde-
ribus destinatur: nec aliter cursus patescit. Nā putris soli
faciē aura mutat: & minō licet uēto tātā diuersitatē flatus
efficit: ut subinde peruerfis sitibus locorum nulla indicia
agnitioni relinquuntur: cum modo quæ fuerant tumulis
ardua: in ualles residant: modo quæ uallibus pressa cœru
pulueris aggerantur: ita etiam continens naturam maris
sui patitur. Nec interest ubi potius sint procellæ: cum ad
exitum uiantium elementis cōgruentibus in terris flabra
sæuiant: in mari terræ. Vtræque syrtes ducentis quīqua-
ginta milibus passuum separantur: aliquanto clementior
quæ minor est. Cneo denique Seruilio et. C. Sempronio

consulibus inter hæc uadrosa classẽ romanam impune accipimus perfretasse. In hoc sinu mene insula post mæturnenses paludes. C. Mario fuit latebra. Supra garamantes psilli fuerunt contra noxium uirus muniti incredibili corporis firmitate. Soli morsibus anguium non iteribant: & quis dente letali appetiti incorrupta durabant sanitate. Recens etiam editos serpentibus offerebant: si essent parvus adulterini: matrum crimina plectebantur interitu paruulorum. si pudici: probos ortos a morte paterni sanguinis priuilegium tuebatur. sic originis fidem probabant uenenis iudiciis. Sed hæc gens iterit a nassamonibus capta: nec qcq̃ aliud præter opinionem de uestigio nominis sui psilli reliquerunt. Nassamonitẽ lapidem nassamones dant sanguineum uniuersum nigris uenulis adubratum. In itimo recessu syrtis maioris circa philenorũ aras lotophagos fuisse discimus: nec incertum ẽ. Aphilenorũ aris non procul palus est: quam triton amnis iterfluit: ubi speculatam se artium deam crediderũt. Maior syrtis oppidum ostentat: cyrenas uocant: quod Battius lacedæmonius olympiade quinta & quadragesima rege Martio res romanas tenente anno post troiam captam quingentesio octogesimo sexto cõdidit: quæ domus Callimachi poetæ fuit & patria. Inter hoc oppidum & templum Hæmonis milia passuum trecenta sunt. Templo fõs proximat soli sacer: qui humoris nexibus stringit humum: fauillã etiam in cespitem solidat. In qua gleba nõ sine miraculo locus emicat undique secus agris arẽtibus. Illic & lapis legitur: Hammonis uocant cornu. Nã ita tortuosus ẽ & inflexus: ut effigiem reddat cornu arietini: fulgore aureo ẽ. Prædiuina somnia repræsentare dicit subiectus capiti incubatũ. Et arbor ẽ melopos nomine: ex qua profluit lêtus humor: quem alio loco hammoniacum nominamus. Apud cyrenenses præterea syrpe gignit odoratis radicibus uirgulto

herbido magis q̄ arbuſto: cuius e culmo exudat ſtatuſto tē-
pore pingue roſidum: idque paſcentium hircorum iħaret
barbulis: ubi cum arefactum inoleuit ſtiriatis guttis legit̄
ad uſum menſarum uel medelæ magis. Dictum ē primū
lac ſyrpicum: quoniam manat in modum lacteum: deīde
uſu deriuante laſer nominatum. Quæ germina iitio bar-
barica impreſſione ualtatis agris: poſtea ob intolerandam
uectigalis nimietatem ferme penitus ipſi accolæ eruerūt.
Cyrenis ab læua africa eſt: & ad dextram ægyptus: a frōte
ſæuum & importuoſum mare: a tergo barbarorum uaria
nationes: & ſolitudo iacceſſa quæ baſiliſcum creat malū ī
terris ſingulare. Serpēs eſt pene ad ſemipedē lōgitudinis
albo quaſi mitrula lineatus caput. Nec hominis tātū uel
aliorum animantium exitiis datus: ſed terræ quoq; ipſius:
quam polluit & exurit. Vbicūque ferale ſortitur recepta-
culum: denique extinguit herbas: necat arbores: ipſas etiā
corrūpit auras: ita ut ī aere nulla alitū impune tranſuolet
iſecta ſpiritu peſtilenti. Cū mouetur: media pte corporis
ſerpit: media arduus eſt & excelfus. Sibilum eius etiam
ſerpentes perhorreſcunt: & cum acceperint: fugam quæq;
quoquo poteſt properāt. Quicquid morſu eius occidit:
non depaſcitur fera: non attrectat ales. Muſtelis tamen
uincitur: quas illinc homines inferunt cauernis: quibus
deliteſcit. Vis tamen nec deſuncto quidem deeſt. Deniq;
baſiliſci reliqas amplo ſeſtertio pergameni cōparauerūt.
Et ut ædem Apollinis manu iſignem nec araneæ texerēt:
nec alites inuolarent: cadauer eius reticulo ſuſpenſum
aureo ibidem locauerunt. Circa extimum ſyrtiū cornu
berenicem ciuitatem alluit lethon amnis: inferna ut dicūt
exundatione prorumpens: & apud priſtinos uates latice
memoratus obliuionis. Hanc Beronice muniuit: quæ
Ptolomæo tertio fuit nupta: & ī maiori ſyrte locauit. Om-
ne autem latifundium: quod inter ægyptum æthiopiam

libyamque diffunditur: quacunque lucis opacum ē: uariū impleuit simiarum genus. Nec qsq̃ offēsus nominis cognitione grauet. Enī uero operæ precium ē nihil omittere: in quo naturæ spectanda sit prouidentia. Plebes simiarū est in his: quas passim uidemus nō sine ingenio æmulādī: quo facilius ī manus hominum ueniunt. Nam dū auide uenantium gestus affectant: relictā cōsulō uisci unguilla quod mendacio factum uident: oculos suos oblinunt: ita uisu obducto pronū est eas corripī. Exultant noua luna: tristes sunt cornuto et cōcauo sydere. Immoderate fœtus amant adeo: ut catulos facilius amittant: quos impendio diligunt: & ante se gestiāt: quoniam neglecti pone matrē semper hærent. Cercopithecī caudas habent. Hæc sola discretio est inter prius dictas. Cynocephali & ipsi sunt ī numero simiarum in æthiopīæ partibus frequentissimi: uiolenti ad saltu: feri morfu: nunq̃ ita sunt mansueti: ut non sint magis rabidi. Inter simias habentur & spīges uillosæ comis: māmīs prominulis ac profundis: dociles ad feritatis obliuionem. Sunt & quas uocant satyros facie admodum grata: gesticulatis motibus inquietæ. Calitrices toto pene aspectu differūt a cæteris. In facie barba est: lata cauda. Has capere non est arduum: sed proferre rarum. neque enim uiuunt in altero q̃ in suo solo.

C Gens amantum. Cap. xxxxi.

I Nter nassamones & trogloditas gēs amātum ē: quæ salibus domos extruunt: quos in modum cautium e montibus excitatos ad usum ædium cemēticiis nectunt struibus: tanta ibi huiusce copia est uenæ: ut recta faciant e salinis. Isti sunt amantes: qui commercium cum trogloditis habent. Carbunculi gēma citra amātes ppior nassamonibus. Asbystæ lasere uiuunt: hoc alūt: hoc illis edile ē.

G Garamātū oppidū: fōs: caput: armēta. Cap. xlii.
Aramantū oppidum ē debris fōte miro: quidni qui

alternis uicibus die frigeat: nocte ferueat. Is per eadem
uenæ cōmercia interdum ignito uapore iāstuet: interdum
glaciali alguine inhorrescat. Incredibile memoratu: ut tā
breui curriculo natura tam dissonam faciat uarietatem.
Idque qui percunctari uelit: tenebris inesse fluori aternā
facem credat. qui rimetur die brumales scatebras: nunq̃
aliud æstimet q̃ perpetuo rigere. Vnde non immerito per
gentes debris iclyta est: cuius aqua a cælesti uertigine mu/
tat qualitatem q̃uis cōtrauersa syderum disciplina. Nam
cum mundum a calore uesper temperet: ab occasu incipit
ita incallescere: ut ni tactu abstineat: noxium sit cōtigisse.
Rursus cum ortus solis icanduerit: & radiis feruefacta sit
uniuersa: sic hyemales euomit scaturigines: ut hauriri a
sitientibus nequeat. Quis ergo non stupeat fontem qui
friget calore: calescit frigore? Garamaticæ regionis caput
ē garama: ad quam diu iter inextricabile fuit & inuium.
Nā latrones puteos arenis operiebant: ut tēporaria frau/
de subductis aquis iter infame siti summoueret accessus
uiantium. Sed Vespasiano p̃ncipe bello: quod cum ocē/
sibus gestum ē: difficultas hæc dissoluta ē cōpendio spatii
breuioris reperto. Garamātas Cornelius Balbus subegit:
& primus ex hac uictoria triumphauit. Primus fane de
externis utpote gadibus genitus accessit ad gloriam nōis
triumphalis. Armenta gentis istius obliquis ceruicibus
pabulantur. Nam si recta ad pastus ora dirigant: offici/
unt cornua prona ad humum et obnixa: ex parte quæ cer/
nua est. Accipimus gauloen īsulam: in qua serpens neq̃
nascitur: neque uiuit iuectus. Propterea iactus ex ea quo/
cunq̃ gentium puluis arcet āgues: scorpiones ilico pimit.

DE Aethiopia: in ea de uariis gentiū miraculis: de dra/
conibus: de dracōtia lapide: de chamelopardali: de cephis:
de rinocerote: de catoblepa: de formicis: de lycaone: de pa/
randro: de lupis: de hystrice: de pegaso & tragopane aue:

de cynnāo: de hiacyntho et chrisotripso & hematite lapide.

Cap. xliii.

A Ethiope & gētes atlantica nigri flumine diuidunt: quem partem putant nili. Sic papyro uiret: sic calamo prætexit: animalia eadem edit: & iisdem temporibus exundat: intra ripas quoque nunc redit: cum contentus est alueo suo nilus. Garamantici æthiopes matrimonia priuatim nesciunt: sed omnibus in uenerem uulgo licet. Inde est: q̃ filios matres tantummodo cognoscunt: nam paterni nominis nulla est reuerentia. Quis enim uerum patrem cognouerit in hac luxuria incesti lasciuiantis? Ea propter garamantici æthiopes inter omnes populos degeneres habentur. Nec immerito: quia afflictæ castitatis suæ disciplina successionis notitiā ritu improbo pdiderūt. Nomen æthiopū late patet ī parte africana: qua meroen uidet libya. Plurimæ eorum sunt & uariæ nationes. Harum e numero nomades cynocephalorum lacte uiuunt. Serbotæ longi sunt ad pedes. xii. At zachei captos uenatibus elephātos deuorant. Psambaris nulla est aurita quadrupes: nec elephanti quidem his proximi. Summam regiæ potestatis cani tradunt: de cuius motibus quidnā īperitet: augurātur. Maritimos æthiopus quaternos oculos dicūt habere. Sed fides alia est: illa denique q̃ & uident plurimū: & manifestissime destinant ictus sagittarū. Occidentem uersus agriophagi tenent: qui solas pantherarum et leonum carnes edunt: rege præditi: cuius in fronte unus oculus est. Sunt & pamphagi: quibus esca est quicquid mandi potest: & omnia fortuitu gignentia. Sunt & ātropophagi: quorum mores uocamen sonat. Cynomolgos aiunt habere caninos rictus & prominula ora. Artabatitæ proni atque quadrupedes: nec secus ac feræ sine sedibus euagantur. Confines mauritanix certo tempore locustas terrestres legunt: duratasque salsugine in præsidium uitæ

solas habent. Sed ex illis quadragesimum æui annum
nullus supergreditur. Ab oceano isto ad meroen: quā īsu-
lā āplexu primo nilus facit: milia passuum sunt sexcenta
uiginti. Ultra meroen super exortū solis macrobii æthio-
pes uocantur. Dimidio enim eorū ptentior q̄ uita nostra
est. Hi macrobii iustitiam colunt: & amant æquitatem:
plurimum ualent robore: præcipua decent pulchritudine:
ornantur ære: auro uincula faciunt noxiō. Locus apud
illos helyutrapeza oppidum opiparis epulis sēp refertus:
quibus indiscretim omnes uescuntur. nam & diuinitus
eas augeri ferūt. Est & ibidē lacus: in quo perfusa corpo-
ra uelut oliuo nitefcūt. Ex hoc lacu potus saluberrimus.
Sane adeo liquidus ē: ut nec caducas uehat frondes: sed
ilico folia lapsa ad fundum demittat laticis tenuitate.
Ultra hos desertæ & ihumanæ solitudines adusq; arabicos
sinus. Deinde in ultima orientis monstruosæ gētū facies.
Aliæ sine naribus æquali totius oris planicie informes ha-
bent uultus. Aliis concreta sunt ora: modicoque tantum
foramine calamis auenarum pastus hauriūt. Nonnullæ
līguis carēt: ī uicem sermonis utentes nutibus gestibusq;.
Quædam ex istis nationibus ante Ptolomæum Lathyri
regem ægypti incognitum habuerūt ignis usū. Aethiopia
omnis ab oriente hyberno ad occidentem hybernū tenet.
Quicqd eius ē sub meridiano cardie lucis nitet: q̄ maxie
uident hyeme. a media parte mons editus mari imminet
ingenuo igne per æternum feruidus & inquiete iugis fla-
grantibus. Inter quæ icendia iugis æstus: draconū magna
copia. Veris draconibus ora parua & ad morsus non de-
hiscētia: & artæ fistulæ per quas trahant spiritus: & līguas
exerant. Quippe non in dentibus uim: sed in caudis ha-
bent: & uerbere potius q̄ rictu nocent. Exciditur ex cere-
bris draconū dracontias lapis: sed lapis nō ē nisi detrahat
uiuentibus. Nam si obeat serpens prius: cum aīa simul

euānescit duricie soluta. Vsu eius orientis reges præcipue
gloriantur: quanq̃ nullum lenocinium artis admittat so-
litudine: & quicquid in eo nobile inē: non manus faciunt:
nec alterius q̃ candor naturæ sit quo reluceat. Auctor So-
tagus gemmam hanc etiam uisam sibi scribit: & quibus
intercipiatur modis edocet. Præstantissimi audacia uiri
explorant anguium foueas & receptus: inde præstolati ad
pastum exeuntes præteruestiq; percitis cursibus obiciūt
gramina medicata q̃tum potest ad incitandum soporem.
Ita somno obsopitis e capitibus desecāt lapides: & de ma-
nubiis præcipitis ausi prædā reuehunt temeritatis. Quæ
locorum æthiopes tenēt: feris plena sunt: e quibus quam
nabin uocant: nos chameleopardolī dicimus collo equis
similem: pedibus bubalis capite camelino: nitore rutilo:
albis maculis superspersa. Animal hoc circensibus dicta-
toris Cæsaris primum publicatum. Eisdē ferme tēpori-
bus illinc exhibita monstra sunt: cephos appellant: quorū
posteriores pedes crure & uestigio humanos artus mētūt.
prioris hominum manus referūt: sed a nostris non āplius
q̃ semel uisa sunt. Ante ludos Cnei Pompeii rinocerotem
romana spectacula nesciebant. Cui bestię color buxeus: ī
naribus cornu unicum & repandum: quod subinde attri-
tum cautibus in mucronem excitat: eoque aduersus ele-
phātos præliatur par ipsis lōgitudine: breuib; cruribus:
naturalī telo aluum petens: quam solam intelligit icti-
bus suis peruiam. Iuxta nigrim fluuiū catoblepa nascit:
modica atque iners bestia caput prægraue agre ferens: as-
pectu pestilenti. Nam qui oculos eius offēderint: p̃tinus
exeūt uita. Formicæ ibi ad formam canis maximi arenas
aureas pedibus obruunt: quos leoninos habent: quas cu-
stodiunt ne quis auferat: captantesq; ad necē p̃sequunt.
Eadem æthiopia mittit lycaonē. Lupus ē ceruice iubatus
& tot modis uariis: ut nullum colorem ei dicant abesse.

Mittit & parādrum boum magnitudie bisulco uestigio:
ramosis cornibus: capite ceruino: urfi colore & piter uillo
profundo. Hunc parandrum affirmant habitum metu
uertere: & cum delitescat fieri assimilem cuicunque rei p
ximauerit: siue illa saxo alba sit siue fruteto uirens: siue
quem alium praferat modum. Faciunt hoc idem in mari
polypi: in terra chameleōtes. Sed & polypus & chameleō
glabra sunt: ut pronius sit cutis leuitatem proxima nia
xmulari. In hoc. n. ē nouū ac figulare: hirsutiā pili color
uices facere. Hic euenit: ut difficulter capi possit. Aethio
pici lupis ppiū est: q̄ in saliēdo ita n̄sus habent alitis:
ut non magis proficiant cursu q̄ meatu: homines tamen
nunq̄ imperunt. Bruma comati sunt: æstate nudi: thoas
uocant. Histrix quoque īde loci frequentissima erinacis
similis: spinis tergum hispida: quas plerunque laxatas ia
culatione emittit uoluntaria: ut assiduis aculeorum n̄bis
canes uulneret ingruentes. Illius cæli ales ē pegasus. Sed
hæc ales equinum nihil præter aures habet. Tragopan
quoque auis maior aquilis: cornibus arietis proferens ar
matum caput. Aethiopes legunt cinnamomum. Id fru
retum situ breui nascitur: ramo humili & represso nunq̄
ultra duas ulnas altitudinis. Quod gracilius prouenerit:
eximium magis dicitur. quod ī grossitudinem extuberat:
despectui est. Verum legitur per sacerdotes hostiis prius
cæsis. Quæ cum litauerint: obseruatur: ut messis nec ortū
solis anticipet: nec egrediatur occasum. Quisquis princi
pium tenet: sarmentorum aceruos hasta diuidit: quæ
sacrata est ī hoc ministerium. In qua ita portio manipu
lorum soli dicatur: quæ si iuste diuisa est: sponte incendit.
Inter hæc quæ diximus nitore cæruleo hiacynthus inuenit
lapis preciosus si quidē inculpabilis inueniatur: est enim
uitiis uon parce obnoxius. Nam plerunque aut uiolaceo
diluitur: aut nubilo obducitur: aut albicantius ī aquaticū

eliquescit. Optimus in illo tenor: si nec deſiore ſucco ſit
obtuſior: nec propenſa pſpicuitate deiection: ſed ex utroq;
temperamento lucis & purpuræ fucatū ſuauiſter fluorem
trahat. Hic ē qui ſentit auras: & cum cælo facit: nec æq̃li-
ter rutilat: cum aut nubilofus ē: aut ſerenus dies. Præter
ea in os miſſus magis friget: ſculpturis certe minime accō-
modatus: ut qui attritum reſpuat. Nec tamen penitus
inuictus. Nā adamante ſcribit & notat. Vbi hiacynthus
ibi chriſotapſis apparet. quem lapidem lux cælat: producit
tenebræ. Hæc enim ē in illo diuerſitas: ut nocte igneus ſit:
die pallidus. Ex ipſo ſolo ſumimus hemathitem rubore
ſanguineo: ac propterea hemathitem uocatum.

Mira de intimis gētibus libyæ: de lapide exacontalitho.
Cap. xliiii.

Quod ab atlante uſq; canopitanum hoſtium pandi-
tur: ubi libyæ finis eſt & ægyptium limen dictum a
Canopo Menelai gubernatore ſepulto in ea inſula: quæ
hoſtium nili facit: gentes tenent diſſonæ: quæ in auaræ
ſolitudinis ſecretum reſceſſerūt. Ex his atlantes ab huma-
no ritu prorſus exulant: nulli proprium uocabulū: nulli
ſpeciale nomen: diri ſolis ortus excipiunt: diri occaſus per-
ſequuntur: uſtque torrentis plagæ ſydere oderunt deum
lucis. Affirmant eos ſomnia non uidere: & abſtinere pēi-
tus ab animalibus uniuerſis. Trogloditæ ſpecus excauāt:
illis teguntur: nullus ibi habendi amor: a diuitiis paup-
tate ſe abdicauerunt uoluntaria. Tantum lapide uno
gloriantur: quē exacontalithum nominamus tā diuerſis
notis ſparſum: ut. lxx. gemmarum colores in paruo orbi-
culo eius deprehendātur. Homines iſti carnibus uiuunt
ſerpentum: ſignariſque ſermonis ſtrident potius q̃ loquūt.
Augilæ uero ſolos colunt inferos. Fœminas ſuas primis
noctibus nuptiarum adulteros cogunt petere: mox ad per-
petuā pudicitia legibus ſtrīgūt ſeueriſſimis. Gāpharātes

abstinent præliis: fugiunt commercia: nulli extero misceri
finunt. Blemias credunt trūcos nasci parte qua caput ē:
os tātū & oculos habere in pectore. Satyri de hominibus
nihil aliud præferunt q̄ figuram. Aegipanes hoc sunt:
quod p̄gi uidemus. Hymātopodes fluxis nīsibus crurū
serpunt potius q̄ incedunt: & pergendi usum lapsu magis
destinant q̄ gressu. Pharusi cum Herculi ad hesperidas
pergenti forent comites: itineris tedio hic resederūt. Hac
tenus libya.

¶ DE Aegypto: ī ea de origine & natura nili: de tauro apī
de: de crocodilo: delphīo: scīco: hippopotamo: de aue ibide
& serpentibus arabicis: de ficū ægyptia & palma: de disci
plīa ægyptiorū: urbibus iclytis: & pyramidibus. Cap. xlv.

A Egyptus a meridie ītrorsus recedit: quoad prætedūt
æthiopes. A tergo īteriores eius partem nilus cir
cunfluit: qui scissus a loco: cui delta nomen ē: ad insulæ
faciem spatia amplectitur interna: & incerto pene fonte
decurrens proditur: ut loquemur. Originem habet a mō
te inferioris mauritanīæ: qui oceano propinquat. Hoc af
firmāt punici libri: hoc Iubam regē accipimus tradidisse.
Igitur protinus lacus efficitur: quem nilidem dicūt. Nilū
autem iam inde esse cōiciunt: q̄ hoc stagnum herbis pisci
bus belluis nihil minus procreet: q̄ ī nilo uidemus: quādo
mauritanīa undique: quæ origo eius ē: amnibus densis:
aut imbribus largioribus irrigatur: unde incrementa exū
dationis ī ægypto augeantur. Sed et usus hoc lacu arenis
sorbetur: & cuniculis cæcis absconditur. Deinde ī casariēsi
specie prumpens ampliora eadem indicia præfert quæ in
exortu notauimus. Rursusq; subsidit: nec prius reddit: q̄
post interualla itineris extenti contingat æthiopas: ubi
exit: & nigrum facit fluuium: quem supra diximus termi
num esse limitis africanī. Astapum eum inde gentes uo
cant: scilicet aquā ex tenebris profluētē. Multas magnasq;

isulas ambit: quarū plerāque sunt tam diffusa et uasta
magnitudinis: ut uix eas dierum quinque cursus præter
meet: quī concitus ibi feratur. Nobilissima earum est
meroe: circum quam diuisus dextro alueo astisapes: lauo
astabores nominantur. Tunc quoque emensus magna
longinqua cum primum occurrentibus scopulis asperat:
tantis agminibus extollitur inter obiecta rupium: ut ruere
potius quā manare credatur. Demumque a cataracte ultio
tutus est: ita enim quadam claustra ægyptii nuncupant.
Relicto tamen hoc pone se nomine: quod giris uocatur:
mox inoffensus meat: septem hostiis conditur: in meridiē
uersus excipitur ægyptio mari. Ignari syderum uel locorū
uarias de excessibus eius causas dederunt. Alii affirmant
etefias nubium densitatem illo cogere: unde amnis hic
auspicatur: ipsumque fontem humore supero saginatum
tantam inundationis habere substantiam: quā tum pabuli ad
liquorem nubila sumministrauerint. Ferunt alii quod uetorū
flatibus percussus: cum fluorem solitæ uelocitatis non
queat promouere: aquis in arcto luctantibus intumescit: &
quo impensius contrahersi spiritus impugnauerint: eo ex
cellius sublimari in altitudinis uertices percussam celeri
tatem: quando nec solitus extenuat cursus alueum: & sti
pato iam flumine uenis originalibus torrentum pondera
superueniāt. Ita cōcurrente uiolentia hinc urgētis elemēti
hinc resistentis undis exultantibus molem colligi: quæ ex
cessus facit. Nonnulli affirmant fontem eius qui fialus
uocatur syderum motibus excitari: extractumque radiis
candentibus cælesti igne suspendi non tamen sine certa
legis disciplina: hoc est lunis cœptantibus. Verum omnē
excursus originem de sole cōcipi: primosque fieri excessus
tumoris cum per cæcrum sol uehatur. Postmodū triginta
eius partibus euolutis ubi ingressus leonem ortus syrios
excitauerit: emissis fluoribus totā fluctuationem erūpere.

Quod tempus sacerdotes natalem mundi iudicauerunt: id est iter tertium decimum kalendas augustas & undecimum. Deinde reuocare exitus uniuersos: cum uirginem transeat: penitusque intra ripas suas capere: cum libram sit ingressus. Hoc etiam addunt: pariter eum nocere: siue abundatius exastuet siue parcius: cum exiguitas minimū apporet fecunditatis: propēsius copia diuturno humore culturam moretur. Maximos eius exitus cubitis duodeuiginti consurgere: iustissimos sexdecim temperari. Nec ī quindecim abesse prouentus fructuarios: sed qcquid intra sit: famem facere. Dant illi etiam hoc maiestatis: ut portendat futura: quandoquidem pharsalico bello nō fuerit egressus qnque ulnas. Iam illud palam est: q̄ solus ex omnibus nullas expiret auras. Ditionis ægyptiæ esse incipit a syene: ī qua fines æthiopum. Inde usque dum mari intimatur: nili nomen tenet. Inter oīa quæ ægyptus habet digna memoratu: præcipue bouē mirantur: apim uocāt. Hunc ad instar colunt numinis insignem albæ notæ macula: quæ dextro eius lateri ingenita corniculantis lunæ refert faciem. Statutum æui spatium est: quod ut adfuit: profundo sacri fontis immersus necatur: ne diem longius trahat: q̄ licebit. Mox alter nec sine publico luctu requit̄. quem repertum centum antistites memphim psequunt̄: ut incipiat ibi sacris initiatus sacer fieri. Delubra: quibus succedit aut incubat: mystice thalamos nominant. Dat omnia manifestantia de futuris. Illud maximum: si de consulentium manu cibum capiat. Denique auersatus Germanici Cæsaris dextram prodidit ingruentia: nec multo post Cæsar extinctus est. Pueri apim gregatim sequunt̄: & repente uelut lymphatici uentura præcinnunt. Bos illi ostenditur foemina in anno semel: & ipsa non absque certis insignibus. quæ atque inuēta & oblata est: statim neci datur. Apis natalem memphæi celebrant iactu patheræ

aureæ:quam proiciunt in nili gurgitem. Hæc solennitas per dies.vii.agitur. Quibus diebus cū sacerdotibus qualdam crocodili indutias habent: nec attrectant lauantes. Verum octauo die cerimonia iam peractis uelut reddita sæuendi licentia solitam resumunt atrocitatem. Crocodilus malum quadrupes & in terra & in flumine pariter ualet:linguam non habet: maxillam mouet superiorem. Morsus eius horribili tenacitate conueniunt stipante se pectinatim serie dentium. Plerunq; ad uiginti ulnas magnitudinis coalescit. Qualia anseres edit oua. Metatur locū nido naturali prouidentia. Nec alibi foetus premit: q̄ quo crescentis nili aquæ nō possūt peruenire. In partu fouendo mas & foemina uices seruāt. Præter hiatum oris armatus est etiā unguium immanitate. Noctibus ī aqua degit:per diem humi acquiescit: circumdatur nimia cutis firmitate in tantum: ut ictus quouis tormento adactus tergo repercutiatur. Strophilos auis paruula ē. Ea reduuias escarum dum affectat: os belluæ huiusce paulatim scalpit:& sensim scalpurgine blandiente aditum sibi in usque fauces facit. Quod enydrus conspicatus alterum hicneumonum genus penetrat belluā:populatisq; uitalibus erosa exit aluo. Est & delphinū genus in nilo:quorū dorso serratas habent cristas. Hi delphines crocodilos studio eliciunt ad natandū:demersisque astu fraudulēto tenera uentrium subternatātes secant:& iterimunt. Habitant ī insula nili homines forma perexigui:sed audacia usque eo pergit:ut crocodilis se offerant obuios. Nā hæc monstra fugientes sequuntur:formidant resistētes. Ergo capiuntur:subactique etiam intra aquas suas seruiunt:& perdomiti metu ita obsequuntur:ut immemores atrocitatis uictores suos inequitātis dorso uehant. Hanc ergo insulam & hanc gentem ubicunque indicio odoris præserint:procul fugiunt. In aqua obtusius uident: in terra

acutissime. Hyeme nullum capiūt cibum: quī etiā quatuor menses a cōceptu brumæ inedia exigūt. Scinci quoque circa nilum frequentissimi crocodilis quidē similes: sed modica forma & angusta: uerum ad opem salutarem nō qualibet necessarij medentes. Quippe pocula ex ipsis inficiunt: quibus & stupor neruorum excitatur: & etiam extinguitur uis ueneni. Hippopotamus in eodem flumine atque solo nascitur: equino & dorso & iuba & hinnitu: rostro resupino: ūgulis bifidis: aprugineis dētibus: cauda tortuosa. Noctibus segetes depascitur: ad quas pergit auersus astu doloso: ut fallente uestigio reuertenti nullæ ei insidiæ præparentur. Idem cum distenditur nimia satietate: arundines recēs casas petit: per quas tādīu oberrat: quoad stirpium acuta pedes uulnerent: ut profluuio sanguinis leuet saginam. Plagā deīde ceno oblinīt: usquedū uulnus conducatur ī cicatricem. Hippopotamos & crocodilos primus romæ. M. Scaurus inuexit. Circa easdem ripas ales ibis. Ea oua serpentum populatur: gratissimāque ex his escam nidis suis refert. Sic rareſcunt prouentu fœtus noxiorum. Nec tamen aues istæ tantum intra fines ægyptios profunt. Nāque cum arabicæ paludes pēnatorum anguīum mittant examina: quorum tam citum uirus ē: ut mors ante q̄ dolor inſequatur: sagacitate qua ad hoc ualent aues excitatæ: in procinctum eunt uniuersæ: & prius q̄ terminos proprios externum malum uastet: in aere occursant cateruis pestilentibus: ibi agmen deuorāt uniuersum. Quo merito sacra sūt: & illæsa pariūt. Nigras solū pelusium mittit: reliqua pars candidas. De arboribus quas sola fert ægyptus: præcipua ē ficus ægyptia: folijs moro cōparanda non ramis tantum gestitans sed & caudice: usque adeo fecunditatis suæ āgusta ē. Vno anno septies fructum sufficit. Vnde pomum decerpseris: alterum sine mora protuberat. Materia in aquā missa subsidit. Deīde

cum diu subsederit: i liquore leuior facta sustollit. Versa uice: quod natura i alio ligni genere nō recipit: fit humore sicca. Palma quoq; ægyptia dicenda res ē: pprie adypsos uocatur: ut dici oportet. Ea quoque gustata arcet sitim. Odore ei inest idem: qui & malis cydoneis. Sed demū sitim sedat: si prius q̄ maturuerit decerpatur. Nam si matura sumitur: sensum intercipit: gressum præpedit: linguam retardat: obsessisque officiis mentis & corporis ebrietatis facit uitium. Aegyptium limitem qua ad diacecaumenen tendit: incolunt populi: qui momētum quo reparari mū-
dū ad motus ferunt annuos: hoc studio deprehendunt. Eligitur sacer locus: in quo conseptant animalia diuersiffi generis. Ea ubi ad statutum modum cælestis ueniunt disciplinæ: sensus suos significationibus produnt: quibus possunt. Alia ululāt: alia mugiunt: quædā stridunt: quædā rugiūt: nōnulla simul confugiunt ad uolutabra. Hoc argumentum illis est magistrum ad indicium temporis deprehendendi. Ferunt iudem populi a primis sibi gentis suæ auis traditum: ubi nunc occasus est: quondā ibi ortus solis fuisse. Inter ægyptias urbes numero portarū thebæ nobiles: ad quas commercia arabes undique subuehunt. Hinc regio thebaica. Abedos & ipsa nobilis olim Ménō-
nis regia: nunc Osyris fano exculpta. Alexandriam & operis ipsius magnitudo: & auctor Macedo nobilitauit: quam metatus Dinocrates architectus alterū a cōditore i memoria locum detinet. Condita autem alexandria. xii. centesimaque olympiade Lucio Papyrio Spurii filio .C. Petilio Caii filio consulibus romanis haud lōge ab hostio flumīs nili. quod heracleoticō alii: alii canopicō appellāt. Est & pharos colonia a Cæsare dictatore deducta: e qua facibus accensis nocturna dirigit nauigatio. Nā alexādria infidioso accessu adit fallacibus uadis: cæco mari: tribusq; tātum canalidus admittit nauigantes: possideo: ragano:

tauro. Hinc igitur in portibus machinas ad prælucendi ministerium fabricatas pharos dicunt. Pyramides turres sunt in ægypto fastigiatæ ultra celsitudinem omnē: quæ fieri manu possit. Itaque mensuram umbrarum egressæ nullas habet umbras. Nunc ab ægypto prouehamus stilū.

DE Arabia: in ea mira de fontibus: de moribus & habitu populi: de euleo flumine: de ture: de myrrha: de phœnice aue: de cinnomolgis auib: de gemma sardonice: & de quibusdam aliis lapidibus. Cap. xlvj.

VLtra pelusiæcum hostium arabia ē ad rubrum perti-
nens mare: quod eritreum ab Eritra rege Persei &
Andromadæ filio non solum a colore appellatum Varro
dicit. qui affirmat in litore maris istius fontem esse: quē
si oves biberint mutant uellerum qualitatem: & antea cā-
didæ amittant quod fuerint usque ad haustum: ac fuluo
postmodū nigrescāt colore. Rubri autem maris arsinoe
oppidum. Vex hæc arabia procedit adusque illam odo-
riferam & diuitem terrā: quam cantabani & scenitæ tenēt.
Arabes nobiles monte cassio. Qui scenitæ causam nōis
ide ducunt: quod tentoriis succedant: nec alias domos habet.
Ipsa autem tentoria cilicia sunt. ita nuncupant uelamēta
e caprarū pilis texta. Præterea carnibus suillis prorsus ab-
stinent. Sane hoc animalis genus si inuectum illō fue-
rit moritur ilico. Hanc arabiam græci eudemonem: no-
stri beatam nominauerunt. Habitat in colle manu
facto inter flumen rigrum & flumen euleum: quod ortū
a mœdis tam puro fluore inclytum est: ut omnes ide reges
non alias quā eius aquas bibant. Eudemonem non frustra
cognominatam hanc capeffas: quod præter odores quos creat
plurimos: sola tus mittit: nec tamen uniuersa. Nam in
medio eius sunt astramitæ pagus sabæorum: a quo octo
mansionibus regio turifera determinatur. Arabia appel-
lata id ē sacra. hoc enim significari interpretatur. Virgulta

hæc non sunt publica : sed quod inter barbaros nouum i
ius posteriorum per successiones transeunt familiarum.
Ergo quicumque istius nemoris tenet dominium: arabice
sacer uocatur. Iidem illi lucos illos cum uel metunt uel
incidunt: non funeribus interfunt: non congressibus fœ
minarum polluantur. Hanc arborē prius q̄ fides penitus
proderetur: alii lētisco: alii mage therebinto comparabāt:
usquedū libris quos Iuba rex scripsit ad Cæsarem Augusti
filium palam fieret itorto eā uimine esse ramis ad aceris
qualitatem: amygdalæ modo succum fundere: icidi ortu
canis flagrantissimis solibus. In iisdem saltibus myrrha p
uenit: cuius radices ut uitium rastris proficiunt: allaquea
tionibus gaudent: nudatæ fluunt pinguiori lachryma.
Sponte manans preciosior ex ea sudor est: elicitus corticis
uulnere uilior iudicatur. Cortex in uertiginem flexus: &
spinis hispidis: folium crispus licet oliuæ tamen simile.
Maxima altitudine extollitur ad quique cubitos proceri
tatis. Arabes sarmentis eius ignes fouent: quorum fumo
satis noxio: nisi odore cremati storacis occurratur: plerūq;
morbos incurrunt insanabiles. Apud eosdem nascitur
phoenix auis aquilæ magnitudine: capite honorato i conū
plumis extantibus: cristatis faucibus: contra colla fulgore
aureo: postera parte purpureus extra caudam: in qua ro
seis pennis cæruleus scribitur nitor. Probatum est q̄dra
ginta & quingentis eum durare annis. Rogos suos struit
cinnamis: quos prope prætheam concinnat in solis or
bem strue altaribus superposita. Cum huius uita magni
anni fieri conuersionem rata fides est inter auctores: licet
plurimi eorum magnum annum non quingentis. xl. sed
duodecim milibus nongentis quinquaginta quattuor ānis
constare dicant. Plautio itaque Sextio & Papyrio consu
libus ægyptum phoenix inuolauit: captusque anno octin
gentesimo urbis conditæ iussu Claudii principis i comitio

publicatus ē. quod gestum præter censuram quæ manet:
actis etiam urbis continetur. Cīnomolgos perinde arabiz
auis in excellentissimis lucis textit nidos e fructibus cinna-
morum: ad quos quoniam non est peruenire propter
altitudinem & fragilitatem: accolæ illas congeries plum-
batis petunt iaculis: deiectasque preciis uendunt amplio-
ribus: q̄ hoc cinnamum magis q̄ aliud mercatores p̄bant.
Arabes longe lateque diffusi diuersis etiā moribus uiuūt:
& cultibus plurimis: crinis ītonsus: mitrati capita: redimi-
tu pari pars rafa in cutem barba: commerciis student:
aliena non emunt: uendūt sua. quippe & mari & siluis
diuites. Vmbræ quæ nobis dextræ sunt: illis sinistræ. Pars
eorum quibus uictus est asper: āngues edunt: nulla uela-
mini cura corporis: ac propterea offiophagi nomināt. Ex
istius littoris sinu Policrati regi aduecta sardonix gemma:
priā ī orbe nostro luxuriæ excitauit facē. Nec multū de ea
differendum puto: adeo sardonix in omnium uenit cōsci-
entiam. Superficies eius probatur: si meracius rubeat: ar-
guitur si fuerit faculentior. medietas circuitur limite cā-
didante. Optima est: si nec colorē suum spargat ī pximū:
nec ipse ex altero mutuetur: reliqua nigro finiuntur. Nā
si transluceat uitio uertit: si perspicuitatem arceat: p̄ficit
ad decorem. Et molochitem arabs īuenit uirentē crassius
q̄ smaragdus contra infantum pericula ingenita ui resistē-
tem. Inuenit & iridem ī mari rubro sicut crySTALLUM sexā-
gulatam: quæ radiis icta solis rutilo aeris repercusso cā-
lestis arcus ex sese iacit speciem. Androdamantem iidem
legunt arabes nitoris argētei: lateribus æqualiter quadris:
quē de adamāte nonnihil mutuatum putes. Datum illi
nomē ex eo censent: q̄ aīoꝝ calentiū mollit īpetus: & tu-
mētes refrenat iras. Pederotē etiā arabicā īde sumimus.
arabica aspectu eburnea est: radia abnuīt. cōtra neruoꝝ
molestias p̄derit habētibus. In pederote congruit quicq̄d

eximium ē: quadam decoris prærogatiua. Cryſtallinum
lucet: rubet purpuram. Orarum extimis corona uelut e
liquido renitēte hac ſuauiſſime oculos afficit: uiſum illicet:
detinet etiam ituentes: hac etiam gratia indis placet. Hoc
arabiæ ſat eſt: ad peluſium repatriemus.

Regio oſtracinæ: iope oppidū: Andromadæ uincula.

Cap. xlvii.

A Peluſio caſſius mons eſt: & delubrum Iouis caſſii:
atque ita oſtracinæ locus Pompeii Magni ſepulcro
incluſus. Idumea ibi incipit palmis opima. Dein iope
oppidum antiquiſſimum orbe toto: utpote ætate inūdatio-
nem terrarum conditum. Id oppidum ſaxum oſtentat:
quod uinculorum Andromadæ ueſtigia adhuc retinet:
quam expoſitam belluæ non irritus rumor circumtulit.
Quippe oſſa monſtri illius. M. Scaurus inter alia miracu-
la in ædilitate ſua romæ publicauit. Annalibus nota res
eſt. Meſſura quoque ueracibus libris continetur: ſcilicet
q̃ coſtarum lōgitudine exceſſit pedes .xl. exceſſitas fuit ele-
phantis indicis eminentior. Porro uerticuli ſpinæ ipſius
latitudinem ſemipedis ſunt ſupergreſſi.

DE Iudæa in ea de fluminibus & lacubus: de balfamo:
de ſodomo & gomorro: de eſſenis gentibus. Cap. xlviii.

Iudæa illuſtris ē aquis: ſed natura non eadē aquarū
omniū. Iordanis amnis eximie ſuauiſſime paneade
fonte demiſſus regiones præterfluit amœniſſimas: mox in
aſphaltiten lacū miſſus ſtagno corrumpitur. Qui aſphal-
tites gignit bitumen: animal non habet: nihil in eo mergi
poſteſt. Tauri etiam camelique impune ibi fluitant. Eſt
& lacus ſara exteſus paſſuum ſexdecim milibus: circūſeſ-
ſus urbibus plurimis & celebribus: ipſe par optimis. Sed
lacus tiberiadis omnibus æteponitur ſalubris ingenio æſtu
& ad ſanitatē uſu efficaci. Iudæa caput fuit hieruſolyma
ſed exciſa eſt. Succeſſit hiericus: & hæc deſit caput eſſe

Ataxerxis bello subducta callirhoe. Hierusolymis præi-
fons calore medico præbatissius: & ex ipso aquarum præconio
sic uocatus est. In hac terra balsamum nascitur: quæ silua
inter terminos uiginti iugerum usque ad uictoriam no-
strâ fuit. At cum iudæa potiti sumus: ita luci illi præpagati
sunt: ut iam nobis latissimi colles fudent balsama. Similes
uitibus stirpes habent: malleolis digerunt: rastro nitescent:
aqua gaudent: amant amputari: tenacibus foliis semper
non inumbrantur. Lignum caudicis attrectatum ferro nec
mora moritur. Ea propter aut uitro aut cultellis offe-
is uel in solo cortice artificis plaga uulneratur: e qua eximia sua-
uitatis gutta manat. Post lachrymam secundum in præcisi-
locum poma optinent: cortex tertium: ultimus honos li-
gno. Longe ab hierusolymis recessu tristi sinus panditur:
quem de celo tactum testatur humus nigra & in cinerem
soluta. Ibi duo oppida: sodomum nominatum: alterum
gomorrum. Apud quæ pomum quod gignitur: habet
licet speciem maturitatis: mandi tamen non potest. Nam
fuliginem intrinsecus fauillaceam ambitio tantum extimæ
cutis prohibet: quæ uel leui tactu pressa fumum exhalat:
& fatiscit in uagum puluerem. Interiora iudææ occidentem
quæ contuentur: essenii tenent: qui memorabili disciplina
recesserunt a ritu gentium uniuersarum: maiestatis (ut reor)
providentia ad hunc morem destinati. Nulla ibi foemina.
uenere se penitus abdicauerunt. Pecuniâ nesciunt. Pal-
mis uictitant. Nemo ibi nascitur. Nec tamen deficit
hominum multitudo. Locus ipse addictus pudicitia est.
Ad quem plurimi licet undique gentium properent: nullus
admittitur: nisi quem castitatis & innocentia meritum
prosequatur. Nam qui reus est uel leuis culpa quis sumo-
pere adipisci ingressum uoluerit: diuinitus summouetur.
Ita per immensum spatium sæculorum incredibile dictu
æterna gens cessantibus puerperiis. Engada oppidum iter

essenos fuit sed excisum ē. Verum iclytis nemoribus ad/
huc durat decus: lucisque palmarum eminentissimis nihil
de æuo uel bello derogatum. Iudææ terminus massada
castellum.

Q DE Scythopoli oppido: de monte cassio. Cap. xlviii.

T Ranseo damascum: philadelphiam: auraphantam.
Scythopolis novos incolas & auctores dabo. Liber
pater cū humo nutricem tradidisset: condidit hoc oppidū:
ut sepulturæ titulū ēt urbis mœnibus āpliaret. Incolæ de/
erāt: e comitibus suis scythas delegit: quos ut animi firma/
ret ad promptā resistendi uiolentiam: premiū loci nomen
dedit. In seleucia alter cassius mōs est antiochiæ ppīquus:
cuius e uertice uigilia adhuc q̄rta conspicitur globus solis:
& breui corporis circumactu radiis caliginem dissipantibus
illinc nox: illīc dies cernitur. Talis ē cassio specula: ut lucē
prius uideas: q̄ auspicetur dies.

Q DE Flumine eufrate & tigride: de lapidibus diuersis.
Cap. L.

E Vfraten fundit armenia maior. ortus supra zizamā
sub radicibus mōtis: quem catoten accolæ nomināt
scythis proximo. Hic receptis in se aliquot amnibus con/
ualescit: & stipatus conuenis aquis luctatur cum montis
tauri obiectu: quem apud elegæam scindit: licet resistat
duocim milium passuum latitudine: lōgisque excursibus
dextra commagenem: arabiam leua relinquit. Deīde præ/
labens plurimas gentes babyloniam quondam chaldæorū
caput diuidit. Mesopotamiā opimat iundationis annuæ
excessibus instar ægyptii amnis terras contingens inuecta
soli fœcunditate. Iisdem ferme temporibus quibus nilus
exit: sole scilicet parte cancri uicesima constituto. Tenuat
cum iam leone decurso ad extima uirginis curricula fa/
cit transitū. quod gnomonici similibus parallelis accidere
contendunt. quos pares in terrarum positione æqualitas

normalis facit lineæ. Vnde apparet ista duo flumina ad
modulū eiusdē ppēdiculi cōstituta: licet e diuersis manēt
plagis: easdē icrementi causas habere. De tigride quoque
hoc loco dicere par est. In armenia regione caput tollit:
mire q̄ lucidum conspicuo fonte in loco edito: qui egelos
nominatur. Nec tamen ab exordio statim totus ē. Primū
pigre fluit non suo nomine. At cum fines mœdorum in-
uectus est: statim tigris dicitur. ita enim nominant mœdi
sagittam. Influit in arethusam lacum pondera susti-
nentem: cuius pisces nunq̄ se alueo tigridis miscēt: sicut
nec amnici pisces in lacum cōfluunt arethusæ: per quam
dissimili colore & ueloci meat cursu. Mox tauro resistēte
in profundum specum mergitur: quem subter labens in
altero eius latere apud zomadam emicat: uluas & purga-
menta plurima secum trahens. Deinde identidem absco-
ditur: rursusque redditur. Adiabenos arabasque præter-
fluit: mesopotamiam amplectitur: amnem nobilissimum
choaspen accipit: eufratem defert in sinum persicum.
Quæcunq; eufratem bibūt gentes: diuerso nitent lapide.
Zmilanthis in ipso eufratis alueo legitur gemma ad ima-
ginem marmoris procōnensis: nisi q̄ in medio umbilico
lapidis istius glauci uelut oculi pupula internitet. Sagada
a chaldæis ad nos usque profluxit haud facilis repertu: ni
(ut perhibent) ipsa capeffendam se daret. Nanque iŕgeita
spiratus efficacia supermeantes naues e profundo petit: &
carinis incorporatur ita tenaciter: ut nisi abraſa parte ligni
ægre separetur. Ea sagada apud chaldæos ppter effectus
quos ex ea sciunt: habetur loco princeps: cæteris propter
gratiam magis complacet iucundissime uirens. Myrrhites
parthis est familiaris. Hūc si uisu æstimes: myrrhæ color
est: & non habet: quod afficiat aspectum. Si penitus ex-
plores & attritu icites ad calorem: spirat nardi suauitatē.
In perfide lapidum tanta copia ē: tantaque diuersitas: ut

longum pene sit ipsis uocabulis imorari. Mithridax sole percussa coloribus micat uariis. Tegolitus nucleo oliuæ similis spernitur: cum uidetur: sed remediis bonus uincit aliorum pulchritudinem. Solutus quippe & haustus pulsif calculis renum dolores ac uesicæ leuat. Hammochrysos arenis auro intermixtus nunc bratearum nunc pulueris habet quadrulas. Aetites & fuluus est: & tereti positione alterum lapidem intrinsecus cohibens: cuius strepitu sonorus est cum mouetur: qualibet tinnitum illum non internum scrupulum facere: sed spiritum scientissimi dicunt. Hunc aetitem Zoroastres præfert omnibus: maximamque illi tribuit potestatem. Inuenitur autem in nidis aquilæ: aut in littoribus oceani. In perfide tamē plumis subnexus spem uentris defendit a fluxibus abortiuæ. Phyrithes fluuius est: tenerique uehementius se non finit. ac si quando artiori manu premitur: digitos adurit. Galazias grādinis & candorem præfert & figuram duritia robustissima & inuicta. Echidnes uipereas habet maculas. Dionysias fuscus rubentibus notis sparsus. Idem si aquæ mixtus conteratur: uinum flagrat: & quod in odore mirificum est: ebrietati resistit. Glossopetra deficientibus lunis cælo cadit. Lingua est similis humanæ: non modicæ (ut magi ferunt) potestatis: qui ex ea lunares motus excitari putant. Solis gemma percandida est ad speciem fulgidi syderis: rutilosque ex se iacit radios. Veneris crinis nitet nigro: internis ductibus ostentans rufforum crinium similitudinē. Selenites translucet nitore candido continēs lunæ imaginem: quam iuxta cursum austri ipsius perhibent singulis diebus uel minui uel augeri. Meconites papauera exprimit. Myrmecites reptantis formicæ effigiem notat. Calcophtongos resonat: ut pulsata æra. Pudice hñtus seruat uocis claritatem. Syderites a contemplatione ferri nihil dissonat. Verum maleficus quoquo inferatur discordias

excitat. Flogites ostentat intra se quasi flammās aſtuātes. Antrachas coruſcat uelut ſintillantibus ſtellis. Enhydrus exudat: ut clauſam in eo pates fontaneam ſcaturiginem.

DE Cilicia: in ea cydnus amnis: antrum coriciū: mons taurus. Cap. Li.

Ciliciam de qua agitur: ſi ut nunc eſt loquamur: derogaffe uidebimur ei de uetuſtate. Si terminos ſequimur quos habuit olim: abſonum eſt a contemplatione rerum præſentium. Ergo inter utranque culpam: factū optimum eſt: amborum tēporum ſtatū proſeq. Cilicia atēa uſque ad peluſium ægypti pertinebat: lydis: mœdis: armenis: pāphilia: cappadocia ſub ipſo ciliū cōſtitutis. Mox ab aſſyriis ſubacta in breuiorem modum ſcripta eſt. Plurima iacet cāpo: ſinu lato recipiens mare iſicum a tergo montium tauri & amaniti iugis clauſa. A Cilice nomen trahit: quem ætas priſtina pene ultra æuum memoriæ abſcondit. Hunc Phœnice ortum: qui antiquior Ioue de primis terræ alumnis habet. Matrem urbiū habet tarſon: quam Daneæ proles nobiliſſima Perſeus locauit. Hanc urbem interſecat cydnus. Hunc cydnum alii præcipitari tauro: alii deriuari ex alueo choaſpis tradiderūt. Qui choaſpes ita dulcis ē: ut perſici reges q̄diu intra ripas perſidis fluat ſoli: ſibi ex eo pocula uendicauerint: & cum eundum foret peregre aquas eius ſecum ueſtitarent. Ex illo igitur cydnus miram trahit ſuauitatem. Quicquid candidum ē cydnum gentili lingua ſyri dicūt: unde amni huic nomen datum. Tumet uere cum niues ſoluuntur: reliqua parte anni tenuis eſt & quietus. Circa coriciū ciliæ crocum plurimum optimumque: det licet ciliæ: det cyrena: det lycia: hoc primum eſt. ſpirat flagrantius: colore plus aureo eſt ſuccoque citius ꝑficit ad medelam. ibi coricus oppidum eſt: & ſpecus qui montem impoſitum maria ſūmo cauat uertice: patulus hiātu ampliſſimo. Nam deiectis

lateribus in terræ profundum nemoroso orbe amplectit
mediam inanitatem : uirens introrsus lucis pendentibus.
Descensus in eum per duo milia & quingentos passus nō
sine largo die: hinc inde fōtium assidua scaturigine. Vbi
peruentum ad ima primi sinus: alter rursus specus pan-
ditur: quod antrū latis primū patet faucibus : postmodū
in processu per angustias obscurat. In eo sacrum est Iouis
fanum: in cuius recessu intimo Tiphonis gigantis cubile
positū accolæ credunt. Heliopolis antiquū oppidū ciliciæ
fuit: patria Chryssippi stoicæ sapientiæ potētissimi: quod a
Tigrane armenio subactum ē: & diu post pōpeiopolī de-
uictis cilicibus Cneus Magnus cognouit. Mons taurus
ab indico primum mari surgit: deinde a scopulis calidōis
inter ægyptum & pamphilium pelagus obiectus septen-
trioni dextero latere: læuo meridianæ plagæ: occidenti ob-
uersus fronte profusa. Palam est terras eum continuare
uoluisse penetrato mari nisi profundis resistentibus extē-
dere radices suas uetaretur. Deniq; qui periclitāt naturas
locorum: tentasse eum omnes exitus promōtoris p̄bant.
Nam quoquouersus mari alluitur: p̄cedit ī prominētias:
sed modo intercluditur phœnicio: modo pontico sinu:
interdum caspio uel hyrcano: quibus renitentibus subīde
fractis contra meonium lacum flectit: multisq; difficul-
tatibus fatigatus riphæis iugis annectitur. Pro gentium
ac līguarum uarietate plurimarīa nominatus: apud indos
lamus mox prophanisus: choatras apud parthos: post ni-
phates: īde taurus. at ubi ī excelsissimam confurgit subli-
mitatem caucasus. Interea etiam a populis appellationē
trahit. a dextro latere caspius dicitur uel hyrcanus: a læuo
amazonicus: mox cichus: scythicus. Ad hæc uocabula ha-
bet multa alia. Vbi dehīscit: hiulcis iugis facit portas: q̄
primæ sūt armenię: tum caspię: post cilicię. In græciam
uerticē exerit: ubi ceraunius prædicatur. A cilicię finibus

asiaticum limitem despicit. Quantus meridiem uidet: sole inæstuat. quicquid septentrioni oppositum: uento tūdatur & pruina. quod siluestre ē: efferatur multis bestiis & leonibus immanissimis.

Lycia. Cap. Lii.

Quod in campania uestubius: in sicilia ætna: hoc in lycia mons chimera. Hic mons nocturnis æstibus fumidum exhalat. Vnde fabula triformis mōstri ī uulgū data est: q̄ chimeram animal putauerunt. Et quoniā natura ibidem subest ignea: Vulcano urbem proximā lycii dicauerunt: quam de uocabulo sui nominis ephesiam dicūt. Olympus quoq; inter alia oppidū ibi fuit nobile: sed intercidit. nunc castellum est: infra quod aquæ regię ob insigne floris spectaculo sunt uisentibus.

Asia: in ea de urbe epheso: de animali bonnaco: de mōte mimāta: de Homeri & Hesiodi temporibus: de sepulcris Aiakis & Memnōis: de Mēnonis aurbus: de chamaeleōte uerme: de ciconia auc: de origine galactarū. Cap. Liii.

Seq̄tur asia. Sed nō eā asiam loquor: quæ in tertio orbis diuortio termīos ānes habet ab ægyptio mari nilum: meotio lacu tanaim: uerum eam quæ a telmesso lyciæ incipit: unde etiam carpathius auspiciat sinus. Eam igitur asiam ab oriente lycia includit & phrygia: ab occidente ægæa littora: a meridie mare ægyptium: paphlagonia a septentrione. Ephesus in ea urbs est clarissima. Epheso decus templum Dianæ amazonum fabrica adeo magnificum ut Xerxes cum omnia asiatica tēpla igni daret: huic uni pepercerit. Sed hæc Xerxis clāmentia sacras ædes nō diu a malo uindicauit. Nanque Herostratus ut nomen memoria sceleris extenderet: incendium fabricæ nobilis manu sua struxit: sicut ipse fassus ē uoto adipiscēdæ famæ latioris. Notatur ergo eadem die cōflagrauisse templum ephesi: qua Alexander Magnus pelle natus est. qui oritur

ut Nepos edit. M. Fabio Ambusto: Tito Quintio capitolino
no cōsulibus post romā cōditam anno. ccc. lxxxv. Id tēplū
cum postmodū ad cultum angustiores ephesii reforma-
rent: faber operi Dinocrates fuit: quem Dinocratem Ale-
xandri iussu alexandriam ī aegypto metatum supra expo-
suimus. Nusq̄ autē orbe toto tam assiduos terræ motus
& tam crebras urbium demersiones q̄ ī asia esse: cladibus
asiaticis patuit: cum Tiberio p̄cipe urbes duodecim simul
una ruina ceciderint. Ingenia asiatica inclya per gentes.
Fuere poetæ Anacreon: inde Minermus: & Antimachus:
deinde Hipponax: deinde Alcæus: inter quos ēt Sappho
mulier. Et historiæ cōditores Xanthus Aegathæus Hero-
dotus cum quibus Ephorus & Theopompus. Nā de septē
sapientia p̄diti Bias Thales Pittacus: Cleantes stoicæ
eminētissimus: Anaxagoras naturæ indicator. Heraclytus
etiam subtilioris doctrinæ arcanis immoratus. Asiam
excipit phrygia: in q̄ celenæ: quæ antiquato priori nomine
in apamæam transiere oppidū a rege Seleuco postmodū
constitutum. Istic Marsias ortus: istic & sepultus. Vnde
qui proximat fluuius marsias dicitur. Nā sacrilegi certa-
minis factum & audaces in deum tibias testantur nō p̄cul-
ualles: quæ euentum gestæ rei signant: & apamæa decem
milibus passuum separata aulocrene usque adhuc dicit̄.
Ex arce huius oppidi meander amnis caput tollit: qui re-
currentibus ripis flexuosus īter cariā & ioniam p̄cipitat̄
in sinum qui miletum diuidit & prienam. Ipsa phrygia
troadi superiecta est: aquilonia parte galaciæ collimita:
a meridiana lycaoniæ pisidiæ mydoniæque contermina: ab
oriente uicina lydiæ: a septentrione mœsiæ cariæ: a parte
qua dies medius est: mons lydiæ & tmolus croco floren-
tissimus. Amnis pactolus: quem aurato fluore inclya-
tum aliter chrysoroan uocant. In his locis animal nasci-
tur: quod bonnacum dicunt: cui taurinum caput ac

deinceps corpus omne: tantum iuba equina: cornua autē
ita multiplici flexu in se recurrentia: ut siqs ī ea offēdat:
non uulneretur. Sed quicquid præsidiū monstro illi frōs
negat: alius sufficit. Nam cum in fugam uertit: pluuię
citi uētris simū egerit p lōgitudinē triū iugerū: cuius ardor
q̄cqd attigerit urit. ita egerie noxa summouet īsequentes.
Miletos ionię caput: Cadmi olim domus: sed eius qui pri-
mus inuenit prosę orationis disciplinam. Nam non lōge
epheso colophon ciuitas nobilis oraculo Clari Apollinis.
unde haud pcul mimas surgit: cuius uertices de nubibus
superuolantibus futurę tempestatis significāt qualitē.
Caput meonię sypilus excipit cantalis ātea dictus: & ī illa
uocabuli memoria orbitatibus datus Niobe. Smyrnam
meles circumfluit inter asiatica flumina fluore pręcipuus
amnis. Smyrneos campos hermus secat: q̄ ortus dorilao
phrygiam scindit a caria. Hunc quoque hermū fluctibus
aureis æstuassee antiquitas credit. Smyrna: unde pręcipue
enitet: Homero uati patria extitit: qui post ilium captum
anno ducentesimo septuagesimo secundo Agrippa Siluio
Thyberini filio albę regnante anno ante urbem conditam
centesimo sexagesimo. inter quem & Hesiodum poetam
qui in auspiciis olympiadis primę obiit: centum trigēta
octo anni interfuerunt. In retheo littore athenienses et
mitylenęi ad tumulum ducis thessalici achilleō oppidum
cōdiderunt: quod propemodum interiit. Deīde īterposi-
tis ferme. xl. stadiis in altero cornu eiusdē littoris ob ho-
norem salamini Aiakis alterum oppidum: cui eantio datū
nomen: rhodii condiderūt. At iuxta ilium Mēnonis stat
sepulcrum: ad quod sempiterno ab æthiopia cateruatim
aues aduolant: quas ilienſes memnonias uocant. Cremē-
tius auctor est: has easdem āno quinto in æthiopia cater-
uatim coire: & undique uersum quousq̄ gentium sint:
ad regiā Mēnonis cōuenire. Mediterranea quę sūt supra

troadis partem theutrani tenent: regio quæ prima moesorum
fuit patria. Theutrania perfunditur caico flumine. Per
omnem asiam chamæleon plurimus animal quadrupes:
facie qua lacertæ: nisi crura recta & longiora uentri iunge-
rentur: proluxa cauda: eademque in uertiginem torta: ha-
mati ungues subtili aduncitate: incessus piger fere idem q̃
testudinum motus: corpus asperum: cutem qualem ī cro-
codilis deprehendimus: subducti oculi & recessu concauo
recepti: quos nūq̃ nictatione obnubit. uisum non circū-
latis pupulis: sed obtutu rigidi orbis intentat. Hiatus eius
æternus: ac sine ullius usus ministerio: quippe cum neq̃
cibum capiat: neque potu alatur: nec alimēto alio q̃ hau-
stu aeris uiuat. color uarius & in momēta variabilis ita: ut
cuicunque rei se coniunxerit: cōcolor ei fiat. Colores duo
sunt: quos fingere non ualet: rubeus & candidus: cæteros
facile mentitur. Corpus pene sine carne: uitalia sine liene:
nec nisi in corculo pauxillum sanguinis deprehenditur.
Latet hyeme: producit uere. Impetibilis est coraci: a quo
cum interfectus est: uictorem suum perimit interemptus.
Nam si uel modicum ales ex eo ederit: ilico moritur. Sed
corax habet præsidium ad medelam natura manū por-
rigente. Nam cum afflictum se intelligit: sumpta frōde
laurea recuperat sanitatem. Pythonos comes est ī asia lo-
cus in campis patentibus: ubi primo aduentus sui tēpore
ciconiæ aduolant: & eam quæ ultima aduenerit: laniant
uniuersæ. Aues istas ferunt linguas non habere: uesq̃ sonū
quem crepitant oris potius q̃ uocis esse. Eximia illis inest
pietas: etenim q̃tum temporis impenderint fœtibus edu-
cādis: tantum & ipsæ a pullis inuicem aluntur. Ita enim
impense nidos fouēt: ut icubitus assiduitate pēnas exuāt.
Noceri iis omnibus qdē locis nefas ducunt: sed ī thessalia
uel maxime: ubi serpentum copia est: quos dum escandi
gratia insectantur: regionibus thessalicis plurimum mali

detrahunt. Gallaciā primis sæculis prisca galloꝝ gētes occupauerūt. Tholosoci: ueturi: abituūti. quæ uocabula ad huc permanēt: quīs gallacia ūde dicta sit: ipso sonat noīe.

Bithynia: in ea Hānibalis exitus. Cap. Liiii.

Bithynia ī ponti exordio ad partem solis orientis aduerſa thraciæ opulenta ac diues urbium a pontibus ſagari fluminis primos fines habet: atē bebycia dicta: deinde mygdonia: mox a Bithynio rege bithynia dicta. In ea prusiadem urbem & alluithyzas flumen: & perspergit hylas lacus: in quo reſediſſe credūt delicias Hercules Hylam puerum nymphis rapinam: in cuius memoriā uſq; adhuc ſolēni tripudiatione lacum populus circuit: & Hylā uoce clamant. In bithynio quoque agro libyſſa locus nichomediæ proximus ſepulcro Hānibalis datus: qui poſt carthaginēſe iudiciū tranſfuga ad regem Antiochum: deīde poſt Antiochi apud thermophilas tam malam pugnam fractumque regem fortunæ uicibus in hoſpitiū Prusiæ deuolutus ne traderet Tito Quītio ob hāc cauſā ī bithyniā miſſo captiuuſq; romā uēiret: ueneni mali poculo animā expulit: & a romanis ſe uinculis morte deſedit.

Ora pontica. Cap. Lv.

In ora pōtica poſt boſphori fauces: & reſſum anē: portumque calpas ſagariſ fluuius ortus ī phrygia: dictuſque a plerisque ſagariuſ exordium facit mariandini ſinus: in quo oppidum heraclæa appoſitum lyco flumini: & aconæ portus qui prouentu malorum graminum uſq; eo celebris ē: ut noxias herbas aconita illinc nominemus. Proximuſ inde acheruſiuſ ſpecuſ: quem foraminis cæci profundo aduſque inferna aiunt patere.

Paphlagonia. Cap. Lvi.

Paphlagoniam limes a tergo gallaticuſ aplectit. Ea paphlagonia a carabi promōtorio ſpectat tauricā: conſurgit cythoro monte porrecto in ſpatium miliū triū

& sexaginta insignis loco heneto: a quo (ut Cornelius Nepos perhibet) paphlagonēs ī italiā trāsuecti mox ueneti sunt nominati. Plurimas in ea regione urbes milesii cōdiderunt. Eupatoriam Mithridates: quæ subacta a Pōpeio pompeiopoli est dicta.

Cappadocia: in ea de equis. Cap. Lyii.
Appadocia gentium uniuersarū quæ pontū accolūt præcipue introrsus recedit. Latere læuo utraq; armenias & cōmagenem simul transit: dextro plurimis asiæ populis circumfusa attollitur ad tauri iuga & solis ortus. præterit lycaoniam: pisidiam: ciliciam. Vadit super tractum syriæ antiochiæ: parte regionis alterius in scythiam pertendens: ab armenia maiore diuisa eufrate aene. quæ armenia unde panhydry montes sunt auspicatur. Multæ in cappadocia urbes iclytæ. Verum ut ab aliis referamus pedem: coloniā archelaidem: quam deduxit Claudius Cæsar halys præterfluit. Neocæsaream lycus alluit. Melitam Semiramis cōdidit. Mazacham sub argeo sitā cappadoces matrē urbiū numerāt. Qui argeus niualibus iugis arduus ne æstiuo quidem torrente pruinis caret: quemque idigenæ populi habitari deo credunt. Terra illa ante alias alitrix equorum & prouentui equino accommodatissima est: quorum hoc in loco ingenium reor prosequendum. Nam equis inesse iudicium documentis plurimis patefactum: cum iam aliquot inuenti sunt: qui nō nisi primos dominos recognoscerent: obliti mansuetudinis si quando mutassēt cōsuetam seruitiā. Inimicos partis suæ norunt adeo: ut inter prælia hostes petant morsu. Sed illud maius est: q̃ rectoribus peditis quos diligebant accersunt fame mortem. Verū hi mores ī genere equorū præstantissimo reperiuntur. Nam qui infra nobilitatem sati sunt: nulla documenta sui præbuerunt. Sed ne quid uideamur dicendi licentia contra fidem arrogasse: exemplum frequēs dabimus. Alexandri

Magni equus bucephalas dictus siue de aspectus toruita-
 te: siue ab insigni q̄ taurinum caput armo imixtū hēbat:
 siue q̄ in fronte eius quādam corniculorum minā protu-
 berabant: cum ab equario suo alias etiam molliter sederet:
 accepto regio stratu neminem unq̄ alium prāter dominū
 uehere dignatus est. Documenta eius ī praelio multa sūt:
 quibus Alexandrum e durissimis certaminibus sospitem
 ope sua extulit. quo merito effectum: ut defuncto ī india
 exequias rex duceret: & supremis sepulcris daret: urbem ēt
 conderet: quam in nominis memoriam bucephalam no-
 minauit. Equus. C. Cæsaris nullum prāter Cæsare dorso
 recepit: cuius priores pedes facie uestigii humani tradunt
 fuisse: sicut āte Veneris genitricis ædem hac effigie ī roma
 locatus est. Regem scytharum cum singulari certamine
 interemptum aduersarius uictor spoliare uellet: ab equo
 eius calcibus morfuque ē laceratus. Agragantina etiam
 regio frequēs est equorum sepulcris: quod munus supre-
 mitatis meritis datum credimus. Voluptatem his inesse
 circi spectacula prodiderunt. Quidam enim equorum cā-
 tibus tibiarum: quidam saltationibus: quidam colorum
 uarietate: nonnulli etiam accensis facibus ad cursus puo-
 cantur. Affectum equinum lachrymæ probant. Denique
 īterfecto Nicomede rege equus eius iedia uitam expulit.
 Cū praelio Antiochus galathas subegisset: Cintareti noīe
 ducis qui ī acie ceciderat equū īsiluit ouaturus. isq̄ adeo
 spreuit lupatos: ut de industria cernuatus ruina pariter
 & se & equitem affligeret. Ingenia equorum & Claudii
 Cæsaris circenses pbauerūt: cū effuso rectore q̄drigæ cur-
 sus æmulos non minus astu q̄ uelocitate præuerterent: &
 post decursa legitima spatia ad locum palmæ sponte cō-
 sisterent: uelut uictoriæ premium postularent. Excusso
 quoque auriga: quem Rutimanam nominabant: relicto
 certamine ad capitolium q̄driga p̄siluit: nec ante substitit:

Bucephalus equus magni

Equus C. Cæsaris.

Equus Regis Scytharum.

Equus Nicomedis.

Equus Cintareti duci

q̄ tarpeiū Iouem trina dextratione lustrasset. In huiusce animalis genere a tas lōgior maribus. Legimus sane equū ad ānos.lxx.uixisse. Iam illud non uenit in ambiguum: q̄ in annum tertium & tricesimum generant: utpote qui etiā post uicesimū mittantur ad sobolem reficiendā. Notatum etiam aduertimus opontem nomine equum ad gregariam uenerem durasse in ānos.xl. Equarum libido extinguitur iubis tonsis: in quarum partu amoris nascit̄ beneficium: quod in frontibus referunt recens editi: fuluo colore caricis simile. hippomanes nominat̄. quod si praeceptum statim fuerit: nequaquā mater pullo praeberet ubera fellitanda. Quo quis acrior fuerit speique maioris: eo p̄fundius nares mersitat in bibendo. Mas ad bella nunquā pducitur apud scythas: eo q̄ foeminā exonerare uescas et in fuga possunt. Edunt equae etiam uentis conceptos: sed hi nunquā ultra teriennium æuum trahunt.

Q Assyria: i ea de unguentorū origine. Cap. Lviii.

A Sfyriorum initium adyabene facit: in parte cuius abelitis regio est: quem locum uictoria Alexandri Magni non finit prateriri. Nam ibi copias Darii fudit: ipsum subegit: expugnatisque eius castris i reliquo apparatu regis scrineum unguentis refertum repperit: unde primū romana luxuria fecit īgressus ad odores pegrinos, aliquantisper tamen uirtute ueterum ab hac uitiorum illecebra defensi sumus: atque adeo in tempus censorum Publii Craffi & Caii Cæsaris: qui edixerunt āno urbis cōditæ quingentesimo. lxxv. ne quis unguenta inueheret peregrina. Postmodum uicerūt nostra uitia: & senatui adeo placuit odorum adhibita delitia: ut ea etiā n penetralibus tenebris uteretur. sicut. L. Plocium fratrem Planci bis cōsulis proscriptum a triū uiris i salernitana latebra unguenti odor prodidit.

Q DE Arbore mœdiæ. Cap. Lyüiii.

HOs terrarum ductus excipit mœdia: cuius arbor inclaruit etiam carminibus mantuanis. Ingens ipsa: & cui tale ferme: quale unedonibus folium est. tātum eo differt: q̄ aculeatum spinosis fastigiis hispida. gestat malum iimicū uenenis sapore asperū: & amaritudis meræ: odoris autem fragrantia plus q̄ iocundum lōgeque sēsibile. Vex pomo illi tāta ubertas iē: ut onere puentus sēp grauetur. Nā p̄tinus atq; poma eius deciderunt maturitate: alia p̄tuberant: eaq; tantum est opimitati mora: ut fœtus decidant ante nati. Vsurpare sibi nemora ista optauerūt & aliæ nationes per industriam germinis trāsferendi: sed beneficium soli mœdiæ datū natura resistēte terra alia nō potuit mutuari.

Portæ caspiæ. Cap. Lx.

Portæ caspiæ pandunt itinere manu facto lōgo octo milibus passuum: nā latitudo uix ē plaustro p̄meabilis. In his angustis etiā aliud aspey: q̄ preciosorū latey saxa liquentibus inter se salis uenis exudant humorem affluentissimū: q̄ cōstrictus ui caloris uelut ī glaciē corporat. ita labes inuita accessum negat. Præterea octo uiginti milium passuū tractus omnis quoquo iē p̄gitur humo arida sine p̄sidio sitit. Tūc serpētes undiq; gentium cōuenē a uerno statim die illuc cōfluunt. Ita periculi ac difficultatis concordia ad caspios nisi hyeme accessus negat.

Direum margine regio. Cap. Lxi.

ACaspiis ad orientem uersus locus ē: quod direum appellāt: cuius ubertati non ē quippiam quod cōparari queat: quē locū circumsident capirinaci & hyrcani. Ei p̄ximat margine regio iēlyta cæli ac soli cōmodis: adeo ut in toto illo latifundio uitibus sola gaudeat: in faciem theatralē mōtibus clauditur ābitu stadiorū mille quingentorū iācessa pene ob incōmodū arenosæ solitudinis: quæ p̄cētū & uiginti milia passuū undiq; uersum circumfusa est.

Regionis huius amoenitatem Alexander Magnus usque adeo miratus est: ut ibi primam alexandriam conderet. quam mox a barbaris excisa Antiochus Seleuci filius reformauit: & de nuncupatione domus suae dixit seleuciam. Cuius urbis circuitus diffunditur in stadia. lxxv. In hac Orodes romanos captos crassiana clade deduxit. Et aliud caspiis Alexander oppidum construxit: idque eraclia dictum manebat: sed hoc ab iisdem euersum gentibus: deinde ab Antiocho restitutum ut ille maluit postmodum nominatum est.

O xus amnis: gens circa eum: terminus itineris Liberi patris & Herculis: de chamelorum natura. Cap. Lxii.

O xus amnis de lacu oxo oritur: cuius hinc inde bactri & oxistacae accolunt: sed praecipuam partem bactri. Bactris praeterea est proprius amnis bactros: unde & oppidum quod incolunt bactron. Gentis huiusce pone sunt propanis iugis abiit. quae aduersa indis fontibus terminatur: reliqua includit oxus flumen. Ultra hos panda oppidum sogdianorum: in quorum finibus Alexander Magnus tertiam alexandriam condidit ad contestandos itineris sui terminos. Hic enim est locus in quo primum a Libero patre: post ab Hercule deinde a Semiramide: postremo autem a Cyro arae sunt constitutae: quod proximum gloriae omnes duxerunt illo usque promouisse itineris sui metas. Vniuersi eius ductus duntaxat ab illa terrae parte laxates fluuius secatur fines: quem tamen laxatem soli bactri uocant. nam alii scythae sylim nominant. Hunc eundem esse tanaim exercitus alexandri Magni crediderunt. Vbi ubi Demodamas dux Seleuci & Antiochi satis idoneus uero auctor transuectus amnem istum titulos omnes supergressus est: alium esse quam tanaim deprehendit. Ob cuius gloriae insigne dedit nomen suo ut altaria ibi strueret Apollini didymeo. Hoc est colliminum in quo limes persicus scythis iungitur: quos scythas persae lingua sua sacas dicunt: & iucem scythae persas chorfacos nominant: motemque

caucasū croucasim id ē niuibz cādicantem. Dēfissima hic
populorū frequentia cū parthis legem placiti ab exordio
moris icorrupta custodit disciplina. E qbus sūt massage/

tā celeberrimi: & essedones: satarchæ: & apalei. post quos
īmanissimis barbaris īteriacentibus de ritu aliāz nationū
pene īconstanter diffinitum aduertimus. Bactri camelos
mittunt: licet & arabia plurimos. Verum hoc differunt: q
arabici bina tubera in dorso habent: sīgula bactriani. Hi
nunq̄ pedes atterunt. sunt. n. illis reciprocis qbusdā pul/

munculis uestigia carnulenta. unde & contraria est labes
ambulantibus nullo fauente præsidio ad nisum īsistendi.
Habentur in duplex ministerium. Sunt alii oneri ferēdo
accōmodati: alii pnciores. Sed nec illi ultra iustum pon/

dera recipiunt: nec isti amplius q̄ solita spatia uolūt egre/

di. Genituræ cupidine efferantur adeo: ut s̄uiant cum
uenerem regunt. Oderunt equinum genus. sitim etiam
ī q̄driduum tolerant. Vex̄ cum occasio bibendi data est:
tantum īplent: q̄tū & satiet desideria præterita & ī futurū
diu p̄sit. Lutulentas aq̄s captant: puras refugiūt. deniq;
nisi cenosior liquor fuerit: ipsi assidua cōculcatiōe limum
excitant: ut turbidet. Durant in annos centum: nisi forte
translati in peregrina insolentia mutati aeris morbos tra/

hant. Ad bella fœminæ præparant. Inuentumq; est: ut
desiderium eis coitionis quadam castratione excecet. Putāt
.n. fieri ualidiores: si coitibus arceant.

Seres & sericum. Cap. Lxiii.

Qua scythico oceano & mari caspio in oceanum eo/

um cursus flectit: ab exordio huiusce plagæ pfundæ
niues: mox lōga deserta: post ātropophagi gens asperrima
dein feris spatia obsita ferme dimidiā itineris partem īpe/

netrabilem reddiderunt. q̄z difficultatum terminum facit
iugum mari īminēs: quod tabin barbari dicunt. Post hæc
adhuc lōgīq; solitudines. Sed in tractu eius oræ: quæ

spectat æstiuum oriētē: post ihumanos situs primos hominū seres cognoscimus: q̄ aq̄ꝝ aspergiē iūdati frōdibus uellera arborū adminiculo depectūt liquoris: & lanuginis teneram subtilitatem humore domant ad obsequium. Hoc illud sericum in usum publicū damno seueritatis admissum. e quo ostendere potius corpora q̄ uestire primo fœminis: nunc etiā uiris luxuriæ persuasit libido. Seres ipsi quidem mites: & iter se quietissimi. Alias uero reliquorū mortalium cœtus refugiant adeo: ut cæterarū gentium cōmercia abnuāt. Primū eorū fluuiū mercatores ipsi trāsēūt: i cuius ripis nullo iter partes linguæ cōmercio sed depōita rerū precia oculis æstimātibus sua tradūt: nra nō emūt.

C Gens attacorum. Cap. Lxiii.

S Equitur attacenus sinus: & gens hominum attacorum: quibus temperies prærogatiuam mirā aeris clāmentia sumministrat. Arcent sane afflatum noxium colles: qui salubri apricitate undiq; secus obiecti phibent auras pestilentes: atque ideo ut Amometus affirmat: par illis & hyperboreis genus uitæ est. Inter hos & idiam gnarissimi ciconias locauerunt.

I India: i ea de ritu hominum & q̄litate: de cæli clāmētia: de flumibus: de leucocrota bestia: de serpētibus idicis: de æle bestia de manticora bestia: de bubus: de monoceronte: de āguillis: de uermibus: de balena: de fufitere: de psitaco: de lucis: de ficu: de arūdibus: de arboribus: de pipis arborē: de hebeno: de calamo odorato: & de lapidibus preciosis. Cap. Lxv.

A Mœdis montibus auspicatur india a meridiano mari porrecta ad eoum & a septētrione usq; ad mōtem caucasum. Terra hac fauonii spiritu saluberrima in anno bis æstatē habet: bis legit frugē: uice hyemis etefias patit. Hāc Possidonius aduersā galliæ statuit. Sane nec q̄cūq; ex ea dubium. Nam Alexātri Magni armis cōpta &

alios postmodū regū diligētia pagrata penitus cognitioni
nr̃a addita est. Magasthenes sane apud reges indicos ali-
quantisp̃ moratus res indicas scripsit: ut fidem quā ocu-
lis subiecerat: memoriā cōmandaret. Dionysius quoq; q̃
& ipse a Philadelpho rege spectator missus gratia pericli-
tandæ ueritatis paria p̃didit. Tradunt ergo in india fuisse
quīq; milia oppidorū p̃cipua capacitate populorū nouē
milia. Diu etiā credita est tertia pars esse terrarū. Nec mix-
sit de hominum uel de urbium copia: cum soli indi nunq̃
a natali solo recesserūt. Indiam Liber pater primus īgres-
sus est: utpote qui indis subactis primus omniū triūpha-
uit. Ab hoc ad Alexandrum Magnum numerant̃ annorū
sex milia. cccc. li. additis & amplius tribus mensibus hīta
per reges cōputatione: qui centum quinquaginta tres te-
nuisse medium æuum deprehēdunt̃. Maximī ī ea amnes
ganges & indus: quorū gangen qdā fōtibus incertis nasci
& nili modo exultare cōtendunt. Alii uolunt a scythicis
montibus exoriri. Hypanis etiā ibi nobilissimus fluuius:
qui Alexandri Magni iter terminat: sicuti aræ in ripa eius
positæ probant. Minima gangis latitudo per octo milia
passuum: maxima per uiginti patet. Altitudo ubi uadofis-
simus est: mensura centum pedum deuorat. Gangarides
extimus ē indiæ populus: cuius rex equites mille: elephā-
tos septingentos: peditum sexaginta milia in apparatu
belli habet. Indorū quidā agros exercent: militiā plurimi:
merces alii: optimi ditissimiq; rēpublicam curant. Reddūt
iudicia: assident regibus. Quietū ibi eminētissimæ sapiē-
tiæ genus est: uita repletos incensis rogis mortē accersere.
Qui uero ferociori sectæ se dediderunt: & siluestre agūt ui-
tā: elephātos uenāt̃: qbus perdomitis ad mansuetudinem
aut arant: aut uehunt. In gange insula est populosissima
amplissimam cōtinens gentem: quorum rex quinquaginta
milia peditum: equitum quinquaginta quattuor milia in

armis habet. Omnes sane quicunque præditi sunt regia potestate:
non sine maximo elephantorum equum etiam peditumque
numero militarem agitant disciplinam. Præstia gens ualidi-
dissima palibothram urbem incolunt: unde quidam gentes
illas palibothras nominauerunt. quorum rex sexcentena milia
peditum: equum triginta milia: elephantorum octo milia
omnibus diebus ad stipendium uocat. Ultra palibothram
montes maleus: in quo umbræ hyeme in septentriones: æstate in
austos cadunt: uicissitudine hac durate senis mensibus. Sep-
tentriones in eo tractu in anno semel nec ultra quindécim dies
parent: sicuti auctor est Bethon: qui prohibet hoc in idem plu-
ribus locis euenire. Indo flumini propinquantes uersa ad
meridie plagam ultra alios torret calore. denique uis syderis
perdit hominum color. Motana pigmæi tenent. At hi quibus
uicinus est oceanus: sine regibus degunt. Pandæa gens a
fœminis regitur: cui reginam primam assignant Herculis
filiam. et nysa urbs regioni isti datur. Mons etiam Ioui
sacer metros nomine: in cuius specu nutritum Libæ patræ ue-
teres indi affirmant: cuius uocabuli argumento lasciuienti
famæ creditur Libæ fœmine natum. Extra indi hostium
sunt insulæ duæ chryse et argire adeo fœcundæ copia me-
talloy: ut plerique aurea sola eas habere perdididerint & argentea.
Indis omnibus præmissa cæsaries non sine furo caruli aut crocei
coloris. Cultus præcipuus in gemis: nullus funeum appara-
tus. Præterea in Iubæ et Archelai regum libris editum est:
in quantum mores populorum dissonant: habitus quoque dis-
crepantissimus. Alii lineis: alii laneis peplis uestiunt: pars
nudi: pars obscena tantum amiculati: plurimi etiam fle-
xibilibus libris circumdati. Quidam populi adeo præcisi: ut
elephantos uelut equos facillima insultatione transiliant.
Plurimis placet neque animal occidere: neque uesci carnibus.
Plerique tantum piscibus alunt: & mari uiuunt. Sunt qui proxi-
mos parentesque prius quam annis aut ægritudine in maciem

eant ante uelut hostias cādūt : deīde pemptorum uiscera
epulas habent. quod ibi non sceleris: sed pietatis loco nu-
merat̃. Sunt ēt q cū incubuere morbi : procul a cæteris in
secreta abeunt: nihil anxie mortem expectātes. Astiaco-
norū gens laureis uiret siluis: lucis buxeis: uitium uero &
arborum uniuersarum: quibus gratia dulcis ē: prouētibus
copiosissima. Philosophos habent indi: gymnosophistas
uocant: qui ab exortu adusque solis occasū contētis ocu-
lis orbem candentissimi syderis contuentur in globo ignis
rimantes secreta quādam: arenis que feruentibus perpetē
diem alternis pedibus insistent. Ad montem qui nihilo
dicitur: habitant quibus aduersæ plantæ sunt: & octoni
digiti in plātis singulis. Megasthenes per diuersos indiæ
montes esse scribit nationes capitibus caninis: armatas
unguibus: amictas uestitu tergorū: ad sermonem huma-
nū nulla uoce sed latratibus tantū sonantes: rictibusque.
Apud Thesiam legitur quasdam fœminas ibi semel tātū
parere: natosque canos ilico fieri. Esse rursum gentem al-
teram quæ in iuuenta cana sit: nigrescat in senectute ultra
æui nostri terminos perennantem. Legimus monoculos
quoque ibi nasci singulis cruribus: & singulari pernicitate.
qui ubi defendi se uelint a calore: resupinati plātaz suaz
magnitudine inumbrentur. Gangis fœtem qui accolunt:
nullius ad escam opis indigent: odore uiuunt pomorum
siluestrium: lōgiusq; pergentes eadem illa in præsidio ge-
runt: ut olfactu alāt. q si tetriorem spiritum forte traxe-
rint: exanimari eos certum est. Perhibent esse & gentem
fœminarum: quæ quinquennes cōcipiūt: sed ultra octauū
annū uiuēdi spatium nō perferunt. Sunt & q ceruicibus
carent: & in humeris habent oculos. Sūt q siluestres hirti
corpora caninis dētibus stridore mirifico. Apud eos uero
quibus ad uiuendi rationē exactior causa est: multæ uxo-
res in eiusdem uiri coeunt matrimonium: & cum maritus

decefferit suam apud grauissimos iudices quæque de me-
ritis agunt causam: & quæ officiosior cæteris sententia ui-
cerit iudicantium: hoc palmæ refert premium: ut arbitrio
suo ascendat rogam cõiugis: & supremis eius semetipsam
det inferias. cæteræ cum nota uiuunt. Enormitas in ser-
pentibus tanta est: ut ceruos & animantium alia ad parē
molem hauriant. quinetiam oceanum indicum penetrēt:
insulasque magno spatio a continēti separatas populādi
petant gratia. Idque ipsum est non qualibet magnitudie
euenire: ut per tantam soli latitudinem ad loca permeent
destinata. Sunt illic multæ ac mirabiles bestię: quarum
e multitudine & copia uel particulam psequamur. Leu-
crocota uelocitate præcedit feras uniuersas: ipsa asini feri
magnitudine: cerui clunibus: pectore ac cruribus leonis:
capite camelino: bisulca ungula: ore adusque aures dehi-
scente: dentium locis osse perpetuo. Hoc quo ad formā.
Nam uoce loquentium hominum sonos æmulatur. Est
& æle alias ut equus: cauda elephāti: nigro colore: maxillis
aprinis: præferens cornua ultra cubitalem modum longa
ad obsequium cuius uelit motus accommodata. neq. n.
rigent: sed flectuntur: ut usus exigit præliandi: quorū alte-
rum cum pugnat prætendit: alterum replicat: ut si ictu
aliquo alterius acumen obtusum fuerit: acies succedat al-
terius. hippopotamis comparatur: & ipsa sane aq. flu-
minum gaudet. Indicis tauris color fuluus est: uolucris
pernicitas: pilus in contrarium uersus: hiatus omne quod
caput. Hi quoque circumferunt cornua flexibilitate qua
uolunt: tergi duricie omne telum respuente: tam immiti
feritate ut capti animas piciant furore. Manticora quo-
que nomine iter hæc nascitur triplici dentiū ordie coeūte
uicibus alternis: facie hominis: glaucis oculis: sanguineo
colore: corpore leonino: cauda uelut scorpionis aculeo
spiculata: uoce tam sibila ut imitet modullos fistularum.

humanas carnes auidissime affectat. pedibus sic uiget: sal-
tu sic potest: ut morari eam nec extētissima spatia possit:
nec obstacula latissima. Sunt præterea boues unicornes:
solidis ungulis nec bifidis. Sed atrocissimum est mono-
ceros mōstrum mugitu horrido: equino corpore: elephātis
pedibus: cauda suilla: capite ceruino: cornu eius media
fronte prætenditur splendore mirifico ad magnitudinem
pedum quattuor: ita acutum: ut quicquid impetat facili
ictu perforetur. uiuus non uenit in hominum potesta-
tem. & interimi quidem potest: capi autem non. Aquæ
etiam gignunt miracula non minora. Anguillas ad trice-
nos pedes longas educat ganges: quem Statius Sebosus
inter præcipua miracula ait uermibus abundare cæruleis
nomine & colore. Hi bina habent bracchia longitudinis
cubitorum non minus senum. adeo robustis uiribus: ut
elephantes ad potum uentitantes mordicus comprehēsos
ipsorum manu rapiāt in profundum. Indica maria bale-
nas habent ultra spatia quattuor iugerum. Sunt & quos
fuseteras nuncupant: qui enormes supra molem igētium
columnarum ultra atēnas se nauium extollūt: haustosq;
fistulis fluctus ita eructant: ut nimbose alluue plerunq;
deprimant alueos nauigantium. Sola india mittit auem
psitacum colore uiridem: torque puniceo: cuius rostri tāta
duritia est: ut cum e sublimi præcipitatur in saxum: nifu
se oris excipiat: & quodam quasi fundamēto utatur extra-
ordinariæ firmitatis. Caput uero tam ualens: ut siquādo
ad discendum plagis sit admonēdus (nam studet ut quod
homines loquatur) ferrea clauicula sit uerberandus. Nam
cum ī pullo est aut intra alterum ætatis suæ annum: quæ
monstrata sūt: & citius discit: & retinet tenacius: paulo se-
nior & obliuiosus est & idocilis. Inter nobiles & plebeios
discretionem facit digitorum numerus. Qui præstant
quinos in pede habent digitos: cæteri trinos. Lingua lata:

multoque latior q̄ cæteris auibus: unde perficitur: ut articu-
lata uerba penitus eloquatur. Quod ingenium ita de-
litiæ romanæ miratæ sunt: ut barbari p̄sitacos mercē fece-
rint. Indorum nemora in tam proceram sublimantur
excelsitatem: ut transiaci nec sagittis quidem possint. Po-
maria ficos habent: quarum caudices in orbem spatio
sexaginta passuum extuberantur. Ramorū umbræ ābitu
bina stadia consumunt. Foliorum latitudo formæ ama-
zonice peltæ comparatur. Pomum eximiæ suauitatis.
Quæ palustria sunt: arūdinem ita crassam creant: ut fissis
internodiis lembi uice uestitet nauigantes. E radicibus
humor dulcis exprimitur ad melleam suauitatem. Tylos
india insula est. ea fert palmas: oleam creat: in uenis abū-
dat: terras omnes hoc miraculo sola uincit: q̄ quæcunque
in ea arbor nascitur: nunq̄ caret folio. Ibi mons caucalus:
qui maximam orbis partē perpetuis iugis penetrat. Frōte
qua soli est obuersus: arbores piperis ostentat: quas ad iu-
niperi similitudinem diuerse fructus edere asseuerāt. Eos
qui primus erumpit: uelut corylorum fimbria dicitur pip-
longum. quod incorruptum est: piper album. quorum
cutem rugosam & torridam calor fecerit: piper nigrum. q̄
demum caducus torretur feruido sole: uocamen trahit de
colore. at quod ex ipsa arbore stringitur: ut est album pip-
dicitur. Sed ut piper sola india: ita hebenum sola mittit.
nec uniuersa: uerū exigua sui pte siluis hoc genus edit. Ar-
bor ē plerūq̄ tenuis: sed frequētior uimine rato ī crassitu-
dinē caudicis extuberata: hiulco cortice & admodū reticu-
lato: dehiscētibus uenis adeo: ut p̄ ipsos sinus ps̄ ītima uix
tenui libro cōtegat̄. Lignū ōe absq̄ mediāli: eadē ferme &
facie & nitore q̄ ē ī lapide gagate. Indi reges ex eo scepra
sumū: & q̄scūq̄ deosq̄ imagīes nō nisi ex hebeno hñt. Ii-
dē ferūt materia ista liquorē nō cōtineri: & qcqd̄ maleficū
fuerit: tactu eius auerti. hac grā pocula ex hebeno hñt.

Ita nihil mirum si pergere sit in precio: quo etiā hi quibus
prouenit honoratur. Hebenum ex india mithridatico tri-
umpho romæ primū Pōpeius Magnus exhibuit. Mittit
india calamos odoratos & multa alia fragrantia mirifici
spiritus suauitatem. Indicorum lapidum ī adamātibz
prima dignitas: utpote q̄ lymphationes adimant: uenenis
resistant: mentium uanos metus pellunt. Hæc primū de
his prædicari oportuit: quæ respicere ad utilitatē uidebāus.
Nunc reddemus quot & quæ adamantum sint species:
& q̄s color cuiq; eximius. In quodam crystalli gñe iuenit
materia in qua nascitur adeque similis: splēdore liq̄dissio
in mucronem sexangulū utrinq; secus leuiter turbinatus:
nec unq̄ ultra magnitudinem nuclei auellani repit. Huic
proximus in excellētissimo auro deprehenditur: pallidior
ac magis ad argenti colorē renitens. Tertius in uenis cypri
apparet propior ad aeriam faciem. Quartus in metallis
ferrariis legitur: pondere cæteros antecedens: non tamē et
potestate. Nam & hi qui in cypro deprehenduntur: frāgi
queunt: plāriq; etiam adamante altero perforantur. At
illi quos primos significamus: nec ferro uincūtur: nec igni
domantur. Veruntamen si diu sint in sanguine hyrcino
macerātur: nec aliter q̄ si calido uel recenti maleis aliquot
ante fractis & incudibus dissipatis aliquando cādūt: atq;
in particulas dissiliunt. quæ fragmēta sculptoribus ī usū
insigniēdæ cuiusq; modi gemmæ expetuntur. Inter ada-
mantem & magnetem est quædā naturæ occulta diffē-
sio: adeo ut iuxta positus non sinat eam rapere ferrum: uel si
admotā magnes ferrum traxerit: quasi prædam quandam
adamas magneti rapiat: atq; auferat. Lychnitē pinde fert
india: cuius lucis uigorem fragrantia excitat lucernarum.
qua ex causa lychniten græci nominauerunt. Duplex ei
facies. aut ī purpuræ emicat claritatem: aut meracius suf-
funditur croci rubore. Per omne intimum sui siquidem

pura sit ioffesam admittit perspicuitatem. at si excanduit
radius solis icita: uel ad calorem digitorū attritu excitata ē:
aut palarum cassa: aut carthage fila ad se rapit cōtūaciter
sculpturis resistens. at si quando insignita est: dum signa
exprimit quasi quodā animali morfu partē caræ retētat.
Beryllus in sexangulas formas indi atterunt: ut hebetem
coloris leuitatē angulorum percussu excitēt ad uigorē.
Beryllorum genus diuiditur in speciem multifariam. Exi-
mius interuiente & glauci & cærulei tēperamento quādā
præfert puri maris gratiam. Infra hos sunt chrysoberylli
qui languidius micantes nube aurea circumfunduntur.
Chrysopassos quoq; ex auro & purpureo mixtam lucē
trahentes æque beryllorum generi adiudicant. Hiacy-
nthonas scilicet qui hiacynthos prope referant: & ipsos
probant. Eos uero qui crystallo similes capillamentis iter-
currentibus obscurantur (hoc enim uitio illorum nomē ē)
scientissimi lapidū plebi dederunt. Indici reges hoc gēus
gemmarum in longissimos cylindros amāt fingere: eosque
perforatos elephantorum setis suspendunt ac monilia
habēt: uel plexq; ex utroq; capite insertis aureis umbilicis
incendunt ad pinguiorem nitelā: ut per industriā metallo
hic inde addito fulgentiorem trahant lucē.

Q Taprobane: in ea de qualitate hoīum & moribus: de
syderibus cæli eius: de nauigatiōibus: de q̄litate maris: de
margaritis. Cap. Lxvi.

T Aprobanem īsulam anteq̄ temeritas hūana exq̄sito
penitus mari fidem panderet: diu orbem alterū pu-
tauerūt: & qdē quem habitare eachites crederent. Verum
Alexātri Magni uirtus ignorantia publici erroris nō tulit
ulterius permanere: sed in hac usq; secreta propagauit
nominis sui gloriā. Missus igitur Onesicritus præfectus
classis macedonicæ terram istam q̄ta esset: quid gigneret:
quomodo haberet exquisitam noticiā nostræ dedit. Patet

i lōgitudīe stadiorū septem miliū: i latitudīe q̄nq; miliū.
Scinditur amne interfluo. Nā ps eius bestiis & elephātis
plena est maioribus multo q̄ fert india: partem homines
tenent. margaritis scatet & gemmis oībus. Sita est inter
ortū & occasum. ab eoo mari īcipit pratēta īdiā. A prasīa
īdorū gente diez uiginti priō ī eā fuit cursus: sed cum pa-
pyraceis et nili nauibus illo pergeretur: mox cursu nostrarū
nauium septem dierum iter factum est. Mare uadosum
interiacet altitudīs non amplius senū passuum. certis aut
canalibus depressū adeo: ut nullā unq̄ anchorā ad pfūda
illius fundamenta potuerūt puenire. Nulla in nauigādo
sydex obseruatio: utpote ubi septētriōes nequa q̄ uident:
uergiliā nunq̄ apparēt. lunā ab octaua ī sextamdecimam
tātum supra terrā uident. Lucet ibi canopos sydus clarū
& amplissimum. orientem solem dextra habent: occidētē
sinistra. Obseruatiōe itaq; nauigādi nulla suppetente ut
ad destinatum pergentes locum capiāt: uehunt alites: q̄z
meatus terram petentium magistros hñt cursus regendi.
Quaternis nō āplius mēsibus ī āno nauigatur. In Claudii
prīcipatu de taprobane hāc tātum noueramus. Tunc. n.
fortuna patefecit scientiā uīā latiore. Nā libertus Annii
Plocanū: q̄ tunc rubri maris uestigal admīstrabat: arabīā
petens aqlōibus prāter germaniam raptus quītodecimo
demum die appulsus est ad hoc littus: portūq; aduectus:
qui hyppurus noīat. sex demum mensibus sermonē per-
doctus: missusq; ad colloquia regis quā cōperat reporta-
uit. Stupuisse scilicet regem pecuniā quā cum ipso erat
capta: q̄ tametsi signata dispibus foret uultibus: parē tñ
hñret modum ponderis: cuius aequalitatis contemplatione
cu romanā amicitīā flagrātius cōcupisset: Thracia prīcipe
legatos ad nos usq; misit: a qbus cognita sūt uniuersa. Er-
go īde hoīes corporū magnitudīe cāteros ātecedūt: crines
succo imbuunt: cārulīs oculis ac truci uīsu: terrifico sono

uocis. Quibus immatura mors est: in ānos centum aui
trahunt: aliis omnibus annosa atas: & pene ultra hūanā
extenta fragilitatem. Nulli aut ante diem somnus aut p
diem. Noctis partem quieti destinant: lucis ortū uigilia
anteuertunt. Aedificia modice ab humo eleuata. annona
semper eodē tenore. uites nesciunt. pomis abundāt. colūt
Herculem. In regis electione non nobilitas praualeat: sed
suffragium uniuersorum. Populus enim eligit spectatū
moribus & inueterata clāmentia & annis grauē. Sed hoc
in eo quāritur cui liberi non sint. nam si pater: etiā si uita
spectetur: non admittitur ad regnandum. Et si forte dū
regnat pignus sustulit: exuitur potestate. idque maxime
custoditur: ne fiat hæreditarium regnum. Deinde etiam
si rex maximā præferat æquitatem: nolunt ei totū licere.
quadraginta ergo rectores accipit: ne ī causis capitū solus
iudicet: q̄q̄ sic quoq; si displicuerit iudicatum: ad populū
prouocatur: a quo datis iudicibus septuaginta fert sēten
tia cui necessario acquiescitur. Cultu rex dissimili a cæteris
uestitur syrmate: ut ē habitus: quo Liberum patrē amiciri
uidemus. Quod si ipse etiam in peccato aliquo arguitur:
morte mulctatur: non tamē ut cuiusq̄ attrectetur manu:
sed consensu publico rerum omnium interdicta facultate
etiam colloquiū potestas punito denegatur. Cultā studēt
uniuersi. Venatibus indulgent: nec plebeias agūt prædas:
quippe cum tigrides aut elephanti tantum requirantur.
Marina quoque piscationibus inquietant. Marinas etiam
testudines capere gaudent: quarum tanta est magnitudo
ut superficies earum domum faciat: & numerosā familiā
non arcte receptet. Maior pars insulæ huius calore ābusta
est: in uastas desinit solitudines. Latus eius mare alluit
peruiridi colore fruticosum ita: ut iubæ arborum plerūq;
gubernaculis atterātur. cernunt latus sericum de montiū
suorum iugis. mirantur aurum: & ad gratiam poculorum

omnium gemmarum adhibet apparatus. secant marmora
testudinea uarietate. Margaritas legunt plurimas. Marinae
enim conchae sunt: in quibus hoc genus lapidum requiritur:
quae certo anni tempore luxuriante conceptu sitiunt rorem
uelut maritum: cuius desiderio hiant: & cum maxime li-
quitur lunaris imber: oscitatione quadam hauriunt humorem
concupitum: sic concipiunt: grauidaeque fiunt: & de saginae
qualitate reddunt habitus unionum. Nam si purae fuerint
quod acceperint: candidant orbiculi. si turbidum: aut pallore
languent: aut ruffo innubilantur. ita magis de caelo quam de
mari partus habent. Denique quotiens excipiunt matutini
aeris semen: fit clarius margarita. Quotiens uesperei: fit
obscurior. quanto magis hauserit: tanto magis perficit lapidum
magnitudo. Si repente micauerit coruscatio: interpestiuo
metu comprimuntur: clausaeque subita formidine uitia con-
trahunt abortiua. aut enim perparuuli fiunt scrupuli aut
inanes. Conchis ipsis inest sensus: partus suos maculari
timent: cunctaque flagrantioribus radiis excanduit dies: ne fu-
scetur lapides solis calore: subsidunt in profundum: & se-
gurgitibus ab aestu uendicant. Huic tamen prouidentiae
aetas opitulatur: nam candor senectute disperit: & grande-
scentibus conchis flauescit margarita. In aqua mollis est
unio: duratur exemptus. Nunquam duo simul reperiuntur.
inde unionibus nomen datum. Ultra semunciales iuuetos
negant. Piscantium insidias timent conchae: unde est: ut
aut inter scopulos aut inter marinos canes plurimum
delitescant. Gregatim natant: certus examini dux est. Ille
si captus sit: etiam qui euaserint in plagas reuertuntur.
Dat & india margaritas dat etiam littus britannicum: sicut
diuus Iulius thoracem quem Veneri genitrici in templo
eius dicauit: ex britannicis margaritis factum subiecta in-
scriptione intelligi uoluit. Loliam Paulinam Caii principis
coniugem uulgatum est habuisse tunicam ex margaritis

tertio tunc quadringentes æstimatam : cuius parandæ
auaricia pater ipsius Manilius spoliatis oriētis regiōibus
offendit Caium Cæsarem Augusti filium : interdictaque
amicitia principis ueneno interiit. Illud quoq; expressit
uetus diligentia: q; syllanis primum temporibus romam
illati sunt uniones.

Iterarium indicum. Cap. Lxvii.

A B insula aufea ut consequens ad continentē igitur
a taprobane indiam reuertamur: conuenit res idicas
uidere. Sed si indicis aut urbibus aut natiōibus insistamus:
egrediemur repromissæ concinnitatis modum. Proximā
indo flumini urbem habuere caphisam: quā Cyrus diruit.
Arachosiam erimantho flumini impositam Semiramis
condidit. Cadrusia oppidum ab Alexandro Magno ad
caucasum constitutum est: ubi & alexandria quæ patet
amplitudine stadia. xxx. Multa & alia sunt: sed hæc cum
eminentissimis. Post idos montanas regiones ictyophagi
tenent: quos subactos Alexander Magnus uesci piscibus
uetuit. Nam antea sic alebantur. Ultra hos deserta car
manix persis. deinde atq; ita nauigatio: in q̄ solis insula
rubens & omni animantium generi inaccessa. quippe quæ
nullum non animal illatum perimat. Ex india reuertētes
ab azanio carmanix flumine septentriones primū uidēt.
Achemenidis in hoc tractu sedes fuerunt. Inter carmanix
promontorium & arabiam quinquaginta milia passuum
interiacent. Deinde tres insulæ: circa quas hydri marini
egrediuntur uicenum cubitorum longitudinem. Dicēdū
hoc loco quatenus ab alexādria ægypti pergat usq; indiā.
Nilo uehente copton usq; indiam etesiis flātibus cursus
est. deinde terrestre iter hydreum tenus. Post transactis
aliquot māsionibus berenicen peruēitur: ubi rubri maris
portus est: inde ocelia arabix portus tēgit. Proximū idia
emporium excipit zmirum infame piraticis latronibus.

Deinde per diuersos portus cottonare peruenitur: ad quā monoxolis linitibus piper conuehunt. Petentes indiā aēte exortum canis aut protinus post exortum nauigia media aestate soluunt. reuertentes renauigant decembri mense. Secundus ex india uentus est uulturnus. At cum uentū est in rubrum mare: aut africanus aut auster uehunt. Spatiū indiā decies septies centena quinquaginta milia passuum proditur: at carmania centum milia: cuius pars non caret uitibus. Præterea habet genus hominum: qui non alia quā testudinis carne uiuunt: hirsuti omnia facie tenus: quæ sola leuis. Idem coriis piscium uestiuntur: chelonophagi cognominantur.

Q Sius persicus & arabicus: azaniū mare: persis. Ca. Lxviii.

I Rrumpit hæc littora mare rubrū: idque in duos sinus scinditur: quorum qui ab oriente est persicus nominatur: quoniam quidem oram illam habitauere perfidis populi uicies & sexagies centena milia circuitu patēs. Ex aduerso unde arabia est: alter arabicus uocatur. oceanum uero qui ibi influit: azamum nominauerunt. Carmania persis annectitur: quæ incipit ab insula afrodisia uariarum opum diues translata in parthicum nomen littore quo occasui obiacet porrecta milia passuum quinquaginta. Oppidum eius nobilissimum susa: in quo templū susæ Dianæ. A susis arbile siue barbite oppidum. cxxxv. milibus passuum distat: in quo mortales uniuersi odio auri coeunt hoc genus metalli: & abiciunt in terrarum profunda: ne polluti usu eius auaritia corrumpant aquitatem. Hinc incōstantissimus est terrarum modus: nec immerito cum aliæ circa persidē nationes schoinis: aliæ parasangis terras metiāt: & incertā fidem faciat mensuræ ratio discors.

P Parthia. Cap. Lxviii.

P Arthia quanta omnis est: a meridie rubrum mare: a septentrione hyrcanum salum claudit. Regna in ea

duodeuiginti diffecantur in duas partes. Vndecim quæ dicuntur superiora: incipiūt ab armenico littore & caspio limite porrecta ad terram scytharum: cū qbus cōcorditer degunt. Reliqua septem inferiora (sic enim uocantur) habent ab ortu uarios arianosq; carmaniamque a medio die: mœdos ab occidui solis plaga: a septētriōe hyrcanos. Ipsa autē mœdia ab occasu transuersa utraque parthiæ regna amplectitur: a septentrione armenia circundatur: ab ortu caspios uidet: a meridie persidem. Deīde tractus hic procedit usq; ad castellum: quod magi obtinent phylasarcida nomine. Hic Cyni sepulcrum.

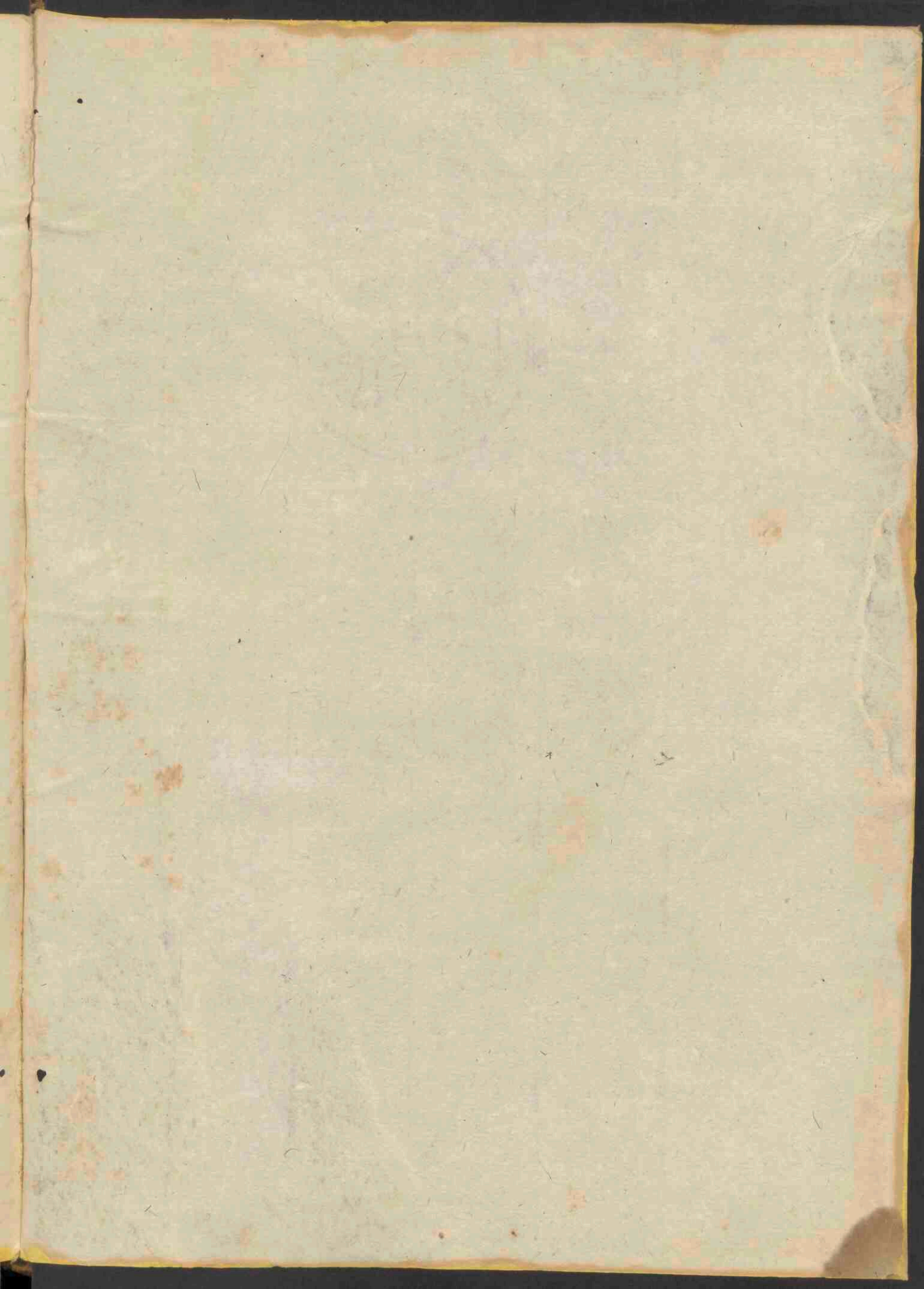
Babylonia: recursus ad oceanū atlāticū: ī quo hespidū insulæ: fortunatæ item insulæ. Cap. Lxx.

C Haldææ gentis caput babylonia est tam nobilis: ut propter eam assyrii: & mesopotamii in babylonæ nomen transferint. Vrbs est .lx. milia passuum circuitu patens. muris circūdata: quorum altitudo ducētos pedes detinet: latitudo quinquaginta: in singulos pedes ternis digitis ultra q̄ mēsurā nra est altioribus. Interluit eufrate beli Iouis templum: quem inuentorem celestis disciplinæ tradit etiam ipsa religio: quæ deum credit. In æmulationē urbis huius ctesiphontem parthi condiderunt. Tempus est ad oceani oras reuerti represso in æthiopiā stilo. Nāq; ut atlanticos æstus accipere ab occidēte & hispania dudū dixeramus: ab his quoque partibus mundi unde primum atlantici nomen induat exprimi par est. Pelagus azamū usque ad æthiopum littora promouetur. æthiopicum ad massilicum promontoriū: unde rursus oceanus atlāticus. Iuba igit̃ uniuersæ partis: quā plurimi ppter solis ardorē peruiam negauerunt: facta etiam uel gentium uel īsulaz cōmemoratione ad cōfirmādā fidei argumentū: oē illud mare ab india usque ad gades uoluit intelligi nauigabile: chori tamen flatibus: cuius sp̃itus præter arabiā ægyptū

mauritaniā uehere quīs queant clāsse: dūmodo ab eo pro-
montorio indiæ cursus dirigatur: quod alii leptenacram
alii drepanum noīauerunt. Addidit & stationum loca: &
spatiorum modum. Nā ab indica prominentia ad malicū
insulam affirmant esse quindecies centena milia passuū:
a malico ad scheneon ducenta. xxv. milia. Inde ad insulā
adanū centū quinquaginta milia. Sic confici ad apertum
mare decies & octies centena & septuagintaquīq; milia.
Idem opōne plurimorū: q; soli flagratia maxia pars istius
fert hūano generi inaccessa: sic reluctat: ut mercantiū ibi
transitus infestari ex arabicis insulis dicat: quas ascythæ
habēt arabes: quibus herenata datum nomē. Nā bubulis
utribus contabulatas crates supponūt: uectatq; hoc ratis
genere prætereuntes infestant sagittis uenenatis. Habitari
etiā æthiopīæ adusta trogloditay & icthyophagorū natiōi-
bus: quorū trogloditay tanta pernecitate pollēt: ut feras q̄s
sagittant ipsi cursibus psequat. Ictyophagi non secus q̄
marinæ belluæ nādo in aqua ualent. Ita exq̄sito atlātico
mari usq; occasum etiā gorgadū meminit insulay. Gor-
gades ut accipimus obuersæ sūt p̄mōtorio: quod uocāus
hesperuceras. Has incoluerunt gorgones monstra: & sane
adhuc monstruosa gens habitat. distant a continētī bidui
nauigatione. Prodidit denique Xenophon lampsacenus
Harmenopē regē in eas permeauisse: repertasq; ibi fœcias
aliti p̄necitate: atq; ex oībus quæ apparuerūt duas captas
tā hirsuto atq; aspero corpore: ut ad argumentū spectandæ
rei duay cutes miraculi gratia inter donaria Iunonis sus-
penderint: quæ durauere usq; in tempora excidii cartha-
ginensis. Ultra gorgodas hesperidū insula (sicut Sebosus
affirmat) dierum. xl. nauigatione in intimos maris sinus
recesserunt. Fortunatas contra læuā mauritaniæ tradunt
iacere: quas Iuba sub meridie quidem sitas: sed proximas
occafui dicit. De harū nominibus expectari magnū misy.

reor: sed infra famam uocabuli res est. In prima earum cui nomen est embriona: ædificia nec sunt nec fuerunt. Iuga mōtium stagnis madescunt. Ferulæ ibi surgūt ad arboris magnitudinem. earum quæ nigræ sunt: expressæ liquore reddunt amarissimū: quæ candidæ aquas euomunt etiā potui accommodatas. Alteram isulā iunoniam appellari ferunt: in qua pauxille ædes ignobiliter ad culmen fastigiata. Tertia huic proxima eodem nomine nuda omnia. Quarto loco capraria appellat' enormibus lacertis plus q̄ referta. Seq̄t niuaria aere nebuloso & coacto: ac p̄pterea semper niualis. Deīde canaria repleta est canibus forma eminētissimis: unde duo etiā exhibiti sūt Iubæ regi. In ea ædificiorū durant uestigia: auiū magna copia: nemora pomifera: palmeta cariotas ferentia: multa nux pinea: larga mellaceo: amnes syluris piscibus abūdātes. Perhibēt etiā expui ī eā undoso mari belluas: deīde cū mōstra illa cum putredie tabefacta sūt: oīa illic ifici tetro colore. Ideoque nō penitus ad nūcupationē sui cōgruere isulæ q̄litem.

IVLII SOLINI DE SITV ORBIS ET MEMORABILIBVS QVAE MVNDI AMBITV CONTINENTVR LIBER IMPRESSVS VENETIIS PER NICOLAVM IENSON GALLICVM .M.CCCC.LXXIII.

Cm

R

colorchecker DIGITAL SG

DCSG - UBU # MX - 7181

